

ČASOPIS

pro

KATOLICKÉ DUCHOWENSTWO.

W y d á w á n

p ř i s p ě v á n ě m

mnoha duchowných a učených mužů

o d

Knjžecj Arcibiskupské Pražské Konsistoře

Třetj ročnj běh.

Swazek třetj.

W P r a z e, 1830.

W Knjžecj Arcibiskupské knihtiskárně.

Πάντα δοκιμάζετε· τὸ καλὸν κατέχετε.

Πρὸς Θεσσαλ. Α. V. 21.

Veritas est dulcis et amara; quando dulcis, pascit; quando
amara, curat.

S. Augustinus.

Quid fortius desiderat anima, quam veritatem?

Leo XII.

1. P O G E D N Á N J.

1. Ludwjk Blossius: „o cjrkwí.“

Od Vincen. Zabradnjka, faráře Zubrnického.

Ludwjk Blossius, benediktinského kláštera Laitického opat, žiw byl na počátku šestnáctého stoletj, a sice tak výborně, že stále gest o swatosti geho domněnj, a w cjrkwí katolické wúbec *Venerabilis* sluge. Gakož pak byl muž příkladnau ctnostj wywýšený, takéž se stkwěl neobyčejným důmyslem a uměnjm. Spisowé geho důwodem gsau negen přenábožné mysli, nýbrž i weliké učenosti geho, a ač se nepočjtagj mezi spisy Swatých otců cjrkewnjch, nicméně gim wnitřnj cenau se wrownáwagj. Latina geho welmi rozkošna a gemna, a spůsob psanj geho té gest vlastnosti, že všemu, což wyšlo z pera geho, čtenář lehce můž rozuměti. Slowutný Wjdenský P. Silbert w modlicjch knihách swých drahně kusů z Blossiowých wzdělawatedlných spisů gest přeložil; gát pak čtenářům časopisu našeho podávám to, což Blossius w knize swé:

„*Defensio verae fidei adversus S. Ecclesiae hostes, sive Collyrium Haereticorum*“ — o katolické cirkwi pokládá. Zeskrówné té mnau přeložené částky každý usaudj, že Blossius k těm zřij theologům, genžto nemluwj po giných, brž samostatně smysl, učenj katolické i na základu zdrowého rozumu stanovj, a což pjšj koli, vše samo w sobě podobné a prospěšné býti ukazuj. Wydánj spisů Blossiowych, kteréž mám před rukama, vyšlo in folio, a sice pod tjnto nápisem: *Venerabilis Patris D. Ludovici Blossii, Monasterii Laetiensis ordinis S. Benedicti in Hannonia Abbatis opera, Antverpiae, ex officina Plantiniana Balthasaris Moreti 1632.* Tento pak můg w češtinu uwedený kus w dotčeném wydánj od strany 741 až k straně 744 se táhne, k čemuž gsem i něco z listu 751 přičinil.

Bludnj učitelowé wěku našeho prawj, že papežská cirkew (tak nazjwagj cirkew Řjmskau a apoštolskau) mnohému učj, což w pjsmě swatém nikde nenj nařjzeno, a mnohé zapowjďá, což w pjsmě nenj zakázáno. Že však marnáť gest tato obrana gegich, tomu každý dá mjsto, kdož trpěliwě poslechně, což tuto promlawjm.

Apoštolská cirkew nic bez gistého důwodu neporaučj a nezapowjďá. Cokoliwěk wyměřuge, byť se to i wýslowným swědomjm božských pjsem doljčiti nedalo, tak swědomitě buď držáno,

gakoby to tatáž Swatá pjsma zřegmě a očitě předkládala. Wěděti však slušj, že cokoli cjr-kew ustanowuge, to těmito w ewangelium po-
znamenányi slowy Páně dostatně gest potwr-
zeno: „Wše, což wám koli řeknau, zachoweyte
a čňte.“ Mat. XXIII. Gakož i těmito: „Kdo
wás slyšj, mneť slyšj.“ Luk. X.

Že tomu tak gest, tauto měrau prokazuge-
me. Apoštol Pawel na mnohých mjstech listů
swých prawj, že cjr-kew gest tělo Kristowo, a
Kristus že hlawau gest cjr-kwe. Efes. I, 2. 5.
Colos. I, 2. Tak tedy cjr-kew od hlavy swé
wšecko prawě přigjmá, a duchem hlavy swé o-
swjcena gest a řjzena. Potřebj-li giž gest, by
wsickni věřili a poslušni byli pjsmu apoštolů
Pawla, Petra a Jana, anť gsau toliko audowé cjr-
kwe: nemáť gistě zdrawého smyslu ten, kdož dj,
žeť dowoleno gest, i samé obecné cjr-kwi newě-
řiti a gj neposlauchati. Gako tělo nad zwlášt-
ni audy wýwodj, tak cjr-kew předčj nad zwlášt-
njmi apoštoly. Právě-li giž Pawel, ač gednotliwý
aud cjr-kwe, o tom, což welel a rozkazowal, po-
wěděl: „Kdo tjm pohrdá, ne člowěkem, brž Bo-
hem pohrdá, 1 Thes. IV: — tjm gistěgi to samé
řjci může cjr-kew, cjr-kew všeobecná o ustano-
wenjch a přjkazech swých.

Přiwozugj bludnjci protiwo nám to mjesto
ewangelické, na kterémž dj Pán: „Proč přestu-
pugete přikázanj božj pro ustanowenj vaše?“ Mat.
XV. Takowáto ustanowenj, řkau, gsau vaše

ustanowenj papežská. Ale marnýť gest odpor tento. Nebo těmito slowy nezawrhuge Kristus všech, lidských ustanowenj. Ginákby byl apoštolská ustanowenj zawrhl, gelikož lidé byli apoštolowé. Kristus ta genom lidská ustanowenj zamjťá, gešto negsau s prospěchem služby božj, alebrž kázauj božjmu se protiwigj. Takážto ale negsau, nebyla a nebudau ustanowenj katolické a apoštolské cjrkwě. Nebo duch Swatý sám gesti učitelem gegjm wedlé těchto slow Spasitele našeho: „Utěšitel duch swatý wás wyučj všemu, a všecko wám wnukne, cožkoli wám budu chtjti w známost uwěsti. Prosimi budu otce, a ginéhoť wám dá utěšitele, ducha Swatého, kterýžby s wámi byl po věky.“ Jan XIV.

Gako při gednom každém člověku duch vládu držj nad tělem, a tělo wůlj a wedenjm geho se hýbe: tak duch Swatý panstwj má nad všeobecnau cjrkwj, a gi we všem zprawuge, Tau přjčinau gi Apoštol Pawel nazjwá „slaupem a základem prawdy.“ 1. Tim. III, poněwadž nemůž poblauditi u věcech, gešto zřj k wjře a k swatým mrawům. Kdo tedy cjrkwi odporuge, odporuget duchu Swatému, odporuge Kristu Pánu. Cizjť se takowý člověk Boha, a nenj z počtu Swatých, a Kristus sám o takémžto dj: „Neslyšj-li cjrkwe, gmjn budiž od tebe za pohana a publikana.“ Mat. XVIII.

Gestiť pak cjrkew spolek a zahrnutj všech wěřejch, gešto patřj k tělu Kristowu. Tu však

cirkew předstawugj knjžata, tak gako knjžata něgakého národu weškeren národ předstawugj. Kdyby zpráwcowé cirkwe nepředstawowali zbo-ru wšech wěřejch: tedyby ten, kdožby zachowati chtěl słowa Páně: „Neslyšj-li tebe, wezmi k sobě gednoho neb dwa, a pakli i gich neslyšj, wznes to na cirkew,“ Mat. XVIII. — choditi musel po celém okršku země, aby cirkwi předložiti mohl wěc swau, poněwadž wěřej a audowé cirkwe po celém okršku země gsau rozšjreni. Gestliže se knjžata cirkwe na něgaké mjesto scházegj, a obecný sněm se shromážďuge: tedy obecný sněm tento obecnau cirkew předstawuge, a nenjť potřebj, by se i množstwj sprostého lidu swoláwalo. Lid zagisté ode-
wzdán gest pastýřům.

Nastupowal-liby nám někdo na odpor tjm, že i obecnj sněmowé slušně shromážďenj blauiditi mohau, poněwadž i sněmugjcy osoby lidé gsau omylni: tedy mu dáno buď za odpověď, že ti, gegichžto spolek prawý gest sněm obecný, gsau sice lidé, nikoli ale neblaudj, poněwadž obecnau předstawugjce cirkew, ducha swatého magj za wůdce a učitele. Částečnj sněmowé, (concilia particularia) poblaudili-li w něgakém kuse, napravowáni býwagj úplnými a obecnými sněmy, gešto se mýliti nemohau.

Kdyby opět někdo namjtal, že pozdnějšj sněmowé druhdy něco ginák stanowj, než pře-
dešlými sněmy bylo zawřjno, a že se za našeho

wěku za prawdu pokládá, o čemž w dřewněgšjm čase bylo pochybowáno: tomu odpowjáme, že cjrkew swatá podlé rozličnosti času a přjčinně-kdy slušně proměňuje zákony na mrawy a zpráwu wěřjčjch se wztaľugjčj, že ale proto wj-ry nikoli neproměňuje. I tomu také mjsto dá-wáme, že tatáž cjrkew Božj nynj mnohé wěci má za gisté, čili ge přjčinau času wyswětluge, kteréž u starých nebyly tak gisté a swětlé.

Na welikémť ale gsau omylu, kdož muj, že wážnost cjrkew pjsmy swatými stogj. Nebo když apoštolowé a ewangelisté, anť geště ewangelia a listowé gegich psáni nebyli, austně lid wyučo-wali: lid gim wěřil, a poslauchal gich, a o-wšemť musel wěřiti a zachowáwati wše, což cjr-kew předkládala, ačkoli to geště nikde psáno nebylo. Pročbychom tedy nynj teskliwě wyhle-dáwali, bylo-liby wše, což cjrkew chwálj a wy-měňuje, swědectwjm pjsma utvrzeno? Máť ona nynj tuž hlavu, kterauž měla w prwotnjm čase, a týmž duchem prawdy se zprawuge, kterýmž zprwopočátku byla zprawowána. Tau přjčinau slowo gegj i nynj tu má wáhu a podstatu, kte-rauž mělo tehďáž.

Newědělibychom za celo, že listowé apo-stolštj a swaté ewangelium nezrušitedlná gsau pj-sma, kdyby nás wýpowěď cjrkew tjm neugisti-la. Neb kdo byl přjtomen, když apoštolowé a ewangelisté psali? A proč ewangelium Nikode-

mowo nenalezá u nás takowé wjry, gako ewangelium Markowo, anť Nikodem Krista widěl, Marek newiděl? U přičině gest, že cirkew ewangelium Nikodemowo zamjta, Markowo ale w počet prawých pjsem swatých potahuge. Gakož cirkew blauditi nemůž, tak také gj toliko připadá práwo ustanowenj, kteráby se pjsma za božská mji, a w gakém rozumu by božská pjsma wykládána býti měla.

Kdyby cirkew nestanowila počtu a výkladu pjsem swatých: nicby u křesťanů gistoty nemělo. Tenby zagisté podlé ljlosti své nowý zákon powrhl, onen starý, a tenby to, onen ono pjsmo w počtu a kanonu pjsem swatých zahrnuto býti twrdil. Tenby opět tak, onen ginák pjsma wykládal. Staloby se tolikéž, žeby každý pošetilec — nemotorný pjsmům dáwal rozum, a pak gimi bezbožné učenj a hrozné neprawosti swoge obraňowal. Byli-li giž za žiwobyť apoštolů lidé nerozvážliwj, gešto pjsem swatých, nemohauce gim pro nezřetedlnost gegich rozuměti, zle užjwali: coby se w potomnjm čase bylo nestalo, kdyby každý swůg smysl smyslu cirkwe podrobiti byl nemusel?

Apoštol hlasitě napomjnuá a prosj: „Buď wám o to pjle, abyste zachowali gednotu ducha swazkem pokoge; gako gedno gest tělo, a gedin duch: tak powoláni gste w gediné naděgi powolánj swěho; geden gestiť pán, gedna wj-

ra, gedén křest.“ Efes. IV. A wšak haeretici newážj tohoto slowa apoštolského. Nechtě ale smysl, což gim koli gest lžbo: nemůžet býti tolik cirkwj, kolik powstáwá bludných učenj, a kolik roztržek se činj. Mnoho sice na oboru země gest zwláštnjch cirkwj, poněwadž mnoho gest spolků a zborů wěřjcjch: než ti wšickni, w gedné prawé wjře stogjce, k gedné cirkwi náležj, po celém swětě swátým obecnstwjm swázané.

Gedin Bůh gedinu má cirkew. Tato pak gediná cirkew gest ta, kterauž toho wěku našeho kacjři papežskau nazjwagj, my ale apoštolskau a katolickau nebli wšeobecnau gmenu-geme. Tato katolická cirkew, slaupem gsauc prawdy, rozličnými útoky leč kacjřů leč pohanů wždy sice trudena byla, předce wšak stálá a nepřemožená zůstala, azůstane po wěky. Též sljbil Kristus, že „s nj bude po wšecky dnjaž do skonánj swěta.“ Mat. XXVIII. O njto řekl: „Brány pekelné nepřemohau gi.“ Mat. XVI.

2. Počátek a wýklad pjsma głažolského.

Od Dra. Jos. Zieglera, děkana w Chrudjmi etc.

Když swatj otcowé Benedikt III. a Mikoláš I. po sobě cirkew Kristowu, Ludwjk II. cjsarstwj západnj, a Michal III. pod poručenstwjm swé ná-

božné matky Theodory, přítelkyně obrazů, císařství východní zpravoval: slitoval se Hospodin nad rozlehlými národy Slowanskými, vzbudil dva bratry Konstantina, později w němž Cyrilla nazvaného, a Metoděge, rodilé z Thesalonichu w Macedonii, aby jim ewangelium kázali, a ge k spasení věčnému vedli. Konstantin, podivnými dary ducha ozdobený, nimiž se již w mladosti skvěl, dosáhl právem čestného příjmění Filosofo, kteréž na císařském dvoře byzantském velmi učeného duchowního znamenalo. Tito učenj bratři, swatý biskup Cyrill *Κυρίλλος* a sw. Metoděg *Μεθόδιος*, arcibiskup Moravský a Panonský, obrátili w polowici dewátého století Slowany na wjru křesťanskau, a dali jim w gazyku Slowanském (w Srbsko - Wolharsko - Macedonském nářečí) liturgii, kteráž podnes šest a třicet milionů Slowanů w Rusjch, východním Polsku, východních a poledních Uhřích, we Wolhařích, w Srbsku, Bosně, w Černohorsku (Montenegro,) a z částky w Dalmácii, w pomezí Charwácii, a w Slawonii vzdělává.

Sw. Metoděg četl také mši swatou w řeči Slowanské; což však kněží latinští, kteříž také národ Slowanský na wjru obraceli, nelibě nelsi. Nescházelo křivých žalobníků, kteří Metoděge z nového učenj winili, a i čtení mše swaté w řeči Slowanské tupili. Pročež psal papež Jan VIII. roku 879. Metoděgowi, a obeslal ho

do Říma, aby se ospravedlnil. „*Audimus*, (píše s užasnutým papež ve svém 195tém listu dne 14. června 879) *quod missam cantes in lingua barbara, h.e. in Slavina lingua. Unde jam literis per Paulum episcopum Anconitanum* (kterýž roku 878. do Konstantinopole byl poslán) *tibi directis prohibuimus, ne in ea lingua sacra missarum solemnia celebrares, sed vel in latina, vel in graeca, sicut ecclesia Dei, toto terrarum orbe diffusa et in omnibus gentibus dilatata cantat.* (Indict. XII. Goldasti bullarium Tom. 16. pag. 169). Na čež Fleury (Hist. eccles. Tom. 8. liv. 53. pag. 7.) krátce připomíná. „*Apparement le pape Jean ne savait pas, que de tout temps les Syriens, les Egyptiens et les Armeniens avaient fait l' office en leur langue.*“

Metoděj vydal se na cestu do Říma, a bránil se tak šťastně, že se papež ve svém psaní Swatoplukowi, králi Moravskému, měsíce června roku 880. zaslaném docela ginák progewil, říká: „*Literas Slavonicas a Constantino Philosopho repertas, quibus Deo laudes debita resonent, jure laudamus, et in eadem lingua Christi Domini nostri praeconia et opera ut enarrentur, jubemus. Neque enim tribus tantum, sed omnibus linguis Dominum laudare, auctoritate sacra monemus, quae praecipit dicens: laudate Dominum omnes gentes, et collaudate eum omnes populi. Et*

Apostoli repleti Spiritu sancto locuti sunt omnibus linguis magnalia Dei. Hinc et Paulus coelestis quoque tuba insonat, monens: omnis lingua confiteatur, quia Dominus noster Jesus Christus in gloria est Dei Patris. De quibus etiam linguis in prima ad Corinthios epistola satis et manifeste nos admonet, quatenus linguis loquentes ecclesiam Dei aedificemus. Nec sane fidei vel doctrinae aliquid obstat, sive Missas in eadem Slavonica lingua cantare, sive sacrum evangelium vel lectiones divinas novi et veteris testamenti bene translatas et interpretatas legere, aut alia horarum officia omnia psallere: quoniam qui fecit tres linguas principales, Hebraeam scilicet, Graecam et Latinam, ipse creavit et alias omnes ad laudem et gloriam suam.“ Epist. 247.

Nicméně neopominul papež gazyk latinský obzvláštně schváliti, dokládage: „Jubemus tamen, ut in omnibus ecclesiis terrae vestrae propter majorem honorificentiam evangelium latine legatur, et postmodum Slavonica lingua translatum in auribus populi, latina verba non intelligentis, annuntietur; sicut in quibusdam ecclesiis fieri videtur. Et si tibi et iudicibus tuis placet, Missas latina lingua magis audire, praecipimus, ut latine Missarum tibi Solemnia celebrentur.“

Liturgie w řeči materské mezi Slowany se zmáhala, tak sice, že i w Čechách w klášteře Sázawském, od wévody Břetislawa I. roku 1039. založeném Benediktini služby božj w gazyku Slowanském konali, gichžto prwnjm opatem byl swatý Prokop, rodilý ze wsi Chotanně nedaleko Plaňan, kterýž se z mláďi do Uher mezi Slowany dostaw, literám Slowanským na Wyšehradě při Dunagi se byl naučil.

Nicméně liturgie Slowanská došla také hogných nepřátel a odpůrců. Giž Wichyn, biskup Nytranský w Uhřjch, (na gehož odpor si arcibiskup Metoděg u papeže stěžowal,) byw snad pochwalau od papeže Jana VIII. gazyku latinskému we psanj Swatoplukowi 14. čerwna 879. daném udělenau pohnut, liturgii Slowanskau we swém biskupstwj zawrhl. *) Arcibiskupowé Spalatránštj w Dalmacii na začátku desátého stolecj, zgewně se gj zprotiwili, a okolo roku 1060. byl Metoděg w Spalatrau od sněmu cirkewnjho gako kacjř odsauzen. „*Inter quae* (pjše Tomáš, arcijahen Spalatránský we swé historii Salonské) *hoc siquidem firmatum est et statutum, ut nullus de caetero in lingua Slavonica praesumeret divina mysteria celebrare, nisi tantum in latina et graeca; nec a-*

*) Cyrill und Method, der Slawen Apostel. Von Jos. Dobrowsky. Prag 1823. Cyrill und Method, der Slawen Apostel. Von Fr. Richter. Olmütz 1825. S. 39.

liquis ejusdem linguae promoveretur ad sacros ordines. Dicebant enim, Gothicas litteras (Tomáš má Gothy za Slowany) a quodam Methodio haeretico fuisse repertas, qui multa contra catholicae fidei normam in eadem Slavonica lingua mentiendo conscripsit; quam ob rem divino judicio repentina dicitur morte fuisse damnatus.“

Poděšenj duchowenstwa Slowanského w Dalmácii bylo všeohecne; nadarmo wolalo k papeži o pomoc a ochranu. Papež sám literaturu Slowanskau pokládal za nález ariánských Gothů.

Gaká Slowanůw odewšad stjhaných byla obrana? —

Pjsmo gļagolské neboli dalmatské anebo Jeronymské, gehožto půwodcem swatý Jeronym, rozený Dalmata, gmju byl, a gehožto slova w listu Sofroniowi psaném, že pjsmo swým vlastencům „*linguae meae hominibus*“ přeložil, o Dalmatech slowensky mluwjcjch wykládána byla. *)

Odwolánj na otce cjrkewnjho způsobilo Slowanům pokog, a došlo wjry a pochwaly, tak

*) Slawin. Bothschaft aus Böhmen an alle Slawischen Völker. Von Joseph Dobrowsky. Prag 1806. S 24. Glagolitica. Ein Anhang zum Slawin. Prag 1807. Mluwnice čili saustawa Českého gazyka od Wáclawa Hauky. W Praze 1822. — Manuscript. Hohenfurt. Josephi Dobrowsky Institutiones linguae slavicae dialecti veteris. Vindobonae 1822. pag. V.

sice, že později i papežové liturgii dalmatsko-slowanskau, gakožto djlo swatého Jeronyma sobě obljbili a za hodnau swé ochrany uznali. Roku 1248. dokonce potvrdil papež Innocenc IV. wýsadu od swého předchůdce Jana VIII. danau, a powolil biskupowi Senenskému (Senia, Segnia, Zeng) užjwánj pjsma glagolského a řeči slowanské při mši swaté, bullu swau začaw těmito slowy :

„Porrecta nobis tua petitio continebat quod in Slavonia (totiž w Dalmácii a w Horwatech) est litera specialis, quam illius terrae clerici se habere a beato Hieronymo asserentes, eam observant in divinis officiis celebrandis.“

Slowa ta nám ukazugj stárj austnjho učenj, které se u Ğlagolitů Dalmatských (to gest : oněch kněžj, kterj z misálů slowanských podlé obyčege Řjmského mši swatau čtau) až na arcibiskupa Záděřského Matauše Karamana, (druhého opravowatele misálu glagolského w Řjmě 1741. 4. a wydawatele abecedy Jeronymské a Cyrillské w Řjmě 1753. zachowalo.

Dále prawj papež Innocenc IV. w podotčené bulle : *„Nos igitur attendentes, quod sermo rei, et non res est sermoni subjecta, licentiam tibi in illis duntaxat partibus, ubi de consuetudine observantur praemissa, dummodo sententia ex ipsius varietate literae non laedatur, auctoritate praesentium con-*

cedimus postulata. (Reguald ad annum 1248. N. 51.)

Roku 1348. dostali na žádost Karla IV. cjsaře a krále Českého, Benediktini v Praze na novém Městě v Slowanech powolenj od papeže Klementa VI., tolikogazykem Slowanským, však podlé obřadů Římských zpjwati a mše swaté slaužiti. Tito mnichowé své knihy pjsmem glagolským psali. Nacházj se podnes na cjs. král. universitě Pražské djl starého zákona literami glagolskými od těchto Slowanských mnichů léta 1416. krásně a nákladně w gazyku Slowanském psaný.

Kardinál Jan Bona mluwj o řeči Slowanské, gakožto o všeobecné řeči cjrkewnj mnohých národů w stoletj sedmnáctém: „*Aliae nationes sunt, quae, quamvis alterius linguae sint, Graecorum tamen ritibus adhaerent: Roxolani inprimis seu Moskovitae, qui cum episcopi graeci et schismatici praedicatione a cultu idolorum ad Christi fidem conversi fuerint, ab eodem Graecorum ritus acceperunt et adhuc retinent, sermone Illyrico. — Idem ritus eadem lingua in usu sunt apud Christianos Tartaros circa Tauricam Chersonesum, apud Circassos, et quasdam Ponticas nationes: itemque in Serbia, Mysia, Bosnia, Bulgaria, Russia minori, Regi Poloniae subjecta, in Volhynia, Podolia, et parte quadam Lithuaniae, et in aliis finitimis regio-*

nibus. In Istria vero, in Liburnia, et in Dalmatia littorali Missa et alia Officia lingua quoque Slavonica celebrantur, sed ritus Romanus est. Coepit autem haec lingua in sacris ecclesiae functionibus audiri saeculo nono, quo Moskovitas Christianae religioni nomen dedisse ostendit Baronius in appendice Tomi VII. de Ruthenis a Sede Apostolica receptis.“ (Joannis Bona Rerum liturgicarum liber primus, caput IX. §. IV. pag. 215.)

Náklonnosti, kterauž Swatost papežská službám božjm Slowanským, ge powoliwši, na ge wo dala, gest také to důkazem, že se w Řjme w kostele sw. Jeronyma, kterýž se proto kostel Slowanský, *la chiesa di S. Girolamo degli Schiavoni*, nazjwá, podnes na swátek tohoto swatého při slawné mši swaté epištola a ewangelium w obogj řeči, w Slowanské a latinské, zpjwagj. „*Vigore ejusdem privilegii in ecclesia S. Hieronymi Illyricorum almae Romanae urbis festo ipsius Sancti, dum celebratur missa solemnis, canitur idiomate illyrico epistola in choro ab uno ex beneficiatis ejusdem ecclesiae, Evangelium vero ab uno ex canonicis; et a subdiacono legitur eadem epistola in idiomate latino, sicut et Evangelium in eodem idiomate a diacono.*“ P. Merati Tom. I. part. I. observat. praeliminar. N. 29.

Takto Slowanská, gindý pronásledovaná liturgie a litera glagolská nabyla zgewné přijzné a podpory Římské!

Staré-li gest písma glagolské? — Někteří z učených se domnívají, že gest starší, nežli cyrilské, někteří soudí, že gest s cyrilským stegného stárí, a jiní opět jeho počátek do století dvanáctého nebo třináctého kladou.

Zastawatelé vysokého stárí bukwice (neb azbukowidaru, to gest: abecedy glagolské) odwołávají se na žaltář glagolský podlé přeložení sw. Jeronýma, gegžto ku přepsání obdržel Rafael Lewákowič, rozený Horwat, arcibiskup Achridský, od Jana Marnawiče, biskupa Bosinského, tři léta po vydání misálu roku 1631. Popsání Lewákowičowo tohoto žaltáře zachoval arcibiskup Záděřský, Matauš Karaman we svých *Considerazioni*, čili *Identita della lingua literale Slava*, a bibliothekář Vatikánský w Římně, Asseman T. IV. p. 443. byl na pergaménu literami glagolskými psán od Mikoláše, klerika z ostrowa Arbe roku 1222. za papeže Honoria, a za cjsaře Fridricha Roberta, za krále Uherského Ondřege, a za arcibiskupa Spalatranského Guncela. To se prawdě podobá, an giž před powolením papežským r. 1248. liturgie Jeronýmská sem a tam tiwedena byla. Mikoláš Arbenský pak w předmluwě dosvědčuje, že tento žaltář wěrně přepsal ze staršího žaltáře slowanského, kterýž rozkazem a nákladem The-

odora , poslednjho arcibiskupa Salonského psán byl. Lewákowič a Karaman nepochybugj o pravdě svědectwj Mikolášowa, a kladau Theodora, gakožto poslednjho arcibiskupa Salony, okolo roku 640. rozbořené, do stoletj sedmého, dvě stě let před swatým Cyrille, 220 let po smrti sw. Jeronyma. Karaman gistj, že tento staršj žaltář překlad sw. Jeronyma obsahowal, an Cyrill dvě stě let pozděgi žiw byl. Též Lewákowič se nezpjrá, sw. Jeronyma za půwodce tohoto přeloženj slowanského uznati. Poněwadž Lewákowič tohoto žaltáře několik měsíců sám užjwal, zasluhuğj geho slowa našeho powšimnutj: „*Quis fuerit laudati psalterii auctor, quisve illud in linguam slavonicam transtulerit, et illo volumine fassus sum et hoc fateor, me certi aliquid non posse asserere. At vero libens admiserim, fuisse Hieronymum nostrum, tum propter communem vulgo et ecclesiae illyricae opinionem, tum etiam propter omnimodam ejusdem cum fonte Hebraico et latina Hieronymi ex Hebraeo versione concordiam. Qua vel hoc unum manifesta convincit ratione, quisquis fuerit illius aliquando interpres, illum vel Hebraeam, vel Latinam, vel utramque linguam perfecte calluisse, necessario dicendum est. Ejusmodi autem facultatis et literaturae virum, non modo apud Illyrios et Slavos, sed ne apud Latinos quidem, neque ante, neque post ae-*

tatem praefati Salonitani archiepiscopi nullum invenio, praeter Hieronymum, cujus dormitionem obitus Theodori ducentis circiter annis secutus est.“ Dále pravj Lewákowič, čemu se z toho žaltáře glagolského naučil; mezi jinými: „*plurimorum psalterii, quod Romano insertum est breviario, locorum, quae discordabant, ad vulgatae editionis exemplar accomodationem.*“ O vysokém stáří písma glagolského píše již Wiljm Postel ve svém spisu: *Linguarum XII. characteribus differentium alphabetum. Parisiis 1538. 4.*

Hrabě Klement Grubisič připisuje ve svém spisu: „*In originem et historiam alphabeti Slavonici Glagolitici, vulgo Hieronymiani disquisitio. Venetiis 1766. 8.*“ písmo glagolské Fenisiowiz z Frygie z časů pohanských.

Maximilián Šimek, professor ve Wjdni, w ohlášenj svého zpytování slovanské řeči 1783. zastává, že azbukwidar, neboli bukwice gest staršj, nežli písmo řeckocyrillské.

P. Geláz Dobner vykládá litery glagolské w dyadochu Bartoloměje Paprockého z Glogol a z Paprocké wúle w Praze 1602. str. 363. za čteny Ruthenské, a twrdj w pogednánjch České Společnosti wěd roku 1785., že glagolské písmo gest staroslovanské, kteréž později w cyrillské, čili w azbuku proměněno bylo.

Dr. Karel Bohuslaw Anton ve svém spisu: „*Erste Linien eines Versuchs über der alten Sla-*

wen Ursprung, Sitten, Meinungen und Kenntnisse. 2. Th. Leipzig 1789. 8. S. 103. — saudj, že pjsmo glagolské gest staršj, nežli sw. Jeronym, a že gest půwodnj starodáwnau abecedau.

P. Fortunát Durych pjše sice we swé dissertacj *de Slavo-Bohemica sacri codicis versione Pragae 1777.* 8., že pjsmo glagolské z cyrillského powstalo: „*Hieronymiani, vulgo Glagolitici characteres non cum Grubisicio ex Runicis, sed cum Pastricio ex Cyrillicis literis repetuntur.*“ Nicméně swé mjněnj změnil, psaw po třinácti letech: *Bibliotheca Slavica antiquissimae dialecti communis et ecclesiasticae universae Slavorum gentis Cap. I. „Verisimilior illa opinio videtur, quae Cyrillo et Methodio origines utriusque alphabeti ita defert, ut Cyrillus auctor sit figurarum sonos Slavis proprios repraesentantium et formis Alphabeti graeci saeculo IX. usurpatis adaptatarum; Methodius vero earundem formarum Slavonicarum propagator, sed exigua quadam commutatione, quae alteri alphabeto cuidam vetusto, Oscis, Runis, Rhethrariisque simili, aptior sit linearum rectarum magis quam curvarum ductu, quo duae vel tres litterae in monogramma coire valeant. — — Comitibus Clementis Grubisicii in originem et historiam alphabetici Slavonici glagolitici, vulgo Hieronymiani disquisitio etsi quasdam assertiones in se contineat, quibus assentiri non*

possum; hujus tamen viri sub finem proposita opinio maxime ad veritatem accedit. Fattor, est etenim pro veritate simplicius agendum, ante annos tredecim me nondum experientia edoctum, quanta lux rebus slaviciis ex literatura septemtrionali accedat, Grubisicii argumenta etymologiae audacius subinde innixa, etiam ab ista opinione reddiderunt alienum, quam certis monumentis et rationibus confirmare studebo: nimirum formam scribendi glagoliticam Runicae similem a Methodio emendatam atque servato Runarum fundamento calligraphico Staf Gothis, et Slavis identidem Staw nuncupato ex Cyrillicis formis locupletatam, et sonis slavonicis aptatam fuisse.“

Že základem liter cyrillských bylo písma mnohem staršj, a že Slowané již za časů pohanských před sw. Cyrilem a Metoděgem písma znali (gakkoli se domysliť nelze, runské-li, ruthenské, indickoslowanské, čili jiné) zastává mnoho učeníh našeho věku: Chodankowský, Ignác Beneš Rakowěcký, Mikoláš Karamzjn, cjs. ruský letopisec, skutečný státnj rada a rytjř; Alexander Semenowič Šiškow, rytjř, admirál, minister, a přednosta akademie w Rusjch a doktor Josef Jungman, c. k. professor humanitní na staroměstském gymnasium w Praze, kterýž poslednj we své výborné historii literatury České 1825. str. 3. 8. pravj: „Umění písma

až do věku dewátého Slowanům odpjragj; což však gen domysl gest, neboť Wendowé u Baltického moře pjsmo znali, a na gegich bůžcích nalezeny gsau nápisy. Staroslowanské pak pjsmo, w sobě tak dokonalé, aby geden člowěk, cizj rodem i wychowánjm, třebať se slowansky byl naučil, sám wymysleti, njm znamenitau část pjsmu sw. přeložiti a sepsati, w národu čjsti neuměgj-cjm ge uwesti, a to všechno dosti w krátkém čase dokázati měl, k tomu silné wjry potřeba!“

Takto učenj připisugj vysoké stářj netoliko pjsmu cyrillskému, ale i glagolskému. Giného docela smeyšlenj o stářj liter glagolských gest Jan Linhart Frisch, a Dr. Josef Dobrowský.

Frisch, kterýž wjce slowanských nářečj w šesti programách 1727. — 1736 wyložil, prawj w programě prwnj, nadepsané: „*Origo characteris Slavonici, vulgo dicti Cyrillici paucis generatim monstrata, ortus vero et progressus characteris vulgo dicti glagolitici pluribus singillatim descriptus. Berolini 1727. cum tab. aeri incisa*: „*Apices characteris cyrillici beneficio aliquot typographicarum officinarum apud Italos et Russos manserunt incontaminati et irretorti. In manuscriptis vero partim per calami mercenarii furorem calligraphicum et tachygraphicum, hoc est: per eos, qui vel inutilem literarum ornatum vel majus e scribendi celeritate lucrum affec-tarunt; partim per scribarum imperitiam et*

negligentiam adeo mutatus est, ut ex eo alius et quasi novus ortus sit. — Accepit quidem hic corruptus scribarum Slavonicorum character novum nomen et vocatus est glagolicus seu glagoliticus, sed latet sub figurarum ejus larva vetus et genuinus Cyrillicus, qui lineamentorum qualitate fere amissa eundem, tamen constanter ordinem, eandem pronunciationem, idem literarum nomen tanquam verissimos originis testes retinet. In iisdem etiam regnis et provinciis, quibus glagoliticis literas scribarum insania obtrusit, Croatiae scilicet, et Dalmatiae aliisque Cyrillicus simul ut archetypus in usu fuit. — Qui Hieronymo hujus characteris glagolitici inventionem tribuunt, vocant eum Hieronymianum, sed frustra distinguunt eum a Cyrillico, e quo ortus est, et ita multo junior est.“

Dr. Josef Dobrowský, zastávaje, že se Slované teprw jako křesťané psáti učili, začátek písma glagolského připisuje onomu věku, w němž se Dalmaté na otce cirkewnjho sw. Jeronyma, jakožto překladatele písma swatého do slowančiny odvolávali, totiž od roku 1060. — až do roku 1222., poněwadž před rokem 1060. nebylo Glagolitům třeba na sw. Jeronyma se odvoláwati; od roku pak 1222. máme již žaltář od Mikoláše, duchownjho z ostrowa Arbe literami glagolskými psaný.

Stegné s Dr. Josefem Dobrowským smeyšle-
nj progewil Dr. Pawel Šafařík, professor na gym-
násium Nowosadském w Uhřeh, we swé kaž-
dému učenému Slowanu důležité knize: Ge-
schichte der Slawischen Sprache und Literatur
nach allen Mundarten. Ofen 1826. str. 120. 121.
237 — 247.

Důležitost pjsma glagolského, njmžto se w
Dalmácii staroslowanská liternej řeč podnes za-
chowala, gehož řjmštj katoljci w Dalmácii a Char-
wácii užjwagj, gimž se mše swaté slowanské
čtau, a zwláštjnj přjzeň a wýsada, kterauž gemu
sama stolice apoštolská ku poctěnj národu slowan-
ského gest prokázala, powzbuzugj nás, aby-
chom se o wětšj geho powědomost snažili. *)

Neystaršj misál glagolský byl tlačen roku
1483., gest tedy o osm let staršj, nežli prwnj žal-
tář cyrillský, w Krakowě roku 1491. tlačený, a
o sedm let staršj, nežli prwnj kalendář polský,
tištěný w Krakowě 1490., ale o osm let mladšj,
nežli prwnj zákon nowý Český, tištěný roku 1475.
w fol. 209 listů.

Modlitba Páně w glagolském misálu w Benát-
kách r. 1528. tlačeném znj takto :

Otče náš, iže jesi na nebesich, sweti se ime
twoje, pridí cesarastwo twoje, budi wola twoja

*) K tomu cjlí poslanžj nám: Compendiata Historia gentis
Slavæ Georgii Papánek, adjectis notis Georgii Sklenar. Tyr-
naviæ 1793. pag. 255 — 264.

jako na nebesi i na zemi. Chleb náš wsedanni
daj nam danas, otpusti i nam dlgi naše, jakože
i my otpuščajem dlžnikom našim, i ne uwedi nas
w napasť, no izbawi nas ot neprijazni.

3. O přednášenj katechetickém.

Pogednánj z oboru wychowatelského.

Od Jana Jawornického.

(Pokračowánj) *)

II. O biblických přjběžjch.

Bibliťj přjběhowé gsau ono sláwonosné sto-
giště na saubogně, pod gegjžto praporem mno-
zj Katecheté mnj se býti železnými reky, k nimž
ani luk, ani dřewce moci nemá, a kdežť se vlast-
nj prawicj swau wěncugj bobkem. — Ginj u-
prchagj k nim co do přjstawu odpočinutj, w ge-
hožto hradišti po pracném kolotánj w mizerné ka-
techisacj sobě oddychugj, gsauce nápodobni ne-
zběhlým plawcům, kteříž nedůvěřjce se nadý-
mánj nepřehledného moře po žilách po moři se

*) Cfr. II. ročnj běh, 1826. swazek 1 nj, str. 103 — 125.

plazj. — Nenj-liŕ ono sebemilenstwj hrdé mysli, a toto házliwost panická, obé pak progewenj neznámosti aučele, pro kterýž se bibličtj přjběhowé w katechisacj uwozugj? — Geť to weledústogný předmět, od Boha wšech Bohu uspořádaný w ů b e c, a gakož dj kniha Tobiášowa zwlášť: „Toto pokušenj proto naň (Tobiáše) dopustil Bůh, a by potom njm lidem dán byl přjklad trpěliwosti, gako i sw. Joba.“ Eyhle záměr biblických přjběhů! Tjm-li ale záměrem wšechněch biblických přjběhů lze uwozowati? Nikoli, potřebjť welmi šetrně onoho podobenstwj pozorowati: „Podobno gest králowstwj nebeské sji wpuštěné do moře, a ze wšelikého plodu rybho shromážďugcj, kterauž když naplněna byla, wytáhse, a podlé břehu sedjce, wybrali dobré do nádob, zlé pak přeč zawrhli.“

Pročež strany biblických přjběhů nadestjraj se nám následugcj otázky: 1. Co musegj bibličtj přjběhowé do sebe zawjrat, aby učitel náboženstwj při katechisacj gich použil? 2. Kterak ge wyprawowati bude? 3. Kdy a k čemu může gich Katecheta obzwlášťně potřebowati?

I. Že wšickni bibličtj přjběhowé pro děti psáni negsau, zbytečné byloby připomjnat, w pjsmu sw. zběhlému. Pročež u wybíránj gich kráčegme pozorně a opatrně, ukládagjce sobě za prawidlo, co následuge. a. Nesaheyme po přjběhu, kterýž schopnosti dítek přesahuge, aneb

snadně w tu skrowničkau schránku poznánj gegich se uložiti nedá. W okresu dětských schopnostj ležj přjběh, gimž se buď mladistwé zkušenj gegich zanášj, a neb gim známé okoličnosti zawj-
rá, gako u př. přjběh o mladosti Ježjšowě, o synu marnotratném, o Josefu Egyptském. Takowých wšak přjběhů w pjsmu sw. pořjdku. — Neywjce gich zanášj se wyprawowánjm skutků a žiwotopisů lidu dospělého; a tiť se w té mjře w okres schopnostj djtek přenášegj, w njž pogem gegich o prawosti neb neprawosti uďalých činů zastaupiti přiwoluge. Prwé než biblický přjběh ku katechisacj wyběřeme, musjme b) na to zřetel obrátiti, zdali w něm o prawďu důležitě naučenj, kteréž se na djtky obrátiti dá, obsahem gest, a sice tak zřegmé a swětlé, že ge tam teprw wnutkati nemusjme; alebrž djtky po malém rozmyslu samy na ně přigjti, aneb lehýčkým pokynutjm ge wynesti mohau. To naučenj pronešeno o ctnostech musj c) k nim plápozem zagjmati, a nikoli od obgetj gich zarážeti; progeweno o zločinech musj proti nim wystražným šljtem, nikoli pak učitelem býti: a takť naučenj k ctnostem nepřeljčjme, a w naučenj proti neprawostem všeho, cožby pocitu newinných pohoršilo, uwarugeme se. — Z těch důwodů chtě wydati přjklad o poslušnosti předtýčilbych přjklad Izakůw, kterýž nepečliw po bokn otcowě kráčel, a na prwnj otázku: Ey oheň a dřjwj: kde gest obět zápalná? ukogitedlné od-

powědi nedostaw, bezstarostně dřijwj k zápalu na horu nesl — — příkladu o poslušnosti Abrahamowě; ač tomuto wýtečnějšj welkoduchosti potřebj bylo, by sobě daný příkaz neslýchaný naplnil. — Příkladu o Thámar pominulbych wždy mlčenjm, z příčin, kteréž se snadně pochopiti dagj. Podobně Istiwých auskoků poženaného Jáko ba, gichž zběhlost gak k Lábanowi, tak i bratru Ezawu progewil; a bytbych uwoditi ge příčinu měl, učinilbych to s neywětšj opatrnostj, by dětem na mysl newstaupilo, an Bůh wšecko za slušné uznáwá, a takměř na důkaz, an schwaluge wšecko, Jákowski poženal; neb toby zgewně k neprawým představám o Bohu, cnosti, neprawosti, poctiwosti, a podvodu wedlo. Táž opatrnost nadmjtá se w příběhu o wyswobozenj synů Israelských z sluzebnosti Egyptské. — Wůbec wyprawugjce příběhy starozákonné wložme se w powahu a čas osoby, kteráž tak neb giňák gednala; a wyšetřugme pilně, co za oněch časů, neli dowoleno, alespoň z ohledu dětinného wěku, w němž žili praotcowé lidstwa, k wymluwenj gest, také-li za našich časů dowoleno neb wymluweno býti může. Kdoby na to zřetele nebral, kdoby předstawy starozákonnjků o náboženstwj, powinnosti, ctnosti, a zwláště gich předstawy o Bohu we všem činěnj bezrozdjlu prawidlem křesťanským učiniti chtěl, tenby zača-

sté w nebezpečnstwj ubjhal, žeby židowstw j, nikoli pak křesťanstwj učil.

II. Co se tkne wyprawowánj biblických příběhů, odwolávám se z částky na pravidla, gež gsem o wyprawowánj giných příběhů přednesl. I tuto krátlost, přjměrnost a žiwost gsau podstatné vlastnosti katechetického wyprawowánj. Předce však něco připomenu, co se mi za potřebné widj, anožby sem zwlášt patřilo. Připomenutj mé dočeluge a) sloh a přednášenj biblických příběhů. Budiž přednášenj Katechety přirozené, netiplawé a prosté. Všickni téměř bibličtj příběhowé gsau dobře, někteřj výborně wyprawowáni. Katecheta s biblj zdůvěřený wyprawuge příběh gegjmi vlastnjmi slowy a významy — pokudž djtkám srozumitedloý — cizá a neznámá slova odstranj; střeže se laudawosti a nadutosti, nečinj dlouhých průpowědj, a nerušj smyslu wtrušowánjm zbytečných meziprůpowědj, a t. d. b) I nemusjť Katecheta pokaždé sám příběh wyprawowati, w tomť mu schopněgšj žáci rádi poslaužj. Tudy pak, že sobě Katecheta wyprawowati dáwá, docházj dwo g j h o p r o s p ě c h u. Žáci učj se pronášeti swá myšlenj a slova, a spolu příběh hlaub w paměť sobě wtisknau, a tak uložj poklad užitečných biblických wědomostj. Katecheta toliko tehdáž podporuge, kdyžby hlawnj wěc, gež k příběhu co hlawnj částika k stawenj náležj, k opominutj přišla. c) Tuto připadá

mi otázka: potřebj-li přjběhu biblického wždy se všemi okoličnostmi až ku konci wyprawowati? Gá prawjm: nenj zapotřebj; a sice z následujcjh důwodů: K aučelu swému nepotřebuge Katecheta wždy celého přjběhu; druhé: za přjčinau obšjrnosti t. g. wmjšenjm nepotřebných okoličnostj oslábne hlawnj aučinek, gegž přjběh wywoditi má. Pročež, prw než Katecheta přjběh wyprawuge, wyšetřuge pilně, co se z něho gako wyčerpati dá, které okoličnosti pominauti, kterých se gen dotknauti, a které gasnými a živými barwami k wzhledu wynesti má.

III. Kterak se wyprawowaný biblický přjběh na žiwot záků obrátiti, a gim gako přiwlastniti má, o tom w předešlém pokračovánj pod čjslem III. *a — e.* gednáno bylo, čehož všeho tuto šetřiti slušj.

IV. I toho se tam dočteme, co gsme o tom powěděli, k čemu se biblických přjběhů potřebowati dá. Tuto raděgi pokročjme k přjkladu, abychom daná prawidla živým okem (w oděwu praktickém, ať tak djm), zřeli, kterakbychom s biblickými přjběhy nakládati měli.

Stalaby se katechisacj o tom, kterak se děti zachowati magj, když na rodičjch některau chybu neb malý pokljsek spatřj. Když pak byl Katecheta zákům ukázał, že nikoho pod nebem bez chyby nenj, že oni sami některé poskwrny na sobě magj, a že následowně nikoho pro chy-

bu geho zamjati, aniž komu se posmjwati smjme — — zaugalby tu otázku: Nemohlo-liby se také státi, žeby rodičowé waši také pochybili? Směli-libyste ge proto zamjati, neb gim se posmjwati? Nuže, by se nikdý tak nestalo, wyprawj m wám geden přjběh. Wyť se pamatujete geště na onoho muže, který na poručenj božj weliký koráb zdělal, w něm s čeledj swau w potopě swěta při žiwobyťj zůstal, ostatnj pak lidé všickni we wodách zahynuli. Powěz mi N. kterak se nazjwal onen muž? — „Noe.“ — Noe byl muž nábožný, což poznáwáte z toho, že Bůh we swém uloženém trestu gemu tak welikau milost prokázal. I přihodilo se gednau, že tento nábožný muž pochybil; však ale, gak za to mám, z newědomosti pochybil. Noe byl oráč, a protož gakožto muž pracowitý počal po potopě opět dělati zemi, štjpil také winici, a z hroznů wjno tlačil. Neznage ale moci toho owoce, a pige wjno — snad uhřátý — snad wjc než gindy — opil se a usnul. We spanj buď raucho geho, neb přikryťj odwinulo se, což se nikdý nestalo, když se na odpočinutj odebral. To widěl geden ze synů geho, gménem Chám, a co učinil? Posmjwal se otcí swému spjcmu. Neslušněť to bylo, neb žádné dobré djtě neučiniloby toho. Na tom nemage neuctiwý a lehkomyšlný Chám dosti, powěděl to také swým dvěma bratrům, přiwedl ge k loži otcowu w tom úmyslu, aby také oni posmjwali se gemu. Tito ale byli uctiwějšj, neb

přikryli otce swého pláštěm swým, a tiše odešli. Proctiw pak Noe po wjně, diwil se tomu, kđoby ho byl přikryl ; a tuž zwěděl, co byl učinil Chám, a co bratřj geho Sém a Jáffet byli učinili. I pochwálil a požehnal tyto dobré syny, neuctiwému ale Chámowi domlawil ostře, a předpowěděl gemu, že pro ten skutek gak on sám, tak i potomci geho ani štěstj, ani požehnánj božjho mjtí nebudaú. I sám Bůh zgewil neljbost swau nad tjm skutkem Chámowým, nebž se wšecko tak naplnilo, gak byl Noe předpowěděl gemu.“ O dťky, budiž wám tento přjběh wýstrahau, neposmjweyte se chybám a pokljskám rodičů wašich, sicby se wám rowně tak dalo, gako Chámowi.

Čj syn byl onen Chám? — Kterak se prohřešil na swém nábožném otci? — Proč se mu posmjwal? — Podnapil-li se Noe wědomě a schwálně? — Kterak se to snjm přihodilo? — A byť se byl i wědomě podnapil, čeho neměl Chám proto předc dělati? — Které dťě opowážj se takowého činu, dťě dobré neb bohaprázdné? — Co dal na gewo Chám tjm neuctiwým skutkem? — Měl-li bohaprázdný Chám na tom dosti, že se podnapilému otci do wůle wysmál? Proč powěděl také bratrům swým, a přiwedl ge k spjcjmu otci? — Co ale tito učinili? Gak se gmenugj ti dwa uctiwj synowé? — Držte wpaměti gména gegich, a kdybyste se na rodičjch někdy prohřešiti měli, připomeňte si ge, a po-

mněte : Takby Sém a Jáffet nebyli se zachowali ; tak se gen bohaprázdný Chám k otci swému zachoval.

N. co sobě wjc oblibugeš, chowánj-li Chámowo, čili Sémowo a Jáffetowo ? Ským byl otec gegich spokogen ? — Čjm obgewil spokogenost swau a obljbenj w Sémowi a Jáffetowi ? „Chwálil a žehnal ge.“ — Co řekl k Chámowi ? „Ostre mu domluwil, a předpowěděl mu, že pro ten zlý skutek gak on sám, tak i potomci geho ani štěstj, ani požehnánj božjho mjtí nebudau.“ Co mysljš, milé djtě, milowal-li ho pak otectak, gako Séma a Jáffeta ? „Gistě nemilowal.“ Oč přišel pro ten neuctiwý skutek ? „O lásku otcowu.“ A co mimo to na se uwalil ? „Neljbost božj.“ Čjm pronosl Bůh neljbost swau w něm ? „Že dal všemu naplniti se, co mu otec byl předpowěděl.“ Oč tedy přicházj djtě, kteréž se tak gako Chám k rodičům swým chowá ? „O lásku rodičů a božj,“ a t. d. — — Stawjmť tento přjběh proto za přjklad, an dle úsudku mého k oněm náležj, kterjš, gak gsem nadpowěděl, sgakausi opatrnostj a autlau šetrnostj wyprawowáni a na děti obráceni býti chtj.

4. Případnosti u zaopatřování nemocných. *)

W gednom welikéma lidnatém městě zmocnila se před nedávným časem učenějšjho ano i mnohých ze sprostého lidu nebezpečná závrať mysli. Rozumem chtěli všeco pochopiti, a což božského na pjd' vyměřiti. Rozum tent' gim swětlem, wůdcem a podporau dostatečnau zdál se býti. Protož co w náboženstwj pochopiti nemohli, posměchem zawrhli. Náboženstwj zdálo se gim přepiaté, kněžstwo zbytečné. Obogalowým mudrowánjm zahladiti se snažili. Z té příčiny vydali a mezi lid uwedli množstwjkněh, w kterých zgewenj Páně a kněžstwo hanjce a tupjce w lehkost a opowrženj přiwesti usilowali. Bauřjce pak proti všemu, což swatého gest, ne gen základy mocnárstwj podwracowali, ale i kazili dobré mrawy. Giž přezádanj aučinkowé gewili se na důstogných i sprostých, dospělých i mladých, an nenadále welmi nakažliwá nemoc wynikala. W krátkém čase mnoho zachwá-

*) Ac to pauhé gen přeloženj, nicméně obsahem swým důležitě a weleprospěšno, že žádost ctihodného překladatele P. J. Tomáše Nowáčka splüngjce, ge zde klademe. Cfr. Religious- und Kirchenfreund und Kirchenrespondent Nro. 30. 2. Jahrgang IV. Band IV. Heft. 1829. Athanasia 3. Baudes li. Heft. 1828.

tila lidu. Ti, w gichž srdci zcela neuhasló sw. náboženstwí, mor za patrný trest boží wykládá-gjce srdečně litowali swých hříchů. Marné vše-cko snaženj hogičů a lékařů, marné všecky lé-ky. Mnozij z oněch oswjcených swětáků, genž w opowážliwé pýše proti všemu, což na nebi a na zemi gest, urputně reptali, a Boha i ďábla upjrali, při všem namáhánj smrt, neyhroznějšj obľudu na tomto swětě, ani newčrau ani posmě-chem zapuditi nemohauce, zumlkli; někteří z nich poznáwagjce, gak mocně se mor rozmáhá, pomyslili sobě, že toto zlé předc od Boha snad pocházj, a protož w smrteľných auzkostech ne-dbali na swé oswjcené známé, aniž posměch ge-gich, nýbrž prosili o kněze, kteří se jim dřjwe gen pokrytci a zbytečnými žrauty býti zdáli.

W takových přípádnostech patrně nepocho-pitedľná prozřetedľnost boží, kterážto newidi-tedľně řjdi swět celý, progewuge se, ale i wy-řčenj Spasitelowo vyplněno býwá o obogjch, genž w stegné newěře a neprawosti trwagjce so-bě i giným zkázau připrawugj, že geden bude přigat a druhý opuštěn. Mat. XXIV, 40, 41. Neboť gakož gisto gest, že k swému spasenj žá-dný nemůž pomysľiti ani slowa, kteréby od Du-cha sw. dané mu nebylo; 2 Kor. III, 5. takž i gisto, že mnozij z těch, kterým Bůh nynj weliké milosti uděľuge, oni ale ausměšně pohrdagj ni-mi, dle newystižitedľného saudu sprawedľnosti geho w přewrácenosti pokaženého a zatwzrelé-

ho srdce zanechání budau. Přísl. I, 24 — 31. — Tak rozmáuwage těšil práwě w duchownjm auřadu sestarálý farář z podotknutého města gednoho z neymladšjch kaplanů, který si welmi stěžowal, že nedáwno se mu několikráte přihodilo, že nemocný; když powolán gsa k němu do pokoge wkrácel, řeč pozbýwage umjratí počal.

Panowalať mezi duchowenstwem oné fary swornost, gakož u prwnjch učedlnjků Páně. Ctihodný kmet milowalať swé mladé nápomocnj kněze co zvedené syny. Zacházal s nimi we wšj lásce a upřjmanosti. Šwoláwal ge dle přjležitosti swé k sobě. Předkládáwal jim, co vlastnj zkušenostj a dlauhým rozmejšlenjm zwláště pro auřad duchownj prospěšného poznal, a kterakby mnohým věcem lépe rozuměti, a s wětšjm prospěchem přednáseti ge měli. Oni pak srdečně ho gakož otce milowali, naučenj geho radostně přjgjmajjce, a geden wjc nežli druhý snažili se, aby obtjžnosti stárj a auřadu oblehčili gemu. Wšak co se ona nemoc nakažliwá den ode dne rozmáhala, poodložili schůzky swé. Měliť wěrnj sluhowé Páně wjc na mysli nemocné nežli gakékoli wyraženj. Wšecky swatá láska s wraucj náchylnostj wedla. We dne i w noci chodjwali k nemocným. Pokládaliť sobě za neywětšj blaženost, byť i gedinau gen duši wychwátili z ďábelské moci. Ano rádiby z lásky k bljž-

njemu i smrt neyukrutnějšj byli podstaupili všickni.

Protož při prwnj přjležitosti neymladšjho kaplana, pana Horliwého, ctihodný kmet z truchliwosti wyrážege některá mu dával užitečná napomenutj, gakby při nemocných mudrácjch se chowati měl, kde často negen hluboké učnosti, ale i weliké powědomosti lidského srdce zapotřebj gest. Přjčina konomu rozmławánj tato: Giž předešlého dne powolán byl neystaršj kaplan k znamenitému pánu, o němž nikoli chwálibná powěst se neroznášela, a kterému nezdworilá smrt dle ohyzdné nawyklosti beze všeho ohledu nemilostnau giž na hrdlo kladla ruku. Den se giž nachýlil, a pan Stálý gestě newracel se domů.

Náš pan bratr, ugal se řeči mladý kněz, nepřicházj dlaho. Ne zdarma gakási tesknost se mne ugjmá. Gistěť dařj se mu spjše hůř nežli lépe. — Pochybugi, prawil kmet, siceby giž se byl nawrátil; mysljmě ale, že požehnanau práci s pomocj božj dokonal. Zagistě mnozj odporowé a welké těžkosti děsili ho; gest ale pan Stálý statný a zkušný bogownjk, genž tak zhola odstrašiti se nedá.

P. Horliwý. Mluw si zatwřelému hřjšnjkowi, co chceš a gak chceš, všecko marné; zůstane předt en, co byl, řjká se obyčegně a prawdiwě. Bolestně gsem o této prawdě wjcekrát se přeswědčil.

P. Farář. Weřte mi, pane Horliwý! s lidmi, genž předsudky naplněni gsau, ze sta nepořdilo gich dewadesáte dewět ničehož proto, že snadno se odstrašiti dali. „Nebogte se, prawj Spasitel, gá přemohl gsem swět!“ Silněgšj gest Kristus, nežli všickni zlj duchowé, a kdo pewnau wjrau boguge, swjtězj brzo. W smrtedlných auzkostech málo kdy odporuge člowěk, gestliže maudře s njm se zacházj, laskawému pobjdnutj Cjrkwe a wnitřnjmu puzenj milosti božj.

P. Horliwý. Co takowého nepozorowal gsem nikdý, ano při všem wynasnaženj s zatwřelými ničehož gsem nepořdíl.

P. Farář. Gsaut owšem tak strašliwé přjpadnosti, čehož nezapjrá žádný; stáwagj se ale zřjčka, a protož nad žádným zaufati nelze. I mně se w mladšjch létech ne gednau přjhodilo, že gsem s newěřjcjmi hřjšnjky ničehož pořjdiť nemohl. Dlahau zkušenostj ale poznáwal gsem, že všecka ostrowtipnost lidská ničehož nemůže, a že Bůh nad spasenjm našjm gedině wládne. Wzjwal gsem ho srdečně. A od té doby zcela ginák gsem smeyšlel; překážky neyobtjžněgšj přemáhage snadno, diwné proměny pod rukau Neymocněgšjho gsem spatřil.

P. Horliwý. Snad tam, kde wjra zcela neuhasla. Gáť ale widěl gsem negednau lidi, kteřj s newýslownau spokogenostj w hřjšjch k poslednj hodině se ubjragjce nad neyduťkliwěgšj domluwau geště autřpně usmjwali se.

P. Farář. Poslechněte, co podivného se v mých mladších létech horlivému a zkušenému knězi, an tehdy se mnau kaplanem byl, přihodilo. Nenadále powolán gsa k nebezpečně nemocnému, bez prodlení s Neysvětějšj Swátostj šel k němu. Sotwa že do pokoge wkročil, žádal nemocný, aby zawřeli dwěře a samotna geg zanechali s duchownjm. Když byly zawřeny dwěře, dj on usmjwage se: Wjmť, rozmilý pane! gaké powinnosti staw váš s sebau nese, a co k wůli wašj činiti máme. Odložte giž proto swé věci, které gste s sebau přinesli, a posadťte se ke mně; pjte sklenici malagáského se mnau, a pozanechte lid wenku mysliti, že zcela o giných věcech gednáme! — Rekněte mi, coby gste w případnosti té činili?

P. Horliwý. Cobych činil? — Gábych mu byl vysokau důstognost milosti božj w onom rozhodugjejm okamženj předložil a geg napomenul, aby rozwážil, že Bůh s sebau zahráwatinedá, že na tom okamženj geště šťastná věčnost a neb zahynutj věčné záležj, a bylbych ho k tomu měl, aby se s Bohem smjřil.

P. Farář. A což kdyby se wám člowěk onen byl wysmál, hlaupým, předsudky naplněným sprostákem wás nazwal? Co takowého ne gednau se mi stalo.

P. Horliwý. Geště gednau wšecku wýmlownost bych wynakládage důtkliwě mu domlauwal, že za několik hodin před sandnau stolicí žiwé-

ho Boha se dostawiti a přjsné aučty wydati musj z každého okamženj, w kterém pohrdal milostj božj.

P. Farář. A což kdyby nad wašj řečj se byl rozmrzel, a wás snad wystrčil wen?

P. Horliwý. Tu bych dle nawrženj Páně wyraziw prach z nohauswých (Mat. X, 14.) odešel.

P. Farář. Tak! a zahynautiby gste nechal umjragjcjho?

P. Horliwý. Žádnáby se mu nestala křiwdá, poněwadž milost božj tak potupně zawrhl.

P. Farář. A nad wěčným zahynutjm swého bratra neměloby wám srdce zármutkem pukati?

P. Horliwý. Bolestně bych nešťastného byl oplakáwal; a což bych i wjce činiti mohl?

P. Farář. To samé, o čem sw. Apoštol mluwj, když wypisuge gak důmyslná gest láska, aby všem byla všecko, a všecky zjškala Kristu. 1 Kor. IX, 20 — 23. — Nenjt pak ona přjpadnost gedna z neytěžšjch; neboť sgmenowaným člověkem aspoň rozprávěti se mohlo.

P. Horliwý. Žádostiw gsem opravdu zwěděti, gak onen kněz s njm zacházel?

P. Farář. Gak nemocný si žádal, beze všech okolků. Rozmeyšlel chwjli; pak Neyswětěgšj Swátost odložil; w srdci o pomoc wzjwal Pána, a —

P. Horliwý. A modlil se s njm.

P. Farář. Nikoli! Sedl k posteli nemocného za stůl; naléwal si dle gehu wůle; pil, chwálil

wino; pil opět, a neslýchanau modlitbu začal: „*Qui bene bibit, bene dormit*“ &c.

P. Horliwý. Podivný nápad! A nemocný? —

P. Farář. Nemocný mu řekl: To mne těší! Gsteť muž, s kterým cosi rozumného promluvití možná. Hned z obljčce gsem poznal, že nepřátřte k oněm swatauškům, kteří wždy o čertech a pekle mluwj newěřjce w ně sami.

P. Horliwý. Toť gsem si hned pomyslił. A pak?

P. Farář. A pak rozbjral sorites. A když došel k slowům: „*Non peccat a pergit in coelum*“, tuť w přátelském rozmlauwánj na mnohé věci přišli, kterým nemocný se diwil. Neodstaupilť přjtel od řeči. Wždy upřjmněgi skřesťanskau láskan s njm rozmlauwage wjce a wjce srdce geho podpałowal, až posléz wyprahlé, zce-la zatmělé a studené srdce se zažhlo, a on s wraucj ljtostj se obrátil.

P. Horliwý. Diwj se ewangelické opatrnosti téhož kněze. Co takowého gen zřjдка se kdy stává.

P. Farář. Nedawno stal se podobný přjběh. Byl gsem powołán k mladjkowi asi 25 let starému. Když gsem k němu přistaupil, takto ke mně dobře uwáženau a spořádanau řečj promluwil: Wašnosti! Opowážil gsem se prositi wás, by gste ke mně přišli. Odpusťte, že z darma wás potahugi. Rodičowé často prosbau a nucenjm na mne doléhagj, abych gak obyčegně

se mluwj, zaopatřiti se dal. K starosti nechci gegich dobré srdce rmautiti. A poněwadž na mne usilowali, zwláště matka pláčje, swolilgsem k žádosti gegich. W.! samť poznáte, že gsem z mladých let a z předsudků sprostého lidu dáwno giž wystaupil; neboť Voltaira, Condorceta a wesměs zdařilé knihy našeho stoletj gsem četl. Wjmť dobře, co obsahuj ony hřjcky, které prostému lidu za prawdu se wydáwagj. Prosjmť tedy, by gste o takowých wěcech nemluwil se mnau, a rodičům mým wyswětlil, že nemagj proě rmautiti se nade mnau.

S srdečnau autrpnostj pohljdl gsem na mladjka, a upřjmně takto djm k němu: Pozorugi, že dobré a šlechetné máte srdce a rodiče swé milujete. Nechci wás k ničemu nutiti. Geđinau však dowolte mi otázku: Což medle srdce waše láskau k rodičům tak nadchlo, že gich nikterak zarmanutiti nechcete? Nemocný se na mne s podiwenjm obrátil, řka: Ptáte se na to, W.! ze žertu? — Nikdý mi do žertu nebylo méně gako nynj; ptám se opravdu; neboť w spisech mudrců wám oblíbených nikde uведенj k dětinské lásce gste nenalezl, poněwadž knihy, které gste četl i gá gsem četl, a nic podobného, nýbrž mnoho na protictnosti té sepsaného gsem nalezl. Což tedy wás k tomu wede, že rodiče swé nechcete rmautiti? Nenj-li prawda, wděčnost, že rodičowé od autlého wěku milugjce wás, starostliwau o wás péči magj? — A waše dobré, upřjmné srdce w oškli-

wosti má všecku newděčnost? — Ukrutným byste nazwał syna, kterýby dobrého otce, zvlášť pak laskawau matku w čem zarmautil? — Což pakby neywjce rodiče vaše rmautilo? Nenj-li prawda: kdyby rozmilého syna swého k neštěstj, k zkáze věčné pospjchati widěli? — Co mysljte, zdaliž ten, kdož lásku, péči a auzkost w srdce rodičů wložil, mnohem laskawějšj otec nenj, genuž dle těla a duše wjce patříte nežli rodičům swým? — Aneboli se domnjwáte, že celého swěta a lidského pokolenj twůrce, bez gehož wůle ani neysprostějšj ptáček se střechy nespadne, (Mat, X, 29.) že snad podoben gsa mudrcům wám oblíbeným gako špalek necitedlný gest? Mysljte-li snad, že lhostegně patří na neykrásnějšj ctnosti gako na neyohawnějšj neprawosti? — Newěřjte-li, že s stegným zaljbenjm Bůh patří na djtě dobré, které upřímně swé rodiče miluge, a na bezbožné, genž pohrdagjc laskawým otcem, geg trýznj a wěk mu krátj? —

A tak zponenáhla gednu otázku za druhau mu předkládage neyznamenitějšj bludy bezbožných mudráků, kterými pokažen byl, gsem wywrátil. Zdarma bych uwáděl, že na má slowa swědčil, prawdu poznal a posléz i pohnut byl. W tom okamženj, když gsem zpozorowal slzy w očjch geho, stawěl gsem se, gakobych odegjti chtěl; onale stjškna mi ruku, prosil, abych gestě neodcházal. — A nynj w krátkosti gsem mu wyprawowal, co Bůh z lásky k našemu spasenj

ustanowil, k čemu stwoření gsme a co činiti máme, abychom věčně blaženi byli. Trpěliwě mne poslauchage prawil: To wšeccko gest welmi hezké; kdyby to gen také prawda byla. — I otázal gsem se ho: Co mysljte; nebyloby lépe, krásněgi a Bohu přjslušněgi, kdyby to prawda byla, nežli aby to nebyla prawda? Arci, prawil on, žeby to krásněgšj a Bohu přjslušněgšj bylo. — Zdaliž ale, ptal gsem se ho dále, dokonalost a dobrota božská nepřewyšuge nesmjrněkrát wšeccko wjce, což krásného a wznešeného o nich wjme? — Owšem! — Proč se tedy wěřiti těm zdraháte wěcem? Tu začal wzdychati řka: Ach, kdybych gen wěřiti mohl!

Těšil gsem ho: Wjra, můg milý! gest dar božj a wnitřnj swětlo; tak gste se učil giž dáwno z katechismu gako hoch; a to gest také. Bůh wám tedy onen dar propůgčil, wy gste ale njm powrhl. On to swětlo w mysl waši wlil; a wy gste ho uhasil. Což nám tedy pozůstává, nežli se skraušéným srdcem žádati Boha, aby ono swětlo božské nám opět propůgčil, aby mysl naši oswjtilo, a srdce láskau k němu zažehl. A to učiňmež také. Bůh ale, genž ničehož dychtiwěgi nežádá, nežli aby nám milosti swé udělil, modlitbu skraušéného a pokorného srdce nezawrhne. Pomodlil gsem se snjm a uložil gsem mu, aby se dījwe nežli druhého dne přigdu, často a srdečně modlil: „Stwořiteli můg, smilug se nade mnau!“ A došel gsem toho potěšenj, že gsem

po několikátém nawštjwenj na cestu k spasenjho pripravil; on pak genž od dětinského věku k zpowědnici nepřiklekl, nynj u vzdychánj a pláči zpowjdal se ze všech hřjchů od mladostiswé, a po několika dnech zesnul w Pánu.

Sotwa p. farář dokonal, když pan Stálý celý zemdlen dopokoge wkročil. S srdečnou autrpnostj patřili naň oba. Chwála Bohu! dj on, dokonáno gest! — Gak se wám wedlo? tázal se ho farář. Obtjžná to byla práce: však giž po několikráte přesvědčil gsem se, že w znamenitých domech snadno wěc pořjdití lze, pokudž gen dowesti možná, k nemocnému připuštění býti. Býwát ale přjstup welmi obtjžný. Skoro weskrz obáwagj se přjbuznj a ostatnj domácj, aby přicházegjcj kněz nezkormautil umjragjcjho laskawau twářj. A tak při wšj starosti zanecháwagj ho raděgi wěčné smrti, nežli aby promluwiti mohl s njm kněz. Poslechněte tedy, gak se mi dělo:

Přigdu do dlahé a skwostné sjně, kde gednoho z množstwj služebnjků zabledna, žádám aby mne bez prodlenj ohlásil. Powážliwým okem patřil na mne a odešel. Čekám dlaho, welmi dlaho; pak hodinky se modljm, a když ge dokonáwám, gdauc přes pokog panj domácj, starostliwě se mue táže: Wzalgste s seban swaté olege? — Djm gj: Nemocný geště se nezpowjdal. — Ach tak! prawila, a s nucenau wlažnostj rozkázawši slaužjcjmu, aby k wečeři stůl pro-

střel, odešla. Gako zkamenělý hledjm za nj. Po několika okamženjch wystaupi w z pokogů lékař gde ke mně, chopiw se mé ruky, gakoby-chom dobrj známj byli, weđe mne k oknu, a přetwáreně důstognau uctiwostj se usmjwage zašeptal mi: Wašnosti, čiňte to zde všeco gen tak na pohled! (pro forma) — I měřjm ho od paty až k hlavě řka: Léčjte snad p.doktor! nemocné pauze gen na pohled? — Ukrýwage zlost pozasmál se, a prawil: No! no! netřeba se hned huěwati; wždyť snad wám obyčeg swěta známý. — S welikým swětem málo zacházjm; což to tedy za obyčeg? — I nu, co gednau swět w obyčegi má, musj zachowáno býti. A toť přj-slušná wěc. — Nemoha geho řeč pochopiti obáwal gsem se, zdaliž mám rozum čili ne. O-stře do oka mu hledě, prawjm: Řekněte mi, pane doktor! na dobré své swědomj, gak dlauho geště může nemocný žiw býti? — Pokrčil rameny řka: Na neywejš až k wečeru zjtra! — Tjm způsobem málo času na zbyt. Wynasnažte se, bych co neydrjwe uведен byl. — To sotta se stane. — A proč? — On by se wás zhrozil. — Což gsem tak zlý? — To ne; wjte ale, že co takowého k brzké smrti dopomáhá. — K časné; a to málo kdy. Dosahuget ale nemocný tjm spjše tělesného zdawj, a ochráněn gest před zahynutjm wěčným. — Oho! prawj a usmjwage se pokrčil rameny. Pak se i tázal: Wzal-li gste s sebau swatý oleg? —

Proč se ptáte? — Načež se usmíval. — Mámlíž, prawjm dále, swatým olegem potřjti mrtwolu? — Odpusťte, dj, powinnost mne k nemocnému wolá. Newěda co řjci neb činiti má, odešel; gát pak samotný zůstal, až slaužjcj dle rozkazu swé welitelky láhwiciwjna a ubrus přinesa prostjratj chtěl. Rozhorlen djm gemu: Mysljte snad, že na hody gsem přišel? Fryč s tjm!

Giz mne trpěliwost přecházela. Pocházjm welikým krokem po sálu. Za něgakau chwjlj přišel ke mně komornjk, hodný a šlechetný muž. Předkládám, prosjm o pomoc, abych s nemocným mluwiti mohl. W.! řekl, uwesti wás opowážit se nesmjn; chcít ale o to se pokusiti, abych milost panj přemluwil, aby gste připuštěn byl. Co sljbil, také splnil. Brzce přišla, množstwjm slow mne připrawugjc učila, gak opatrně, gak šetrně s njm gednati a gak všeho bych opominauti měl, nad čjmžby se pozastawiti mohl a t. d. Milost panj! djm gj, zanechte to všecko mé péči. Gediná wěc, o kterau prosjm, gest, aby ste mne nezdržowala dlauho, nýbrž k nemocnému ráčila uwesti. Nad tak opowážliwau žádostj, které zwyklá nebyla, zblednau dj mi: Uwidjm, co se dá činiti, a zanechala mne samotna.

Schylowaloť se giz k púlnočnj době, a ničehož gsem geště nepořjdl. Tu swětle mi na mysl přicházela hrozná slowa Páně: „Běda wám, swětáci! Běda wám, boháčowé!“ Luk. VI, 24 — 27. Lidé přecházeli sem a tam. Nenadále napadlo mi: Což se ti může státi, když neohlášen k

němu wegdeš? Na neyweyš, že ti opět dwéře nazpět ukážj. To snad ani ne; ty pak wyswobodjš duši od wěčného zahynutj! — Rozmeyšljm se poněkud. Wzjwám Pána, aby mne posilnil a nemocného oswjtil. Spatřjm pohodlné okamženj. Gdu dlahau řadau pokogů a šťastně přicházjm ke komnatě nemocného. Odewru; wkročjm. Přjtomným se zdám wjce strašidlu nežli člowěku podoben. Nemocný bledne; ostatnj u podiwenj na mne patřj; žádný ani neceká. Gegich twář mi předc gewj, že tomu rádi gsau. Geden po druhém se tratj, až s nemocným gsem zůstal samoten. Namáhá se nemocný hlavu pozdwihnauti a slabým a zagikawým hlasem táže se: Co chcete? — Gsem ze zdegšj fary kněz, djm gemu. Chodjwám k našim nemocným. Ljto by mi bylo, kdybych W. Důstognost nawštíwiti opominul. Wjmť, že trpjte mnoho, a gábych wám rád spomohl! — Wy mně pomoci? táže se nedůwěrným okem, a pokynul, abych se posadil. — Inu, prawjm, byť i gá spomoci nemohl, wjm o gednom, kdož gisté spomáhá; mnohým giž spomohl, kteřj se důwěřowali w něg. — I kdož gest ten? — W. D. dobře ho zná, aspoň mnoho gste slyšel o něm. Pauhým dotknutjm se šatu gehu pozdrawila se nemocná žena, genž zdarma celé gměnj wynaložila na ljkj; i od narozenj slepým dal zrak, a mrtvého zkřjšil, genž čtyry dni giž ležel whrobě. — Ah, toho mysljte! — Což nenj snad pomocnjk mocný,

a to sice gediný, který i tenkrátě spomáhá člověku, když opustili ho již všickni! — Takowau řeč, můg milý! zanechme teď giným. — Na škodu nám to nebude, když o pomoc howzwati budem, ale kwelmi welikému užtku; nebo gak milosrdný, tak všemohaucjť gest Bůh! — Bůh! dj on, — kdož wj, zdaliž gaký Bůh gest? —

Cas mne doháněl; nemohlř gsem žádných důkazů mudreckých užjwati, a mluwj m zkrátka takto: Což ale kdyby přede Bůh byl, a w krátkém čase k zármutku a auzkosti našj se nám toho dozvědětí bylo? Gědna wěc gistá, což tak dobře wjte gako gá, že geště žádný nepochybowal o bytnosti božské leč neyhoršj a neyopowrženěgšj lidé. Žalm XIII, 1. A k onomu powrheli, mysljmť patřiti nechcem žádný? — Nikoli, prawj on umdléwagjcjm hlasem. — Obráťme se tedy k milosrdnému Bohu, který nás stwořil, který všecky hodiny našeho žiwota wypočetl, a w kteréhož rukau gsme žiwi a mrtwi; Skutk. Apo. XVII, 28. odewzdeyme se mu, a plňme swatau gehu wůli, abychom, kdyby nás z tohoto swěta powolal, před saudnau stolicj gehu milost nalezli.

Wždyť žádný geště nepřišel, geštoby nám řekl, zdaliž duše naše, když umřem, žiwa gest? — Negsaut také k tomu ustanoweni mrtwj, aby nás učili, nýbrž žiwá Cjrkew božj, Luk. XVI, 29 — 31. kteréž uhelnj kámen gest Kristus, syn božj. Luk. XX, 17. 18. Efez. II, 21. K tomu žani

prawda nenj, že potud geště nepřišel žádný, genž-
by nám byl powěděl, gak to na onom swětě gest;
neboť přišel nazpět gedem, a prawil nám, že
dobrj gsau tam gako andělé božj, Luk. XX, 36.
že doradosti swého Pána wegdau a wěčně od-
měnění budau, Mat. XXV, 34. a že naproti to-
mu čerw zlých nikdý neumjrá a trestu gegich
oheň nikdý neuhasná. Mar. IX, 34. Onen ale,
který winu hřjchu skrze krew swau na křži
shladil, Efez. II, 16. právě po z mrtvých wstá-
nj swém udělil swým kněžjm moc hřjchy odpau-
štění, Jan XX, 22. 23. a rozwazuge w nebi, co
na zemi rozwázali. Mat. XVI, 19. XVIII, 18. Pro-
tož se také z hřjchů swých wyznati musjme, aby-
chom z nich rozhřešení (1 Jan I, 9) do wěčnosti
bezpečně přistaupiti a blaženosti wywolených
božjch dosáhnauti mohli. — Zpowjdati! prawj
on s ustrnutjm; ach ne, gá nechci se zpowjdati!
Ach, proč pak ne? — Wždyť sprawedliwý Bůh
trestá zatwzrelé hřjšnjky ohněm wěčným. Tagj-
me-li hřjchy, do hrozného nebezpečnstwj se wy-
dáváme. Do rukau však žiwého Boha upadnauti
a s neyopowrženějšjmi zločinci wěčně w ohni-
wém žaláři trpěti nechcem?

Wyť mně tu wyprawujete děsné věci! — Stra-
šné gsau tyto věci gen tomu, kdož s Bohem smj-
řiti se nechce, ale potěšitedlné onomu, genž do-
brotiwého otce wzjwá, který vždy hotow na
milost nás přigmauti, bylbychom i nesmjrné
množstwj zpáchali hřjchů. Neboť zřetedlně pra-

wj: „W kterýkoli den se hřšník ke mně obrátí, zapomenutí na všechny nepravosti jeho.“ Efez. XXX, 14. 16. Zagisté! welikau pocjtila D. Waše radost, když někomu dobrodiní proukázati gste mohl, a welmi protiwně wám bylo, když gste trestati musel! A což není věčně milosrdný Bůh nesmírně dobrotiwějš, nežli neylepší a neyšlechetnějš člověk? Zdalíž právem nezasluhuge zawržen býti onen, kdožby raděgi zalíhynul nežli aby z hříchů se wyznal? — Nynj pak napomenutj swé we wraucj modlitbu gsem obrátil, a ku konci s srdečnou autrpnostj prawil: Nenj-liž prawda, že s Bohem se smjřiti a sw. swátosti přigmauti chceme? — Načež dj mi: Když W.! mysljte, že to potřebj gest, s Pánem Bohem. — Použjwage těchto drahých okamženj, prošel gsem s njm, gak možná w tak času krátkém, wětšjm dĵem všeco, čjm od dětinských let až po tu chwjli se prohřešil, a zaopatřil gsem ho swátostmi nemocných. Brzce na to w srdečné spokojenosti se swau rodinou se rozlaučiw po hodince skonál.

A což ktomu geho panj řekla? pťal se pan Horliwý. — Ona, dj pan Stálý, mnoho giných wěcj kobstaránj měla; doktor ale s podiwenjm patřil na mne, a wrťe hlawau prawil: W.! dnes gste mistrowský kus dowedl. Gak žiw bych si co takowého nebyl pomyslil! Gá ale ostře naň pohlédna dĵm: Co se stalo zde, nikoli z mé vůle, ale stalo se z milosti božj, w kterau newěřj-

te. Wszak wás saudi přisný očekává, gežto se proti swým nemocným prohřešujete. Z rukau vašich Bůh požádá dušj, které skrze lehkomyšlnost wašj k věčnému zahynutj přicházegj. Aniž věčný oheň nehořj proto méně, že newěřjte w něg! — Nepochybně že se usmijwal nad tauto odpovědij a krčil rameny? tázali se oba. — K mému podiwenj slyšel gsem cos giného, dj gim pan Stálý; neboť když gsem odcházal, řekl mi komornjk, že byl od té doby zamyšlen a prawil: Onen kněz gest muž hrozný. Wytýkal mi věci, které mi geště žádný se neopowázil do očí řjci. A běda mně, gestliže prawdu mluwil!

5. Dálšj pokračowánj o starobylych kostelch w králowstwj Českém.

Od Kašpara Valentina Weiningera, faráře Kladenského, swobodn. uměnj a mudrcwj mistra.

VI. Plebanie Děkanstwj Rakownického.

	ko- py.	gro- še.		ko- py.	gro- še.
Sobiechleb a		6	Milezow f		18
Rakownjk b	1	12	Libina		17
Senomat c		30	Oračow g		24
Potworow d		35	Lužna, Lušan		9
Nessuchin		25	Bielenich Ecclesia		
Kralowic e		24	Jecnic vel Jessenic		9

	ko- py.	gro. še.		ko- py.	gro. še.
Polwořan		6	Slabec u		32
Wšehrd		15	Koslan v		26
Čista i		21	Strogetic x		9
Ugezd		15	Bielic cum Brat.		
Pulices, alias Bl- šany vel Bleša- ny k		15	řic y		15
Skwii l		8	Sbečna z	2	
Zinel m		18	Hwozd aa		24
Pyssan		18	Chmelnjšt vel		
Ostrowic		12	Chmelnistna bb		3
Matěgowic n		15	Děkow cc		21
Zelenic o		30	Kolessowic dd.		18
Miestic (pauper) p		3	Kūnow	1	
Herndorf		10	Krchleb		15
Olessna q		12	Beistna		6
Řechel r		15	Weclaw		9
Jechic vel Jesse- nic alias s		30	Rassinow ee		6
Nezabudic		12	Skřiwan ff		6
Černec t		9	Dolanum		17
			Herzesedel gg		6
			Wsesulow hh		9
			Saňow.		6

a) Pod tjm gménem za dnů našich žádná wes aniž kostel se nenacházj. Že pak obywa-
telé té wsi w 14. stoletj Němci byli, kniha 13.
kostelnjch nadánj wykazuje; neboťkdyž r. 1384.
Pan Fraymuth z Schönhofu s swým dědičným
synem desátky ktémuž kostelu k wyžiwenj du-
chownjho žáka (klerika) wykázal, k čemuž se
poddanj Wyšehradštj té obce k odvodu wol-
ni prohlásili; zřegmě se prawj, aby tehdejší fa-
rář od požjwánj téhož desátku wylaučen byl,
protože německy neumj. A. 6. Může býti, že
gak se na mnohých mjstech stalo, Němci tuto wes

překřtili, čjmž po čase snad staré gméno došla k zapomenutj přišlo.

b) Rakowničtj w 14. a z počátku 15. stoltj nad mnohá města w Čechách w zbožnosti a whorliwosti náboženské wynikagjce, w tom čase s powolenjm k. Wáclawa k chrámu děkanskému, dle knih kostelnjch nadání od roku 1379. obyčegnými auroky 8 kop pražských grošů dle 2 knihy K. 2. roku 1379, mše weyročnj, r. 1388. darowalo měšťanstwo kostelu 8 kop auroku III. D. 2. E. 2.

R. 1397. též 40 ģr. auroku. XII. I. 16.

— 1399. Založena každodennj rannj mše k uctění P. Marie. VI. C. 4.

— 1400. Založen oltář P. Marie s přísluhgjcjm zvláštnjm knězem. V. P. 3.

Též w tom roce oltář S. Doroty od owdowělé měšťky. VI. A. 5.

1405. Oltář S. kříže a SS. Mučedlnjků. VI. F. 10.

1415. Založenj k obžiwě kaplana od měšťky gménem Anny. X. F. 3.

Že i děkan od měšťanstwa k obžiwenj drahně nadán byl, z wejš wysazeného desátnjho přjspěwku k cjsarskému korunowání se poznává; dle téhož geho přjgem z důchodu kostelnjho 24 kop aneb 480 zl. našich peněz obnášel. Měl i swůg vlastnj mleyn, kterýž r. 1387. z powolenj konsistoře prodal. L. E. III. K. 1.

Wzniklými však w Praze bludy husitskými, kteřjž 1420. po wšj zemi co plamen vypukli, djlem pro strach před Žižkowými ukrutnostmi, djlem pak skutečnau wrtkawostj u wjře, počali gsau Rakowničtj cestu od staré matky Cjrkwe katolické wykázanau a k spasenj wedaucj opauštěti, mocj odtrhše se od nj, od bludných wůdců pobludných cestách westi se dali, gdauce za příkladem mnohých giných měst, z gegichžto obywatelů, pauhých prw Kališnjků, w 16. stoletj, někteřj Lutherany a ginj Kalwiniany učiněni gsau, a gen toliko w nenáwisti a w pohaněnj cjrkwe katolické zcela sgednocenými se prohlásili. — Toho druhu byl i sám děkan Rakownický, gménem Šimon Cerasin, ginak Litoměřický, o němž zpráwu dostala katolická konsistoř pod obogj, že gak řádů cjrkewnjch při službách božjch zawrhuge a pohoršliwě se chowá, ani čtwerem dopisů na měšťanostu a radu, o dostawenj se ku konsistoři ničeho se nedowědlo. Aníž se co pořjdilo, když farář Lišanský, kněz pod obogj, gménem Wáclaw Nepomucký r. 1590. žalobu proti němu zadal, gehožto vlastnj rukopis in Actis Consistorii sub utraque se nacházj, dle kteréhož děkan Rakownický u přítomnosti giných kněžj giž druhého, a sice faráře Kněžowského s děwečkau swau oddal, *) že weřegně w kostele

*) Obsjrněgsjho wýpisu, co se pohoršliwého při oddawkách dalo, z rukopisu zde uwáděti bránj stud.

konsistoř tupj, radám tyranů nadává, žádného světla w kostele netrpj, a slowem w ničemž dle prawidel nábožných se neřídj. Tak tento pastýř, swlékna poslušnost i prawé náboženstwj, wedl stádo své po bludných pustinách co swůdce k zahynutj duchownjmu.

c) Městys k Rakownjku patřjcej, gehožto pro odpor činěný cjsaři Ferdinandowi II. měšťané zbaweni býti měli, však opět geg obdrželi, slo-
žiwše cenu 14986 kop mišenských.

R. 1388. obšjrný výkaz powinnowaného desátku pro faráře Sonomatského w knize XII. kostelnjch nadání B. 15. se nacházj.

d) Potworowský kostel r. 1241. byl wysta-
wěn, gak Plaského býwalého kláštera pamětnj kniha wykazuje.

e) Kralowice, Cinadrowy. W 14. stoletj měl tento za cjsaře Ferdinanda I. w město pozdwi-
žený městys pán Ješek panoš, an r. 1390, 2 ko-
py pr. gr. auroku obětoval tomuž kostelu, s po-
twrzenjm toho daru arcibiskupského generalnjho
Vikaře Jana z Pomuku kanownjka Wyšehradské-
ho. — — L. E. III. D. 4. Práwo však patro-
nátnj nad kostelem a farau, hned z počátku za-
loženj kláštera Cisterciackého r. 1146. w Plasjch,
Opat plaský provozowal, gakžto kniha X. kost.
nad. E. 7. wykazuje, když Opat sám r. 1415.
faráře Gindřicha pražské Konsistoři předstawu-
ge, na něgžto spolu i všechno práwo swětské
nad tjmto městem přenášj. Když pak Žižka r.

1421. klášter tento dobyl, kněžj, gichžto 500 se w něm čtalo, djlem rozptýlil, a djlem zavraždil, statky gegich do rukau nepravých držitelů se dostaly, z nichžto Wšeslaw Strogetický ze Strogetic a posléze páni z Griesbeku známi gsau. Florian Griesbek, pán gak z ohledu učenosti, tak i co tagná rada cjsaře Maximiliana I., Karla V. a Ferdinanda I. slawné paměti r. 1614. celý kostel z nowa wystawěl a zwonem nowým od Gindřicha Sonomatského z Sternstadtu měššana Slánského slitým zaopatřil. Co otec 24. zplozených z gedné manželky djtek u prostřed giných balzameu napuštěných mrtwol w tom kostele odpočjwá. Po bělohorském wjtězstwji Griesbekowé u cjsaře Ferdinanda II. do nemilosti padše, Kralowice opustiti musili, načež opět zwelebenému klášteru Plaskému připadly pod ochranu.

Nemohu zde opominauti býwalého kláštera a kostela nynj farnjho w Plasjch starobylé památky přjležitě w známost uwesti. Wladislaw téhož gména II. weleslawný wéwoda Český, zakladatel kláštera premonstratského w Praze na hoře, gižto nazwal Sion, a w Litomyšli, gakož i řádu geptišského w Dobzanech, kláštera Benediktinů w Klatowech, pak i rytjřského řádu S. Jana Jeruzalemského, genž pozděgi Maltezewé slauti počali, i tento klášter prwnj w Čechách řádu Cisterciáckého r. 1146. giž tehďáž w býwalé wsi gménem Plas založil, do něhož osm řeholnjků z Langhaimu z Francké země wyzwal,

a ten klášter od blízké wsi Plasu, a nikoli od pláště swého, na němž, dle Sartoria, klášternjho kronikáře, po lowu byl usnul, Plaský se nazývá. Kostel r. 1154. stawěti se počal za času Maingota opata, a od Roberta biskupa Olomuckého řádu premonstratského r. 1204. posvěcen byl. Nadalř tento kostel a klášter Wladislaw s výkazem wesnic Rašenowa, Wrażnowa a Nebřesjna, gichž klášteru tomu do vlastnosti poddal, wyhotowiw na swědomj základnj list s přiwěšenjm swé pečeti, a položiw geg u přítomnosti swědků dle obyčege na oltář. Soběslaw, bratr Wladislawůw, a wéwodstwj nástupnj, rozmnožil nadánj bratrowo 1175. odkazem wesnic Křečowa, Babiny, Lomnice, Lutice a Lukowa. Za příkladem swých zeměpanů nasledowali tehdegšj páni Wládykové, z nichžto Leso z Železnic darowal r. 1180. wes Býkow a Wlčekow, r. 1183. wévoda Fridrich Celowice, Žehutice a Kocjn; r. 1192. Oldřich z Lutic statek Ninice, r. 1193. pán Ditleb wes Strašici, Cedlici, Černokůl, Dubrawici, Bor, Mladotice a Mláz. R. 1214. Aněžka owdowělá Kononowa z Potworowa, Močidlo, Hlubokau. 1230. Rytjř z Teynice, Olsow a Ugezď; r. 1232. Rytjř Radimjr Ugezdec a Březj; 1252. Pleban neb farář Kladrubský wes Podmuk a Mork témuž klášteru darowal.

Tjmtó dráhným nadánjm obohacený klášter hogný počet mnichů žiwiti mohl, a bylř seme-

ništěm pozděgi zakládaných klášterů, Welehradského, Pomuckého, Mnichohradeckého, Waldsaského. Mjwal ten klášter w 14. stoletj u Prahy za Ugezdskau branau pod wrchem Petřjnem bljž býwalého kláštera kartauzského, na Smjchowě pod zpráwau kostel, při němž několik mnichů přebýwalo. Cjsař slawné paměti Karel IV. obdařil tuto řeholi cisterciackau weškerých klášterů českých a morawských seminářem S. Bernarda w Praze bljž prašné brány wedaucj na Poříč, (kde nynj kancelář cjsarských panstwj,) kdež žáci této řehole w bohoslowj wyučowáni byli. Lib. Erect. Tom. I. T. 7. IX. E. 1. XIII. L. 7. Dobner. Anal. T. VI. et Monum. T. IV.

Po bělohorské bitvě k obnowenj téhož kláštera gakož i k nawrácenj odňatých statků a gi-ných obdarowánj neywjce přispěl Jaroslaw Bořita Martinic mocný zástupce u Cjsaře Ferdinanda II, chtěge se tjm zawděčiti za pòctiwé a bezpečné chowánj w témž klášteře, kam se r. 1618. po swém z okna wyhozenj byl utekl. Mocným tjmto napomáhánjm, zdařilo se mnichům, pod zpráwau pečliwých swých opatů, že od r. 1661. až do r. 1736. na mjsto zřjcenin býwalého kláštera a kostela, toto obdiwu hodné stawenj způsobiti w stawu byli.

f) Roku 1415. Arcibiskupský Panoš Ondřeg Špalek ze Slatiny k wýžiwě kaplana při tomž farnjm kostele 4. kopy auroků obětował. L. E. X. h. 4.

g) Woračow. R. 1386. poručil dle poslednj wúle Pán Drslaw ze Sulislaw tomu kostelu 2. kopy pr. Gr. auroků. L. E. XIII, C. 2.

h) Wilenz.

i) Z dwanaćté knihy kostelnjch nadánj L. 2. zdá se, že Čistá městys k statkům kapituly hlawnjho kostela pražského w 14. stoletj patřjwala, neboť na rok 1399. s powolenjm celé kapituly a s dorozuměnjm Čisteckého faráře gménem Ráčka, Pan kauownjk Felix wyměněnj kostelnjch polj za giné přjležitějšj předsewzal. Od roku 1531: Křiče, Čistá a Kozlany gisté ku kapitule patřila až do roku 1713., kteráž tuto wesnici s ginými statky p.hraběti Wáclawowi Lažanskému odprodala. R. 1389 ubezpečil se desátek farári na mleyně blíž Čisté XII. B. 19.

k) Flöhan, Kaunow. — l) Skreg. m) Zychrau. n) Mutěgowice.

o) Když giž w bulle papeže Innocencia IV. kláštera Plaského se týkajcjr. 1252 o této wesnici zmjuka se činj, může se z toho na starobylé založenj tohož kostela poněkud závěrek učiniti.

p) Městečko.

q) Wolešna w 16. stoletj pánu Kristofu Slowickému ze Slowic patřila.

r) Hředel, Hřjdel, Hřewnjčow. R. 1408. u-snesla se obec se swým farářem o wyžiwenj kaplana. L. E. VIII, B. 6.

r) Jechnice. Patrónové kostela a spolu Páni tohož městečka byli z počátku 15. stoletj Jenec z Janowic. W 16. stoletj páni z Guttensteinu a Lansteinu a od r. 1628. Černjnowé. R. 1409. mezi farářem Wáclawem a Pánem Genčjkem z Petrsburgu stala se umluwa, dle které se faráři wykázaly pole a auroky k wyžiwenj dwau kaplanů, IX. F. 8. Ten samý Pán z Petrsburgu r. 1418. powolenj z Konsistoře dostal 2 kopy auroků na giné statky k odvodu wykázati a zgistiti X. L. 3.

t) Grossčernic.

u) Nedaleko od Slabce gest na welkém wrchu zámek, Krakow, Krokow, Krakowec, pro swau starobylost paměti hoden, genuž Kosmas půwod i gméno od Kroka otce Libušina připsuge. Knjže Jaromjr ten zámek s Kublowem, Braunem a s Hudlicj swému wyswoboditeli Horowowi u Welizu za odměnu dal. Od roku 1147. Páni Kolowratové swé rodině od tohoto zámku swé přjgměnj dali totižto: Krakowštj. W tomto zámku Jan Hus po něgaký čas u swého přjzniwce přebýwal očekáwage tam pána Chluma, Wáclawa z Dubé a Gindřicha Lacenboka, kteříž geg kněmu do Kostnic doprowázeli. Roku 1387. Jan Nosek kněz za swého zemřelého otce a bratra založil weyročnj mši s půlkopan pr. gr. auroků. A saud Wáclawa z Libowic r. 1397. uznal, že panoš Jan Woděrad ze swého dwora

powinen gest faráři Slabeckému desátek odváděti. L. E. XII. L. 3. B. 11.

v) Roku 1313. pan Otto z Kozlan u krále Jana Luxenburského otce Karla IV. to wymohl, že z wesnice Kozlan městys učiněn byl. W 16. stoletj patrony tohož farnjho kostela byli páni Teyrowští z Einsidlu.

x) R. 1392. panoš Marek z Hrádku přebýwage w Gimlně založil 1 kopau pr. gr. auroků za sebe při tom farnjm kostele weyročnj mše. L. E. XII. D. 15.

y) Bělec a Bratronice. Prwnj býwal farnjm a druhý filialnjm kostelem, ač nynj na opak gest od r. 1786. R. 1394 na žádost a uznánj důwodně přednešené osadnjci auroky z železných kraw, a několik liber wosku ke kostelu odváděti musili. R. 1396. panoš Haško z Bělče mimo odkaz owdowělé panj po nebožtjkowi Maršowi z Bělče $\frac{1}{2}$ kopy auroků tomuž kostelu odváděti sljbil. L. E. XII. G. 16. h. 16.

z) Památná w letopisech vlastenských wes, w ujšto r. 1100. Wršowští knjžete swého Břetislawa II. zavraždili, že gim vládu nad Žatčem a Lutoměřici odegmul. Poslednj zrodu Wršowců teprw w minuíém stoletj w saubogi pošel.

aa) R. 1406. farář Čistecký děkanstw j Rakownjckému předstawen, mezi arcibiskupským panošem Giřjm z Roztoků a farářem Hwozdecským pře rozsaudil. E. L. XIII. P. 1.

bb) Chmelišany.

cc) W 16. stoletj patronem téhož farnjho kostela páni Göcowé a pozděgi Erhard ze Stam-
bachu, a w 17. páni Lozie a Hildbrand.

dd) Před bělohorským wjtězstwjm bylř Jaroslav Hrobřický pánem a patronem kostelů Ko-
lešovského a Horosedleckého, gemužto obogj
statkové za 20629 zl. prodáni byli, a w té ce-
ně doručeni byli Hanušowi Münchowi.

ee) Rausjnow.

ff) Patronové toho kostela byli páni z
Rensbergu, gimžto obnowenj tohoto nynj filialnjho
k Welko-angezdskému náležegjcjho chrámu mi-
strnými drátowými mřžemi, které prý gedenslepý
z tohoto rodu uplésti měl, za zásluhu se pokládá.
Pozděgi swobodný Pán z Leweneru držitel to-
hož statku, geg kněžně M. Anně z Fürstenbergu
prodal.

gg) Roku 1549. pánem této wsi byl Mi-
ška ze Zlunic.

hh) Schösselhof. Páni té wsi a patronové
kostela byli r. 1569. Kristof Kolowrat; r. 1614.
Jaroslav Hrobřický.

VII. Plebanie Děkanstwj Slanského.

	ko- py.	gro- se.		ko- py.	gro- se.
Budina a	1		Mnilič		15
Chlumčan b		15	Paleč, majns Can-		
Zlonic c		18	nonicorum g		18
Murius d		9	Černochoh h		18
Kralowic e		20	Hradissče		30
Srbec f		30	Lukow i		6

	ko- py.	gro- še.		ko- py.	gro- še.
Paleč, minus		15	Stochow cc		39
Bussezewes k		15	Neprobilic dd		12
Wrany l		18	Kladna ee		18
Gynec m		15	Posdna ff		15
Teľci alias Teleč n		21	Rissuth gg		15
Wrapec o		12	Družec et Žili-		
Dřenow p		18	na hh		30
Dolina q		21	Malikowic ii		9
Břelie r		15	Lidic minus kk		15
Ugezdec s		7	Hořessowic ll		18
Knowic t		6	Smečna mm		24
Podczedelic		24	Miescy nn		15
Zwolenawes u		21	Klobuk oo		18
Radunie		21	Kostelec	2	
Slawietja v		20	Slana pp		12
Winařec x		24	Strassetic qq		12
Peruz y		18	Kystra		12
Ječawic		15	Orassic rr		6
Zelenic z		18	Wrbna ss		18
Tuřan		18	Třstic tt		6
Hředhost aa		35	Smolnic uu		12
Lidic majus bb		12	Pcheri vel Pechri		30

a) Budjn za času krále Wladislawa w 12. stoletj město slawné, gež sobě týž král, postaupiw pro stářj synu swému Fridrichowi žezlo kráľowské, mezi ginými městy k wládě swé zachowal. Dle Paprockého pozděgi Templári w tom městě, až do wyzdwiženj téhož řádu přebýwali. Král Jan z Luxenburgu, otec Karla IV., popustil Janu Zbýnkowi z Hasenburgu za odstaupené město Žebrák město Budjn. Pod wládau tak nábožných, cjrkwí a swým mocnářům wěrných, w bogi hrdinských, a umění milugjcich pánů, obywatelé Budjnštj šlepě-

ge gegich wěrně nasledugjce nad giná města gak stálostj u wjře katolické, tak i wěrnostj k swému prawému zeměpánu se skwěli. Knihowna Hasenburská w Budjui založená dle swědectwj Tomáše Mitisa málo odewzdala Hassensteinské, onjž nenj wjce co spatřiti. Boh. doct. Balbini.

b) Za prodané zádušnj pole téhož kostela zawázal se r. 1404. Jan Jablowec s powolenjm patronů Wjta Šlechty, Gindřicha Krásného, Markety Perucké a Tassona z Peruc ročně kopu pr. ěr. ke kostelu odváděti. L. E. XIII. N. 3.

c) R. 1346. Karel dědičný kralowec kr. Jana, tehďáž markhrabě Morawský, w hlawnjm kostele S. Wjta ustanowil 24. duchownjch, 12 kněžj, 6 jáhnů, 6 podjáhnu a 12 kleriků, kterjžby po stjždě ke cti P. Marie hodinky zpjwali, gež Mansionáře nazwal. K wýziwě gegich kaupil a wykázal statky Černěkow, Jeseny, Zlonice a Lhotu, též i gednotliwý statek w Třebjzi. Kterézto znamenité statky Jan, král a otec geho, potwrdil, a toto založenj ode všech bernj králowských oswobodil. Lib. III. p. 340. et 387. Dobner Monum. Kostel Zlonický dráhně nadán od pana z Walkauna, genž dwůr Uha a wes Chřin u Welwar ležjcy, wšjm právem a se wšemi užitky kostelu darowal, a dle swé poslednj wůle kapitolu na hradě pražském dohljžitelem důchodu kostelnjho ustanowil.

Bohuchwal Walkaun z Adlar, pán na Staffu, Pastowicjch a Račinowši, setník krage Slanského, G. K. M. rada, ustanovil osadníkům Zlonického rozličné poplatky a desátky, gichžby faráři swému odváděti povinni byli; že však takové odwody w minulých bauřliwých časech téměř zcela k zapomenutj přišly, tedy r. 1616. faráři gak dům, tak i pole a giné přjgmy znouu wykázal, a takowý výkaz řádně na svědectwj zapsal. Což však teprw r. 1646. arcibiskup Arnošt II. ztwardil. Kostela a domu farnjho stawěnj stálo pána Walkauna 47472. zl. Tjm nákladem a obdařenjm kostela za swé předky nepochybně zadost učiniti chtěl, genžto, když po vzniklých husitských bauřjch duchownj statky w swobodnau laupež dány, a i Mansionářům gegich statky mocně z rukau wydrány byly, Zlonice Walkaunowé se uchopili.

d) Mur, bývalé město, kdež nynj ostrow sw. Kljmenta. Papež Bonifac IX. udělil geptiskám kláštera Doxanského k výhradě hognépohostiny práwo patronátnj nad farnjmi kostely w Muru, Kmětnowši a w Srbci r. 1398. L. E. V. B. 2.

e) Kdež nynj filiální kostel nad wsj Řetowicemi kosadě Lidické patřjcej stogj. Prawj se, že na tom powršj za dáwných časů město bylo, Kralowice nazwané. Dosawáde se spatřugjmnohé základné zdi bývalých stawenj; a rybnjk

pod tjmž wrchem se nacházegjcj posawád králowský sluge.

Páni Pětipeštj, gichžto těla w tom kostele odpočjwagj, králi Ferdinandowi II. se co neywjce na odpor postavili, a po Bělohorské bitwě ztrátau swých statků i wylhanstwjm potrestáni byli.

f) W 14. stoletj tato wes kapitole pražské S. Wjta patřjwala; w 16. pak stoletj pan Getrich z Reichu pánem gegjm byl. R. 1389. pan Petr Hrabáně Kaliwoda obdařil kostel Srbský půl kopau pr. ěr. L. E. XII. B. I. Wjz s wrchu Mur.

g) Weliká Páleč. Giž w 14. stoletj ta wes ku kapitole Pražské patřjwala, Husitům wšak s ostatnjmi duchownjmi statky potom do rukau přišla. W 17. stoletj vládl nj pan Giřj Hrobčický, genuž wšak, králem Ferdinandem odňata a hraběti Arnoštowi z Montekukuli, za 44091 zl. s ginými statky prodána byla, od něhožto ge opět kapitola kaupiti musila.

h) We Waldsteinských a we Wratislawských pamětnjch knihách wes k Oseckému klášteru patřjcj se nacházj. Dobner. monument. Tom. I. pag. 311.

i) R. 1388. arcibiskupský panoš Albert z Lukowa, ginák z Wráškowa, založil při tom kostele 4 výroční mše s 2 kopama pr. ěr. auroků, a Jan Likterach s synem swým Wšeslawem, pa-

nošem ze Solce, darował tomu kostelu 1 kopu auroků. 1397. L. E. XII. B. 12. I. 9.

k) Buštěhrad aneb Bůžčj hrad. — Hágek a podlé něho Beckowský dáwagj wjře nepodobné gméno tomu hradu z Budče, zgehožto zbořenin prý kámen k wystawěnj tohož odwežen býti měl; neboť nebyl, aniž dosawáde nenj nedostatek kamene k stawěnj nablžku téhož hradu. Pod tjmto hradem gest městys Bůčkow, genž před tjm co wes Bůžčewes neb Bůžtiwes byl nazwán. Spjše tedy to gméno zdá se býti složené z Bůžka, Bůžčjhrad, Bůžtihrad, Bůžčjwes. Patronowé téhož býwalého kostela byli w 15. stoletj páni z Kolowrat s názvem Buštěhradštj. Z téhož rodu byl i Fridrich, který se s Mainhardem Gindřichohradeckým králi Giřjmu z Poděbrad zprotiwil. Oblehnut gsa w zámku swém Buštěhradském od wogska králowa, a marně pomoc očekáwage, negenom se vzdal, ale i zcela k straně pod obogj se obrátil. Joachim však Buštěhradský z Kolowrat r. 1586. opět k cirkwi katolické se obrátil.

W 17. stoletj farář Buštěhradský gménem Wyšehradský zpráwu nad osadau Lidickau i Zwolenoweskau držel. R. 1385. Rytjř z Braškowa přebýwage w Bůžčewsi se u konsistoře přiznáwá a uwoluge desátek, gegž gehu ugec Hawel k tomu kostelu odwáděl, i budaucně odwáděti. L. E. XII. B. 6.

l) Hrobnj nápis od roku 1571., genž poukazuje na pohřbené w tomto kostele, pana Petra Chotka z Wognjna, geho rodiče Bohuslaw a Elžku rozenau z Daupowa, i praděda Gindřicha Chotka s manželkau Johannau, rozenau Gotcowau z Kolowrat, dáwá návěštj, že tento rod pánem na Wraném býwal. R. 1380. mjwal kostel Wranský vlastnj ostrow na Wltawě, kterýž s powolenjm pražské konsistoře za giné příležitějšj pole popustil. L. E. II. H. 2.

m) Panenská Týnice (Teynice) ginák Žerowteynec.

W 14. stoletj založil pan Plichta z Žerotjna w tom městci panenský klášter sw. Kláry, genž roku 1422. od Taboritů spálen a w zřjce-niny obrácen byl. Geptišky, které autěkem ušly, do kláštera sw. Aněžky do Prahy autočistě wzaly. Wiz Benešowu kroniku, u Dobnera knihu 4. na stránce 64 a 429. Farnj kostel gest r. 1325. založen, roku 1321. zakladatel kláštera Teynického práwo patronatnj nad kostely Teynickým, Wrbenským a Pozdanským témuž klášteru odevzdal. I stala se r. 1392. mezi farářem Teynickým a Abatyšj tohož kláštera úmluwa ohledně desátku. L. E. IX. H. 11.

n) W 14. a z počátku 15. stoletj byli Trčkové páni w Telči a w Hospozjně spolu patronové téhož býwalého farnjho kostela, z nichžto Haško Trčka r. 1409. s powolenjm konsistoře proměnil některé zádušnj pole téhož kostela, a

Jan, pán na Telči roku 1410. darował kostelu půl lánu lesa a založil výroční mše za swau zemřelau choť Dorotu. L. E. IX. E. 8. VIII. I. 10. W 17. stoletj byliť patronové tohoto kostela a páni na Telči Albrecht z Waldsteinu a Adam z Raupowa.

R. 1390. uložen byl gednomu rolnjku zvláštnj odvod desátku. L. E. XII. C. 18.

o) Pan Wáclaw syn Mikuláše z Wrapic tam zůstáwage s matkau swau Magdalénau, dali od sebe r. 1414. bezpečné upsání, njm se zawazugjce, k tomu kostelů auplný desátek odváděti. L. E. X. D. 6. et XIII. S. 4.

p) Dřjnow. W 14. stoletj sjdelnj hrad pánů z Dřénowa a Hertwikowa panošů arcibiskupských, z nichžto Racek a Heršo založili s 5 gr. auroků výroční mši, a na ten den wyčastowání tří chudých osob. R. 1384. L. E. XIII. A. 2. Pozděgi páni Popuštj nad Dřjnowem vládlí.

q) R. 1393. se k tomu býwalému kostelu farnjmu powinnowanj desátkové odváděti ustanowili. L. E. XII. G. 4.

r) Tento býwalý farnj kostel, a k němu od Bořity z Martiniců k zprávě dosazený farář pod gednau způsobau přidal stawům nekatolickým proti Bořitowi mnohého zápalu k zlosti a pomstě. Wiz apologii neb Obranu stawů českých tiskem wydanau. r. 1618.

s) Nepochybně se zde mjinj filialnj kostel sw. Jana Křtitele w lesjku nad wšj Augezdicj a Dřj-

nj o samotě stogjcj. K tomu kostelu založil Pan Hawel z Dřjně auroky z 30 pr. gr. 2. výročnj mše 1418., a Anna wdowa po zemřelém Oldřichu Poledne, panošowi z Dubj, dáwá od sebe pjsemné wygádřenj, že témuž kostelu pole a luka patřj, z nichžto farář gj a gegjm synům Gežkowi a Štěpánowi ročně 5 kop pr. gr. odváděti powinen gest. R. 1370. a r. 1418. pan Petr z Dřjně za sebe a za pana Drslawa z Dřjně 15. pr. gr. auroků odkazuje na gednu weyročnj mši. L. E. X. K. 12. — IX. E. 12. 3.

t) Knobjz.

u) Zwolenowes býwalé kapitolnj panstwj. Když w 15. stoletj husitským držitelům do rukau se dostalo, něgaký pan Humprecht Tasi-nowic ge opanowal, kterýžto r. 1413. swého faráře gménem Mikoláše zavraždil. A když zpráwa o té vraždě až do Řjma se donesla, odsauzen byl tento pán, by na věčné časy na swém statku 80 gr. auroků pogistil, začěz aby nápotomnj faráři za usmrceného faráře Mikoláše gednu, a za vražedlnjka brzy na to zemřelého též gednu zpjwanau a dvě tiché mše každoročně slaužili, a na každý den, když se ty mše slaužiti budau, třj chudj aby pokrmem zaopatřeni byli. L. E. X. Q. 4.

R. 1385. všecek powinnowaný odwod desátku se ustanowil a do kněh wtělil L. E. XII. A. 10. Roku 1388. pan Albert z Zedeč dle kšaftu pana Haška z Podljštan na 2 kopy pr.

gr. auroků k založenj mše na každé pondělj, též i panj Mandaljna, wdowa po Mikolášowi z Wra-
pic swým a pozůstalých sirotků gménem se za-
wazuge 8 kop auroků ke kostelu odváděti.
R. 1404. (L. E. XII. A. 18. XIII. m. 10. —)
Roku 1392. Dobeš panoš z Podljštan obětował
ke kostelu 2 kopy pr. gr. Roku 1396. s po-
twrzenjm arcibiskupa Wolfráma odkaučil nad-
gmenowaný farář Mikoláš od Oldřicha opata
Břewňowského 6 kop auroků k wyžiwenj ka-
plana, a r. 1407, opět na wyžiwenj druhého
kaplana 10. kop auroků se založilo. L. E. XII.
D. 17. IV. G. 7. VII. m. 7. W 17. stoletj
Wratlslaw z Mitrowic, a před Bělohorskau bit-
wau Petr Miller z Nalozewsi pánem na Zwo-
lenowski byl, když ale w nemilost u cjsaře padl,
bylo panstwj to Zuzaně Chrtowé za 25548
kop prodáno. Paměti hoden gest hrobowý
nápis roku 1597. pohřbené Markéty Zaidlicowé
z Běly, genž w létech wěku swého 81. dar ten od
Boha dosáhla, že gest swých dětj, wnaučat a pra-
wnaučat přes 70 žiwých widěla. Arch. paroch.

w) R. 1405 Panj Běta owdowělá Petřjko-
wá a Kateřina owdowělá po pánu Mataušowi
ze Slawětjna, nadaly při farnjm kostele pod zprá-
wau Benediktinů Postoloportských geště třetjho
duchownjho z téhož kláštera. Opat rukau dá-
njm se zawazuge Oldřichowi z Hasenburgu a
též Gindřichowi ze Mšena, že auroky na klá-
šteře pogištěné, dle wůle zakladatelowy na obži-

wenj třetjho kněze téhož řádu obrátiti wolen gest. L. E. VIII. A. 7. et 4. R. 1411. přiznává se Giříj z Donýna w Slawětjně přebýwagjcj, že 18 kop pr. ě. od slečny Anny Libochowské, dcery Jana Libochowského, geptišky kláštera sw. Anny na Augezdu w Praze, obdržel, a že po gegj smrti 1 kopu auroků k zádušj Slawětjnskému odwáděti powinen gest. L. E. XIII. T. 13.

x) R. 1385. syn pana Bedřicha z Winařic obětował tomu kostelu 1 kopu auroků, a panj Ludmila owdowělá Habardowá z Winařic farári též 1 kopu auroků, gižto pogistila u pana Giříjka panoše z Diwic; r. 1401. L. E. XIII. B. 6. a L. 1.

y) Dle Hágka na rok 1007. gmenowala se ta wes Opočna, a obdržela gméno Peruc od podiwného zamilowánj knjžete Oldřicha r. 1014. do gedné sprosté djwky gménem Boženy, když u studny perúc se mu zaljbila, giž sobě zamanželku pogal. R. 1386. uděluge se panu rytjři Kunšowi z Peruc práwo patronátnj pod wýmjanau gistých ku kostelu peněžitých odvodů. R. 1393. bylť z Peruc Gindřich, arcibiskupský panoš, k tomu přidržen, by kostelu čtwrt lánu polj s pastwjštěm odstaupil. R. 1411. stalo se porownánj mezi farářem a rytjřem Gindřichem Krásným. R. 1413. založil Gindřich z Peruc panoš s půl kopau auroků wýročnj mši za swé rodiče. L. E. XIII. C. 4. XII, II. 1. VIII, N. 1. a K. 7.

W 16. stoletj patronowé téhož kostela byli Jan z Waldsteinu a páni Lobkowicowé, z nichž Fridrich r. 1594. w Prešpurku zemřel a w Peruckém kostele pochován ležj.

z) Dle upsánj král Wáclaw II. darował tu to wes, genž prw klášteru Swatogirskému w Praze přináležela, s Knobjzj městu Slanskému, a k náhradě kláštera udělil wesnice Welenici a Podmok, blíž Poděbrad. Hammerschmied. hist. monast. s. Georg.

aa) Ředhost. Roku 1383. obdarován gest ten kostel činžj z nágmú gednoho domu. A r. 1400. se ustanowuge z dwau kusů polj powinnowaný vlastnj desátek skrze rozsudjho Oldřicha Zagjce z Hasenburgu. L. E. XIII. B. 5. a K. 10.

bb) Když r. 1420. Taborité twrz Makořasky wzřjceniny obrátili, a r. 1450. Giřj Poděbradský Buštěhrad dobyl, nepochybně že Lidice té strasti a záhuby také pocjily. Starý kostel teprw 1664. poněkud oprawen, nyněgšj však nákladné, krásné stawenj Anna Maria Františka, welewéwodkyně z Toškany roku 1730. vlastnjm nákladem zwelebila. Roku 1370. arciděkan z Horšowa Teyna a spolu kanownjk Pražský, gménem Přibjk, s kanownjkem Pawlem z Chocny usaudili, gaký a od koho desátek faráři Lidickému přináležj. L. E. XII. A. 4. Roku 1401. darował pan Jan Zwonjček, přebýwage w Kněžowsi, kostelu 12 pr. gr. auroků. L. E. XIII. K. 11.

cc) Dle Hágka na rok 870. a 916. w Stochowě knjže Neklan zbořenau twrz proti autokům nepřátelským knjžete Žateckého Wladislaw obnowiti opět dal. Pozděgi Stochow owdowělým kněžnám za sjdlo byl, kamž i Drahomjra chtěje se odebrati, na cestě, a sice na swinském wrchu (nynj Hradčanech), nepochybně že se gj koně splášili, konec swého žiwota wzała. — Že kostel Stochowský w 14. a z počátku 15. stoletj nad giné okolnj znamenitějšj byl, poznati se může z hogných nadánj mu udělených. Giž w 1351. farář Stochowský se přiznává, že dle mnohých požíwaných užitků kostelnjch zawázán gest kaplana žiwiti. Toto přiznánj gest gedno z prwnějšjch, genž za časů Arnošta arcibiskupa z založených, do kněh wtaženo bylo; ge potwrdil Bohuš Probošt Litoměřický, bratr vlastnj Arnošta arcibiskupa. L. E. I. S. 3. R. 1400. zawazuge se pan Radslaw ze Stochowa, patron kostela ohledně 4 weyročnjch mšj desátek tomukostelu odváděti. Týž pán ze Stochowa w tom roce přepustil práwo patronátnj Zifridowi z Chřic. L. E. XIII. K. 6. a 8. Přisluhugjcj kněz oltáři sw. Anny hlawnjho chrámu sw. Wjta w Praze gménem Wiljm darowal r. 1409. kostelu Stochowskému mešnj knihu (misal) w ceně 10. kop pr. gr. (dle našich peněz 200 zl. stříbra) zawazuge tjm každého faráře, by každoročně gednu zpjwanau mši za mrtvé, a dvě tiché za něj obětowal. L. E. IX. C. 2. Roku 1410. pan Přech

Radlice z Honic a Petr z Celechovic, arcibiskupští panoši, založili s půl kopau auroků výroční mši, za matku Annu, dceru Žowku, manželku Annu a ten rod. L. E. VIII. L. 6. R. 1414. gedna kopa auroků kostelu Stochowskému patřícj, a na statku Malkowicjch pana Čenka z Malkowic, arcibiskupského panoše, pogišěná, na statky pana Jana z Lán přeložena byla. L. E. X. A. 9.

dd) Jan Psjk, arcibiskupský panoš, pán na Neprobylici a téhož kostela patron, zawázal se ktémuž kostelu desátkem, což ale pozděgi opět zrušil. L. E. VII. N. 1. R. 1397. stalo se porownánj po dluho trwagjcj při o práwo patronát-nj nad tjm kostelem mezi panem Mikolášem z Kutrowic, farářem Kwilickým a bratrem geho Zdislawem, pak mezi Janem z Telec a Pechem z Neprobylic. L. E. XIII. G. 6.

ee) Hágek giž na rok 858. zmjnků činj o Kladně, kterau starobylost pjsmena na železných dweřjch kostelnjch prozrazugj, k němuž w 16. stoletj podlé celé dylky přistawen gest druhý díl kostela s obzwláštnjm wychodem, w kterém oddělenj katoličtj od kališnjků swé služby božj zwláštně konali. — Kladno byloť rytjřským sjdlem pánů tohož gména, z nichžto Pawel z Kladna a Haško z Lán co rozsudj nad Bezděchau z Ugezdce r. 1382. wyřkli, že onen powinen gest výročně 1 kopu ku kostelu Kladenskému odváděti. Swědkowé téhož byli Zděnek z Kladna a Hrdoň z Močidlan. Tento aurok pocházel zwlá-

ště od pana arciděkana kralohradeckého, kano-
wnjka Pražského Hawla, který tento aurok u
Pana Bezděchy z Ugezdce pogistil. L. E. XII. B.
16. K. 6.

W 16. stoletj Kladnem wládli nábožnj kato-
lietj rytjři Žďárštj, pozděgi hrabata z Žďáru, ro-
dem bywše ze Žďáru w Loketském kragi. Bylt
to rod gak wznešený w úradech zemských, tak
i milostnj patronowé chrámu a školy. Po sešlém
rodu mužského pohlawj prowdané dcery Klad-
nem wládly, až z počátku 18. stoletj welewéwod-
kyně Toškanská Kladno, a k tomu patřjcej wel-
ké panstwj Čerwenó-Augezdské kaupila. To-
to podržjc, Kladno w roce 1705. klášteru Bře-
znowskému odprodala. Mezi opaty a spolu pa-
trony se nade wšecky opat Beno dokázal milo-
stiwým, který negen farnj kostel opravil a o-
zdobil, ale i nákladné nowé stawenj, kapli při
hřbitowě sw. Floriána založil, po gehó smrti
málem geště nedostawenau, kteráž až potud oče-
káwá nástupnjka patrona, onomu w milostiwosti
rowného. Též i socha Panny Marie na náměstj r.
1746. nákladem toliko zlatých, co tudy let, od
něho postawena gest. Prwotnj základnj kámen
kaple sw. Floriána swětil Šimon Brus arcibiskup
w Trapezuntu, Suffragan arcibiskupa Pražského
Lobelia. Fara Kladenská, gedna z neywýnos-
něgšjch w 16. stoletj ohledně na rok 1559. k
přispěnj nowě založenému seminári k wychowá-
nj mládeže k duchownjmu stawu pod zpráwau

Jesuitů, tak nazwaného konviktu mezi ginými cjsaři Ferdinandowi I. od kapituly pražské se wykazuje s 50. kopami auroků, gežto Giřj Ždárský ze wsi Hřibu přigjmá od Zděnka z Kladna faráři za přigem odkázaných, gichž prý farář Kladenský hognými přigmy obdařen, snadno opykati může. Pubička na rok 1559. Schmiedl Hist. Soc. Jesu Prov. Boh. L. II. p. 121.

ff) Kostel r. 1718. od hraběte Klary opět zweleben.

gg) W 14. stoletj ku kapitule patřicj wes, k gegjmužto kostelu Jan kanownjk u sw. Wjta a spolu Probošt u Wšech Swatých zásobu téhož kostela rozmnožil r. 1400. L. E. VI. E. 4.

hh) Starobylá, a w stálé poslaupnosti zachowalá powjodka zkamenělého křiwo přjsežnjka, genž se w nemalém, hrubém pjskowém kamenu před kostelem stogjcjm diwákům ukazuge, osvědčuje starobylost téhož kostela od oněch časů, když dle přjsné kázně w starobylé cjrkwí hrubým w nekagjcnosti zemřelým hřjšnjkům, gakož zaumyslně křiwe přjsahagjcj gsau, pohřeb na mjstě swatém s poznamenánjm a postawenjím křjže na hrob se nepowolil. Takowj umrlj mimo posvěcený hřbitow pohřbeni, gimž na mjsto křjže gen hrubý kámen postawen býwal. Odtud kletba: „Bodeyž si se zkameněl.“ Roku 1408. arcibiskupský panoš Jan z Dobré, pak r. 1409. Wogtěch z Dobré, z pozůstalosti swého bratra Giřjho, a r. 1413. gistá Anna, každý z nadgme-

nowaných dobrodinců gednu kopu auroků témuž kostelu nadal. L. E. VIII. II. 5. IX. q. 7. XIII. q. 10. Wes Žilinu s filialnjm kostelem nasněmu pražském r. 1537. od cjsaře Ferdinanda I. darem obdržel Bořita Martinic.

ii) Wlastnj rytířské sjdlo bývalých pánů z Malkowic. R. 1395. zwolený Geško Tassawec ze Studnowsi postřjdnj patronát mezi Alešem panošem z Malkowic, a mezi Marešem Bušketau synem Daliborowým z Malkowic, gménem swého otce usaudil nad kostelem Malkowským. Bylřpak tento kostel od dáwných časů štědře nadán, neboť r. 1405. nacházj se s powolenjm konsistoře pronagmutj na tři léta polj a luk, kteréto pronagal Petr farář z Krušiny a bratr geho Wáclaw Diwiš za ročnj činži 15 kop. p. ě. L. E. XIII. E. 10. a O. 3.

kk) Lidice bljž Slaného s bývalým farnjm kostelem sw. Jakuba, genužto gistý Slánský měšťan k užitku farářowu a kaplanowu prodal 1 kopu auroků, a farář gménem Wanko roku 1404. kaupil opět od giného měšťana 3 kopy auroků, knimžto r. 1409. geště 6 kop auroků přidal k wyžiwenj kaplana. Příkladem farářowým pohnut gistý měšťan Slánský rozmnožil toto nadánj 3 kopy auroků. L. E. VIII. II. 9. 10. J. 1. XIII. N. 1. Pan Miláčko panoš z Lidic r. 1396. založil s gednau kopau p. ě. auroků 4 wyročnj mše. L. E. XII. H. 19.

ll) Roku 1401. Sazema z Horešowic s powolenjm konsistoře chalupu a k nj patřjcej pole zaginé proměnil. L. E. VI B. 6.

mm) Smečno chowá přes 300. let wznešený onen, we vlasti a cirkwi stegně powěstný rod Martiniců od cjsaře Ferdinanda II. na hrabstwj pozdwižený, gako swého pána, a chrámowé téhož panstwj gako swého patrona. Pro uznalé zásluhy toho rodu cjsař Leopold II. welel, by po wymřenj mužského pohlawj hrabě Klam, manžel hraběnky rozené z Martiniců, gméno a štjt rodu Martinického k swému připogil. Zbynko arcibiskup kostel Smečanský w děkanstwj pozdwihl. Z děkanů paměti hoden Ctibor Kotwa, genž r. 1629. postaupil w probošstwj Litoměřické po slowutném Sixtu z Lärchenfelsu. Albert Waldstein Kotwu pro učenost a řečnictwj sobě tak zamilowal, že usmysliw sobě w Gičjně nowé biskupstwj založiti, gemu prwnjmu berlu biskupskau giž napřed přisljbil. Složil tento býwalý děkan Smečanský knihu pod nápisem: Mumreg čili Larwa, pro wýbornau gegj češtinu chwály hodnau. R. 1407. panj Žowka wdowa po Bernardowi z Ledče darowala kostelu Smečanskému 3 kopy auroků. L. E. XIII. q. 5.

nn) Mšec, (Kornhaus) w 16. stoletj Oldřich Mičan z Klinsteinu a Roztoka, a před bělohorskau bitwau Gindřich Stambach, pánem na Mšeci, ten pak po ztracené bitwě s mnohými ostatnjmi trestem byl ztjžen, ano statek mu' odňat

byl a prodán Benigně z Lobkowic za 87922 kop. Na rok 1398. kniha 12. nadánj kostelnjch obsa-
hugé odkaz gedné kopy auroků pro kostel Mše-
cký z pozůstalosti pana Jana rytjře ze Želiny,
gegžto ugec Iwan měl w plnomocenstwj.

oo) Roku 1388. panoš Albert z Lukowa, gi-
nák z Wraškowa, udělil kostelu Lukowskému a
Klobuckému 2 kopy pr. gr. auroků. E. L. XII.
B. 12. Roku 1387. rozhodnuta gest pře týkagje
se práwa patronatnjho mezi Geškem z Pruha,
Filippem synem Wogslawowým, a Matěgem z Klo-
buk. R. 1408. porownal se farář Klobucký s
Janem Proboštem z Raudnice; a r. 1419. spa-
nošem Donýnem z Lukowa o lauku. L. E. XII.
A. 14. XIII. 8. C. 7. X. L. 3.

pp) Gedno z neystaršjch měst w Čechách
od knjžete Neklana okolo r. 750. založené, a od
slané vody, z nž sůl se wywařowala, Slaný na-
zwané. Nelze pochybowati, že paprsky w hlav-
njm městě rozžatého swěta wjry křestanské zá-
hy na Slansko došly. Knihy nadánj kostelnjch
uwádj městský farnj kostel proboštwjm kláštera
Benediktinského w Ostrowě od Boleslawa II. r.
999. založeného. Že pak toto proboštwj welmi
wýnosné býti musilo, dewátá kniha nadánj ko-
stelnjch G. 4. patrně dokazuje. R. 1405. Ol-
dřich tenkrátňj probošt z nadgmenowaného klá-
štera wykázal 20. kop pr. gr. auroků, pak ge-
dnu u města kaupenau winici s powolenjm krá-
le Wáclawa, by na všecky budaucj časy pro-

bošt k šesti kněžjm, zde se nacházegjejm, geště giné dwa, budto z kláštera té řehole, nebo cjr-kewnj připogil, a mimo to geště 3 žáky (kleriky) žiwil, kteříby po střídě každodenně rannj mši kúctě P. Marie zpjwali. Z winice pak welel, by Probošt každoročně sud wjna klášteru Ostrowskému odwáděl. Toto založenj Zbynko Arcibiskup r. 1410. potwrdil. Když pak giž r. 1406. probošt s penězi newystačil, založil geg opat gehu. L. E. XIII. O. 5. Patrněgi býwalé probošstwj opatstwj Ostrowského ze založenj špitálu slanského od slečny Kateřiny Michkowy r. 1359. se dokazuje. Tať položila klášteru Ostrowskému 50. kop pr. gr. ku kaupi polj při wsi Tukletu, gež odhodlala k ošetřowánj nemocných w špitálu Slanském, wymjňugjc sobě wšak na čas swého žiwota 4 kopy aurokû, gichžby sobě u probošta Slanského wyzdwihowala. Nad tjmtowolně přigatým ustanowenjm listina takto znj: My Bohuslaw opat, Martin přewor a wšickni shromážděnj kláštera sw. Jana Křitele na Ostrowě, řádu S. Benedikta, i Theodorik probošt w Slaném tohož řádu S. Benedikta, známo činjme wůbec. a t. d. Diplom. Mansion. Arch. Doxan. apud Gelas. Dobner. Monument. Tom. III. pag. 372. — Mimo hogné nadánj proboštů Slanských, farnjho kostela Sw. Gotharda se nacházj na r. 1385. obdarowánj měšťanstwa s 5. kopami pr. gr. aurokû. L. E. XIII. A. 9. Nenadlauze trwal tento stkwělý staw Slanského kostela u prostřed nábo-

žné horliwosti měšťanů Slanských. Když r. 1425. od Taboritů poraženi byli, konečně sami spogiwše se s Lauskými, ničehož poswatného nešetřili. Po Bělohorské smutné porážce všech statků obecných i všech měšténinských nadání, od předešlých mocnařů gim udělených, zbaweni gsauce, do tělesné poddanosti hraběti Bořitowi Martinicowi, pánu na Smečně, padli, který s 283000. kopami město a k městu patřící we snice, Želenice, Netowice, a Lotauš zakaupil r. 1638. Gak to w Slaném za času panowánj cjsaře Rudolfa okolo r. 1589. až do času wyceněného majestátu swobodného provozowánj wšelikého wyznánj stálo, z gednánj Konsistoře podobogj patrně seznati lze. Měliť ten čas Slanštj za děkana Blažege Plzenského, prw děkana Čáslawského, gegžto r. 1595. farářem Pražským u sw. Mikuláše, a spolu radau konsistoře nacházjme. Na toho muže sočili Slanštj, protože po katolicku služby božj konal, a swátostmi přisluhowal, gak to cjsař a konsistoř p. O. poručili. I doráželi urputnau nezdwořilostj na konsistoř, by gim na mjsto něho Jana Wirtenberského, býwalého faráře Hostiwického, za děkana dala. Tomu však konsistoř, znagjc geg we wjře a w chowánj wadného, nikterakž swoliti nechtěla; kdyby však na swém stáli, a Blažege, kněze we wšem dobrém shledaného u sebe trpěti nechtěli, tedy že gim Wáclawa Dačického, děkana Melnického mjsto něho dosadj, a onoho na Melnik potwrdj. W

zaslaném tomž listu we středu po 3 králjch r. 1589. konsistoř gim domlauwá takto: Psanj takowého nám zaslaného s titulem potupným a posměšným wjce že činiti nebudete, za to žádáme. Wšak Slanštj ani Dačického, genž r. 1595. administratorem konsistoře pod obogj byl, ani Melničtj Blažege za děkana mjtj něchtěli, a na dopisowánj konsistoře ani odpovědi nedali. Když pak konsistoř, užjwagjc swého práwa, Slanským Dačického za děkana potwrdila, zadali oni samému cjsaři žalobu na násilj gim učiněné od konsistoře, která odpowjdagjc předstjrané důwody wywracuge a wypisuge trudný staw děkana Slanského, proto že dle gegich bludů s nimi srownáwati se nechce, takto: „Neymilostiwěgšj a neynepřemoženěgšj cjsaři, Uberský a Český králi, Pane Pane náš neynilostiwěgšj! — — — Odpowěď, kterau měšťanosta a konšelé města Slaného na poručenj W. M. C., aby kněze Wáclawa Dačického do obce swé za děkana přigali, dali, gsme w našem uwáženj bedliwém měli, a gest nám to gisto s nemalým do týž obce podiwenjm, že my šetrjce dobrého řádu cjrkwě swaté a W. M. C. mandátu do měst králowstwj tohož Českého vyšlých, aby zlehčowáni nebyli, že oni směgj to kněgaké kyselosti proti nim přičtati, a nás u W. M. C. ostauzeti, gežto my co činjme, činjme s dobrým rozmyslem a bedliwým uwáženj našjm, aby čest, chwála božj, kdež giž ntuchla, a cjrkw prawá Kristowa opuštěna gest, zase wyzdwižena býti mohla.“ Obranu pak tu a takowau swau kladau, že gsau mnoho na stěhowánj naložili na kněze Blažege Plzenského, stěhugjc geg z města Čásla-

wy. My tjm winni negsme, wšak gsine gim toho kněze Blažege chtěli rádi na delšj čas zanechat, aby autraty na stěhowánj obce té k zahubenj newedly; nynj oznámili, že ho w obci swé trpěti nemohau, a před čtyrmi lety welmi welice o něho stáli, a rádi ho do obce swé od nás mjti chtěli, a ted' ani gednoho roku w obci swé geg trpěti nechťegj, gešto se i pan sudj neywyššj za něho přimlauwal, že kněz katolický gest, a wšak oni nie na to nedbali, tak se proti němu zazlili. — Ginau obranu kladau, že malé opatřenj magj k swé fare na děti kněžské, a že Officiales školnj žádného pohodlj na fare užjti nemohau. W prawdě to W. C. M. oznámiti můžeme, že gsine ani gim' žádných dětí, ani ženatých kněžj do obce gegich nepodáwali, a s takowými knězi-mi, gakož ge nám poraučeno od W. C. M., my činiti nemáme, než kněžj neženaté gim podáwáme, i tak gich confirmugeme. Ale oni sami páni Slanšj kněžj w swém městě ženili, gako kněze Wáclawa Pjseckého, kněze Jana Deportu, který u nich děkanem byl, kněze Wawřince Leandra čtyry léta i s dětmi swděčností trpěli, a neřádny m kaplanům swatby a weselj strogili, a sami při tom weselj přítomni byli. Kněžj ženatých do swé obce s dětmi přigjmali za děkany na potupu konsistoře našj, a z wěrného knězstwa žádného, gako kněze Martina Stěžku, který u nich umřel, a žena s dětmi u nich zůstala, kněze, který nynj w Kwilicjch gest, tři léta w obci swé s ženau a s dětmi na mjsto děkana trpěli, gešto žádný kněz nebyl, a kterého leprw ted' na poručenj W. C. M. ze swé obce wybili. I gináměsta tolikéz činj, podáme-li gim kněze neženatého konagjchbo wšecky řády cirkewnj, tedy nám ho hned očernj, a tu ejž tak ženatého kněze, by třeba desatero dětí měl, když toliko obradku dělá, řády sw. cirkwe wyprážňuje, wšcko u nich za swaté a dobré gest, a s tjm se wšjm mlěj

a ge trpj, ani na milost W. C. M., ani na konsistoř nie newznášegje. Acta. Cons. sub útraq. ex Biblioth. Archiep.

qq) Strašec. Roku 1388. byl farář s měšťa-ny w saudu o geden dwůr, nad čjmž tento rok rozsauzeno bylo. R. 1390. desátky i robota ga-kož i odwod sýra faráři ustanoweni gsau byli. L. E. XII. B. 6. C. 16. Zdá se, že roku 1589. geště Lutheranstwjm nakwašeni nebyli, žádagje kněze Lukáše, by do částky kněžj pod obogj přigat, a od též konsistoře gim za faráře dán a potvrzen byl. Čemuž konsistoř wolná u o-saďujkū se za něg přimlauwá, by geg s swau čeledj slušně chowali, a gemu, co předešlýmfa-rářům bez ugmy wše odváděli. Za to konsi-storialnj potvrzenj žádá od obce zaslánj 1. to-laru. Acta Cons. sub. Utr.

rr) Worašice. R. 1412. farář tohož kostela darowal 1 kopu pr. gr. aurokū, giž u panoše arcibiskupského Jana Draščaty w Solanu pogistil. E. L. VIII. P. 4.

ss) Wrbno u lesa. R. 1404. Jan opat Stra-howský a Jakub farář Wrbenský smlauwu u-činiwše, rozličné sobě záwazky a sliby dali. L. E. VI. C. 10. Ku konci 15. stoletj páni Rozto-kowé z Klinsteinu Wrbnem włádli, a w tom ko-stele pohřbeni gsau.

tt) Křtice. R. 1408. Wiljm panoš z Ořechu za sebe a bratra swého Beneše a dceru Maru-šku půl kopau aurokū výročnj mši při tom ko-stele založil. L. E. VIII. D. 1.

ww) Roku 1368. pan Bičen z Brloha tento kostel drahně nadal. L. E. B. 5. a roku 1375. Jan Hryzo a Habard, synové Fridricha z Wrané založili 1 kopau pr. gr. we wsi Březj pogišťenau výročnj mši. L. E. IX. A. 12. Pole ku kostelu přináležejcej r. 1415. darowal Huras z Bedřichowic. L. E. XIII. U. 10.

6. Sedmero swátostj cjrkwę sw. katolické wyswětlených w sedmeru postnjch kázanj, spolu s řečj pripravugij o swátostech wesměs.

Od Wáclawa Wiléma Wáclawjčka,

w Pjsmě swatém Doktora, hlawnjho kostela u swatého Wjta na hradě pražském kanownjka kazatele (Ecclesiastes) etc.

(Pokračowánj.)

O swátosti biřmowanj.

Wzkládali na ně ruce, a oni přijimali ducha swatého. Skut. ap. VIII, 17.

Wjra gest základ a kořen všech ctnostj křesťanských; nebo bez wjry nenj žádně ctnosti, — žádně prawé a stálé ctnosti. Čjm však silněgšj a pewněgšj wjra gest, tjm také silněgšj a pewněgšj gest ctnost na ni založená. To dowodj Pán Ježjš, když prawj: „Kdož slyšj slowa má a zachowáwá ge, podoben gest muži maudrému a opatrnému, kterýž ustawěl dům swůg na skále, a sice proto že i on dům swůg, t. g. žiwot swůg a swědomj swéna skále prawého poznánj, a prawého wnitřnjho, ne pak gen powrchajho náboženstwj ustawěl. I spadl přjwal protiwenstwj, a přišly řeky sauženj, a wáli wětrowé pokušenj, a obořili se na takowého křesťana: však ne-

padl, ale pewně stál, poněwadž wjra geho pewná byla. Mat. VII, 24. 25. A gak krásně doličuge Apoštol důstognost a moc prawé wjry příklady pěknými na starých swatých otcjch, na Abeli, Enochu, Noé, Abrahamu, Izáku, Jákobu, Josefu, Mogžjsi, a giných zbožných mužjch israel- ských a prorocjch, dokládage: „Bez wjry ne- možné gest ljbiti se Bohu; nebo přistupugjej k Bohu věřiti musj, že gest Bůh, a těm kterjž ho wěrně ctj a přikázanj geho zachowáwagj, od- platitelem gest.“ Žid. XI. O zagisté: bez wjry nenj žádné ctnosti, — žádné pewné ctnosti.

Ale ach, gak mnohým nebezpečenstwjm gest swatá wjra křesťanská wystawena! Nebezpečen- stwjm u wnitř, — nebezpečenstwjm wně. Za nynějšjch sice časů nestogj nás wyznáwánj na- šeho sw. náboženstwj krwe a žiwotů, gakož stálo prwotnj křesťany: ale medle nepotřebuge- me-li wždy geště zvláštnj odvahy a statečnosti, bychom při gedowatých ausměšcjej nepřátel ná- boženstwj, a nastogte! i mnohých zprnewěři- lých křesťanů, při množstwj zlých příkladu, a to- likerých swodných spisů a rauhánj u wjře stálj setrwali? A poněwadž wjra základ gest ctnosti, a my gi tedy netoliko w srdci chowati, netoli- ko usty wyznáwati, alebrž skutky dokazowati máme: nepotřebugeme-li zvláštnj posily s hůry, bychom za ctnostné křesťanské obcowánj se ne- styděli, na ošemetné šprýmy lidj nešlechetných nedbali, a tolikerým wnadám a nástrahám k zlé-

mu mužně odolali? — Blaze nám, gestli které-
ho takowého prostředku, njmžto se nám zwlá-
štnj milost božj k setrwánj u wjře a stálému gj
skrze ctný žiwot ukazowánj propůgčuje, a my k
duchownjemu bogi posilněni býwáme! Wšak gest,
gest! — Ten, který nás na křtu swatém znouu
zrodil, chtěl nás také gakožto slabé nowozro-
zence skrze Ducha swatého u wjře posilniti, a
proti autokům swěta a těla ohraditi. Wysjlage
nás do boge, ozbrogujeť nás také swau božskau
zbranj, zdobě nás znamenjum swého řádu, by-
chom nad nepřátely křjže a swého spasenj swjtě-
zili. To se pak děge w swátosti biřmowánj; giž
gméno této swátosti nadpřirozený gegj aučinek
k srozuměnj nám dává; nebo biřmowati
slowe tolik gako sjliti.

Wlastně gest swátost biřmowánj toliko po-
kračowánj křtu; nebo gakož gsme skrze křest
swatý k cjrkwí křesťanské přiwtěleni, od hřjchů
očišťeni, a k nowému žiwotu, který z Boha gest,
znouwuzrozeni a poswěceni byli: podobně máme
skrze biřmowánj we swaté křesťanské wjře po-
silněni a tak upewněni býti, bychom gi stále
wyznáwali, a powinnosti, které nám ukládá,
wěrně plnili.

Swátost biřmowánj gest w pořádku milost-
ných prostředků, které Ježjś Kristus k našemu
poswěcenj ustanowil, druhá a neyblížšj po křtu
swatém, a o kteréžto také dnes — w druhau
neděli postnj rozgjmánj učinjme.

Promluwjm tedy o swátosti biřmowánj a sice :

1. O gegjm božském ustanowenj,
2. o gegjch milostných aučincjch a
3. o způsobu, kterak gi hodně přigjmati máme.

W biřmowánj, swatém biřmowánj přigjmáme Ducha swatého, čili dary Ducha swatého : ale kterak mohu gábez tebe mluwiti o tobě, Duše swatý, Duše Bože?! Kterak mohu zwěstowati swětlo twé, neoswjťš-li mne, — oheň twúg, neroznjťš-li mne, — sjl u a moc twau, neposjlťš-li mne? Přigď tedy, přigď, Duše swatý, oswěť, roz-něť a posilni mne — kazatele i posluchače!

I.

Že biřmowánj žádný pauhý obřad cjrkewnj, alebrž božské zřizenj gest: wjmeť djlem z pjsma swatého, djlem z dědičného cjrkewnjho učenj; tedy ze slowa božjho psaného i nepsaného.

„Uslyšewše apoštolé, kteříž byli w Jeruzalémě,“ wyprawugj skutkové apoštolštj, — „žeby Samárj přigala slowo božj, poslali k nim Petra a Jana. Kteřjžto přišedše k nim modlili se za ně, aby přigali Ducha swatého; nebo geště na žádného z nich nepřišel, ale pokřtěni tolíkobyli we gménu Pána Ježjše. Tedy wzkládali na ně ruce a oni přigali Ducha swatého.“ VIII, 14 — 17.

Dále čteme w skutcjch apoštolských: „Stalo se, když Apollo byl w Korintu, že Pawel prošel wrchnj kraginy, přišel do Efezu a našel tu některé učedlnjky, i řekl k nim: Přigali-li gste Ducha swatého, když gste uwěřili? Kterjžto odpověděli: Ba anigsme slýchali, gest-li Duch swatý. I otázal se gich dále: W kom tedy pokřtěni gste? — Řekli: Křtem Janowým. I řekl gim Pawel: Jan zagisté křtil toliko křtem pokánj lid, řka: aby w toho, kterýžto měl po něm přigjti, uwěřili, to gest, w Ježjše. To uslyšewše pokřtěni gsau we gměnu Pána Ježjše. A když wzkládal na ně ruce Pawel, přišel (sstaupil) Duch swatý na ně.“ XIX, 1 — 6. Z toho widjme, že apoštolé na pokřtěné ruce wzkládali, a tento swatý obřad rovněž tak, gako křest wšeobecně zachowávali.

Tak nasvědčuje Pjsmo swaté, a Irenæus, žák apoštolů pjsa z neystaršj křesťanské dáwnowěkosti: „Kolikrátkoli apoštolé na wěřjcy ruce wzkládali, přigjmalí Ducha swatého, genž potrawau žiwota gest.“ IV. adv. hæres. c. 38. — Křesťané! toliko Ježjš mohl Ducha swatého sljbiti, a toliko Ježjš mohl Ducha swatého udělití.

Když tedy apoštolé na pokřtěné wěřjcy ruce wzkládali modljce se, a když na gegich modlitbu a skrze wzkládánj gegich rukau Duch swatý na wěřjcy s nebe sstaupil: i kdož ge k tomu splnomocniti, a té moci gim udělití mohl, toto swátostné gednánj wykonáwati? A poněwadž

cjrkew Kristowa stále trwá, a wěřcej každého času přispěnj a pomoci Ducha sw. k posilněnj swé wjry potřebj magj: kdož medle biskupy gakožto náměstky apoštolů týmž plnomoceństwjm a tauž mocj ozbrogil a ozbroguge? — I kdo giný, leč godiné ten, kterému Otec wšecko odewzdal, a který poklady swé lásky a milosrdenstwj dle ljbosti rozdáwati mohl — Ježjš gakožto Syn Božj a zakladatel králowstwj božjho na zemi.

Aučinné rukau wzkládánj apoštolů na wěřcej gest nám tedy rukogmj ustanowenj swátosti biřmowánj. A apoštol Pawel počjtá také zrowna wzkládánj rukau k swátostným obyčgům křestanstwj, rowně gako křest, neb pjše k Židům: „Opustjce začátky učenj křestanského k dokonalejšjm wěcem přistupme, nezakládajce opět prwnjho učenj o pokánj skutků mrtwých, a o wjře w Boha a učenj o křtu a wzkládánj rukau.“ VI, 1. 2. — O biřmowánj gakožto swátosti ubezpečuge nás pak také swaté dědičné, čili austnj podánj, totiž cjrkewnj tradicj.

Ne wšecko, čemuž Ježjš učil, co on činil, konal, nařjdl a ustanowil, napsáno gest. „Gestiř pak i mnoho giných wěcj,“ pjše sw. Jan na konci swého Ewangelium, ačkoli poslednj byl, který po ostatnjch Ewangelistech, a wšech giných sw. spisech a naučenj plných listech apoštolů swé Ewangelium psal, — pjše: „gestiř pak i giných mnoho wěcj, kteréž činil Ježjš, a kte-

ie psány negsau.“ XXI, 25. A swatý Pawel napomjnuá wýslovně Tessalonických: „Bratřj, zachowáweyte naučenj, kterým gste se naučili, budto skrze řeč, budto skrze list náš.“ 2. Kor. II, 14. Gakkoli Pjsmo swaté dar gest nesmjrné ceny a sklad božské maudrosti, nicméně neobsahge auplně zgewenj božj. Wždyť stáwalo giž Cjrkwe prwé než geště swatá Pjsma sepsána byla. Austnjm wyučowánjm zjškalo křestanstwj w Palestijně, w Syrii a okolnjch kraginách znamenitého prospěchu, dřjwe nežli prwnj sw. spisowatel Matauš swé Ewangelium psáti počal. Austně bylo učenj a nařizenj Ježjšowo hlásáno, a od ust k ustům podáwáno. Tauž pak také cestau, totiž poslaupným učenjm došlo nás, že sw. bířmowánj prawá od Ježjše Krista ustanowená swátost gest. Tak učj neystaršj latinštj i řečtj cjrkwenj otcowé a spisowatelé, z nichžto také mnozj mimo wzkládánj rukau spogené s modlitbau spolu obyčegného swatého mazánj pokřtěných připomjnagj, a wesměs tuto swátost wšeligak příslušně nazjwagj, „potwřenjm, pečetj wěčného žiwota, pečetj Páně, duchownjm zpečetěnjm, swátostj dokonalých, swátostj wzkládánj rukau, swátostj pomazánj *).“ Z tolikerých a

*) Sw. Crha Jeruz. Catech. mystag. III. Rehoř Nazian. Orat. XI. in s. lavacr. Theod. in Cant. 1, 3. Tertul. de bapt. c. 7. Sw. Ciprian Ep. LXX. Optat. Milev. ad Parmenia. Pacian Serm. de bapt. Ambrož L. III. de Sacerd. c. 1. v. 2. Augustin in 1. ep. Joan. L. 3. n. 5. a L. II. contr. lit. Petilian c. 104. Papež Gelas: Sacramentarium u Muratoria Liturg. Rom. L. I. etc.

tak mnohých svědků wjry prwopočátečnj dwa genom uwedeni budie :

„Tělo se umývá, by duše očištěna byla ; tělo se znamená, by duše byla ohražena ; tělo wzkládánjm rukau se zastěnuje, aby duše od Ducha sw. oswjćena byla ; — tělem a krwí Paně se krmí, by duše pro Boha žiwena byla.“ píše starý Tertulian o swátosti křtu, biřmowánj a swatém přigjmánj. De resur. car. c. 8. „Co tehďáž apoštolé w Samáříj činili,“ prawí sw. Ciprian, — „to se až podnes u nás děje, an totiž pokřtěnj před předstaweně cirkwe (biskupy) se předstawugj přigjmagjce skrze naši modlitbu a wzkládánj rukau Ducha swatého, aby pečetí Páně zdokonaleni byli.“ Ep. LXXIII. ad Jubaj. Cirkew swatá, gižto apoštol Páně slaupem a utwrzenjm prawdy nazjwá (1. Tim. III, 15.), powažowala po wšěcky časy biřmowánj za swátost. Tak se toho dočjtáme z cirkewnjho sněmu w Illiberis slaweného l. P. 303. (Can. 77.), ze sněmu drženého w Arles r. 314. (Can. 8.), ze sněmu w Laodicei od r. 364. (Can. 48.)

Neyposléze pak rozhodlo důstogným swým svědectwjm swaté shromážděnj tridentské : by nebyl gmjn prawowěřjćj, nýbrž z cirkwe wylaučen, kdoby prawil, že biřmowánj pokřtěných pauhý tolíko obřad, a nenj prawá a wlastnj swátost. Can. I. de Confirmatione.

Nynj však, což působí a aučinkuje swátost biřmowánj?

II.

„Apoštolé wzkládali na pokřtěné ruce, a oni přigjmali Ducha swatého.“ Co pak Duch swatý w apoštoljch a prwotnjch křesťanech působil a aučinkowal, známo z dějiny swaté. Oni přigjmali totiž také zázračné dary Ducha swatého, dar gazyků, dar diwů činěnj a uzdrawowánj. Tito však darowé slušně přestali w pozdnějšjch časech; nebo „gako wnowě zasazenj stromkové častějšjho zaljwánj potřebuj, tak ono prwnj množstwj wěřjcjch skrze zázraky chowáno býti mělo, aby nimi wážnost Cjrkwe křesťanské utwrzena byla. Když se ale cjrkew po swětě rozšřila, nebyloť přisljbeno, žeby ti zázrakowé trwati měli, aby mysl naše ne wždycky widitedlných hledala wěcj, a lidské pokolenj gim přiwyknauc do wlažnosti newpadlo.“ S. Aug. de vera fide. c. XXV.

Protož prawj apoštol: „Gazykowé cizj negsau znamenj wěřjcjm, ale newěřjcjm.“ 1 Kor. XIV, 22. — Kdožby wždy geště zewnitřnjch zázraků žádal, mēgž dosti na odpovědi Páně: „Magjť Mogžjše a proroky,“ wy pak Ježjše a Ewangelium, Ježjše a geho Cjrkew. Luk. XVI, 31.

Zewnitřnj tedy zázračnj darowé Ducha swatého přestali, kdy gich wjce potřebj nebylo: a však zůstali wnitřnj geho darowé apoštolům a prwotnjm wěřjcjm uděleni, dar maudrosti a rozumu, dar rady a síly, dar poznánj a nábožen-

stwj, dar bázně Hospodinowy, Izai. XI, 2. — Apoštolé, gešto prwé ze strachu před židly se uzawjrali, byli, an Duch sw. na ně sstaupil, plni podiwné odwahy a srdnatosti, wystupugjce giž weřegně, a učjce a wyznáwagjce Krista směle a bez bázně. Petr, slabý Petr, který Pána a Mistra swého zapřel, i zapřenj swé přjsahau potwrdil, hlásal giž, an Ducha sw. byl přigal, neohroženě Ježjše — usty a swým žiwotem, i swau mučedlnickau smrtj. Prwotnj křesťané, gešto zpočátku tak slabj, chaustiwj a wrtkawj byli, dostawowali se, Duchem sw. bywše posilněni, bez bázně a osteychánj před swé saudce, a podnikali raděgi wšeliké muky i smrt neyhrozněgšj, nežli-by se křesťanského náboženstwj byli odřekli. Eyhle! tak aučinkowal Duch sw. w nich; tak ge nadpřirozenau swau milostj pronikal a sjlil u wyznáwánj a konánj gegich swaté wjry. —

Křesťané! w swatém biřmowánj uděluje se i také nám Duch swatý, a tento Duch sjlj téz nás u wyznáwánj a wykonáwánj našeho swatého náboženstwj.

Weřegně před celým swětem mámeť Ježjše gakožto swého Pána a božského Spasitele, a učenj geho gakožto božské učenj wyznáwati. „Kdožkoli wyzná mne před lidmi, wyznámť i gá geg před Otcem swým nebeským; — ale kdož-by mne zapřel před lidmi, zapřjmť ho i gá před Otcem swým, kterýž gest w nebesjch.“ Mat X, 32. 33. Ach! gak mnozj za nyněgšjho času

stydj se za swého božského Spasitele! Gak mnozj zapjragj křesťanstwj! Duch wšak swatý sjlj nás swau milostj k setrwánj u wjře, bychom w nj stálj a nepohnutj zůstali. — Wšak ale netoliko wyznáwati, nýbrž i wykonáwati máme swatau wjru swau. Wjra má smeyšlenj naše šlechtiti a prawidlem našeho gednánj býti. Láska a důwěrnost k Bohu a k Ježši má we wšelikých přjpadnostech, i neytěžšjch zkauškách žiwota našeho na nás widitedlna býti. My máme obcowati podlé swatých božjch přikázanj, a ani gediného wědomě a zaumyslně nemáme přestupowati. Smysl náš má čistý, a žiwot náš bez auhony a swatý býti, tak gakž na djtky božj náležj. A to aby se stalo, sjljť a podporuge nás newiditelným způsobem Duch swatý w swátosti biřmowánj. Anebo, což medle platno, křesťansky wěřiti, žiwi-li gsme pohansky?

O Milj mogi! wjra gest neykrásněgšj dar božj. Wjra nás wyzdwihuge od wěcj widitelných k newiditelným, od wěcj časných k wěčným, wyzdwihuge nás z prachu — nad hwězdy — do nebe. Onať gest základ našj naděge — naše utěcha w žiwotě a smrti. Žid. XI, 1. Člowěk bez wjry nemá žádného podnětu k ctnostnému a bohumilému žiwobyťj. Wjra nás činj djtkami božjmi. Ale nastogte! gak mnoho rukau neswatých usiluge tento klénot neydražšj nám z rukau a srdce wyrwati? Gak mnoho uďalostj hrozj zkázau wjře swaté? A wšak nic nás nemá w nj

zmejliti a zwiklati. Pewně a nepohnutě máme se držeti slova neomylného. „Tak miłował Bůh swět, že Syna swého gednorozeného dal, by každý, kdož věřj w něho, nezahynul, ale měl žiwot wěčný.“ Jan III. Nápodobně nemá nás nic k hřjchu slauditi a swěsti, ani tělo a moc smyslnosti, ani sliby a pohrůžky, ani zlj příkladové nešlechetného swěta. Hluboce mámeť w duši swau wrýti: „Pánu Bohu se klaněti, a gemu samému slaužití budeš.“ Boha, genž knám mluwj skrze Syna swého w prawé cjrkwí geho — Boha máme we všech věcech poslauchati, hlas geho slyšeti, a podlé geho přikázanj žiwi byti. — A gak, křesťané! při tolikerých nebezpečnstwch, osjdlách a pokušenjch u wnitř a wně nemáme-li potřebj sily a moci s hůry? Nemáme-li potřebj zwláštnj pomoci božj k wyznáwánj a konánj swaté swé wjry? Omámeť zagisté: a ay! tuto sju, tuto božskau pomoc propůgčuge nám Duch sw. w swátosti biřmowánj, sjlj nás všemohaucj swau milostj, bychom gako dobřj křesťané právě křesťansky věřili a žiwi byli. W swatém biřmowánj wylit na nás býwá Duch swatý a sice gakž sw. Ambrož pjše: „Duch maudrosti a rozumu, Duch rady a sily, Duch zuámosti a náboženstwj, Duch swaté bázně.“ LIII, de Sacram. c. 2. Takhle dospjwáme k dokonalosti, zpečetěnj na duši nezrušitelným znamenjm, gakž swátost biřmowánj Otcowé sw. nazjwagj. Pročež gakož gen gednau člowěk křtěn býwá, tak také gednau to-

liko může biřmowán býti. Gestli se s cesty prawé zase odchylj, k náprawě žiwota a obnowenj úmyslu swého giných milostných prostředků má, a nikoliwěk geště gednau křtěn aneb znowu biřmowán býti může.

Ale medle gaké přjprawy žádá se od nás k hodnému přigetj swatého biřmowánj?

III.

Přjprawa k swatému biřmowánj záležj w tom: abychom u wjře křesťanské, zwlastě pak w tom, co tato swátost gest a působj, náležitě wycwičení byli; abychom duši swau od hřichů očistili; a spolu s náležitau zbožnostj, uctiwostj a pozornostj před biskupa přistaupili, an modle se nad námi skrze wzkládánj rukau a mazánj swatým olegem Ducha swatého nám uděluje.

I kterakby medle mohl člowěk, který žádnau, aneb gen křiawau známost o swatém biřmowánj má, který o geho božském zřizenj přesvědčen nenj, a milostných geho aučinků nezná: kterakby mohl člowěk takowý plnost milosti božj z této swátosti wážiti a gj dosáhnauti? Anebo kterakby mohl u wjře posilněn a w ctnosti utvrzen býti ten, kdož wjře a ctnosti wyučen nenj, snad dokonce ani prwnjch prawd náboženstwj křesťanského nepoznal? Čili snad djtě do boge vyšleme, pokud zbrauě užjwati neumj a swé vlastnj sjly nezná? O gest načitě potřebj, by k biřmowánj přistupugj u wjře křesťanské wúbec, a zwlastě w

tom, co se této swátosti týče, wycwičen byl. Protož také wyučował Ježjś učedlnjky swé po tři léta, prwé než dary Ducha swatého na ně wylil. Proto pak také žádá biskup od každého biřmowánj přigimagicjho swědomité wyswědčenj o přigatém cwičenj, aneb geg sám skaumá, aby se o gehu křesťanských wědomostech přeswědčil. — Z toho však nesudně, žeby děti k sw. biřmowánj neměly připaušteny býti. Nebo když djtě w pěti, šesti letech swatému náboženstwj wyučowati se začne: i nemůže-li, zvláště gsau-li učitelé schopnj a swědomitj, wjru swau záhy naučiti se znáti? A nenj-li které djtě s to až do 9ti — 10ti let, medle bude-li schopnějšj a gemnějšj po odběhlém 14. — 15. roku?

Ach, při našj nynějšj wjc a wjc se zmáhajicj oswjcenosti zvláště we zlém, gest: giž i také autlá mládež naše mnohotwárným bludům, osjdlům a pokušenjm wystawena; a protož nedleme, nemeškeyme nadpřirozené milosti posily Ducha sw. w swátosti biřmowánj gi saučastniti, hned gak mile rozum gegich k poznánj prawdy se rozwinul, a ony náboženstwj swé se znáti naučily. Wždyt giž sedmi — dewjtileté djtky k swatému pokánj wedeme: i pročez ne také k swatému biřmowánj? Čili snad čekati máme, až něžná 14letá newinnost od bohaprázdných nešlechetnjků swedená, nemůže wjce k wětu čistého srdce Bohu za obět přinesti?

Čisté srdce — newinné swědomj gest wčo druhá, genž k přjprawě sw. biřmowánj náležj. Nebo může-li Duch sw. w srdci se uhostiti, kteréžto plno neřesti hřjchu a reydiště záhubných náružiwostj gest? Může-li w duši přigjti, kteréžto neprawostj porušena, uenj gemná milosti božj? Gakož neylepšj sjmě na roli zdařiti se nemůže, zmohl-li se na nj kaukol, semeno duse: nápodobně nemůže ctnost zniknauti a wjra růsti a posilněna býti w duši zpustlé a nemrawué. Toliko čisté srdce gest schopné milosti božj; a toliko w kagjcj se a polepšené duše wyljwá Duch swatý obzwláštnj milosti swé. Přistupugeš li ale hřjchy poskwrněn, abys w sw. biřmowánj poklad milosti w sobě rozhognil: tedy wěz, že w člowěku nemůže rozmnoženo býti, čehož on geště nemá, a že to patrný odpor, gednau rukau od sebe zawrhowati, co druhau přigjti práhneš. Má-li tedy swátost biřmowánj žádané aučinky w tobě wywěsti; tedy gdi a smiř se prwé s otcem twým nebeským; očišť srdce swé od hřjchu a neprawosti, přigma s prawau ljtostj a pokorau swátost, kterau Ježjś ustanowil na odpuštěnj hřjchů: a pak se bezpečně důwěřug w milost Ducha swatého, který čisté chrámy wolj, kde si stan rozbigj. Toť pak také gest, čehož katolická cjrkew od biřmowati se dáwagjcjch žádá, a k čemuž biřmugjcj biskup zbuzuge, když před udělowánjm této swátosti sepiatýma rukama k

Bohu se modlĳ: „Moc Neyvyššĳho očistiž wás od hřĳchu!“

Očištěn swátostĳ pokánĳ — máť pak biřmowánĳ přĳĳmagĳĳj wraucně se modliti, zwláště pak wĳru, naděgi a lásku s ustawičným wzhledem na tuto swátost wzbuzowati; máť i sám Ducha swatého wzĳwati a prositi za dary geho, které „Otec nebeský dává těm, kteřĳž ho prosĳ.“ Luk. XI, 13. A žeť nynĳ prawé to okamženĳ gest, kde on z wlastnĳ přeswědčenosti weřegně — a před cĳrkwĳ k wĳře křesťanské se wyznává; máť slib učiněný na křtu, že wĳře swé swaté wždy a wšudy wěren zůstane, zgewiti, a pak s uctiwostĳ a dĳků činěnjm k weliké slawnosti toliko gednau w žiwobyť mĳsto magĳĳĳ přĳstaupiti. Máť pak mezi sw. gednánĳm na wšecko konánĳ biskupowo pozoren býti; na to když geg znamenĳm sw. křĳže žehná na čele, genž sjĳdlo gest swatého i křiwého studu, aby „se nestyděl za sw. Ewangelium,“ Řĳm. 1, 16. a když geg maže křĳžmem, čili olegem oliwowým smĳšeným s balšámem, aby „dobrau wůni ctnostĳ křesťanských od sebe wydáwal,“ 2 Kor. II, 15. tak gako balšám woňawý gest, a silen byl wnitř na duši, tak gako oleg tělo sjĳ; a když konečně maličký poliček mu dává, na znamenĳ, že má hotow býti pro wĳru w Boha a swého Spasitele wšelikan nesnáz a potupu snášeti w trpěliwosti.

Kdložby wšak po přĳprawě geště dokonalěšĳ taužil; tomu radĳ sw. Karel Boromey-

ský: *) by dobrými, bohumilými skutky křesťanskými hostě nebeského, Ducha sw. wjtal, ne sice gakoby Duch tento uplacen býti chtěl; nebo Bůh není gako synové lidštj, uplatitedlný. A však gestliže skrze skutky křesťanské lásky dokážeš, že láska, základ všech ctnostj w srdci twém obýwá; gestli střjdmostj, zdrželiwostj a dobrowolným se odříkánjm dowolených rozkošj tělesnost swau skrocugeš, a tudy srdce swé w prawý chrám Ducha swatého posvěcugeš: i nemusj-li pak Bůh lásky a swatosti s zalíbenjm na tě hleděti a plnost swé milosti tjm hogněgi nad tebau wyljti? — A protož slyš křesťane, genž se k sw. bířmowánj připrawugeš a hotowjš, — slyš radu swatau a nezamjtej gi! Podává-li se ti w onen čas přjležitost wykonati skutek který dobrý, nenech gi okolo minauti. Znáš-li nemocného a ginak trpjcjh bratra, gdi, potěš ho, nemůžeš-li skutkem pomoci; a však pomoz, gsi-li sto. Widjš-li hladového, nahého: gdi nakrm ho z swé zásoby, přikryg nahotu geho, a uweď ho laskawě do přjbytku swého. Slyšjš-li čest a gméno newinného zhanobowati; widjš-li wdowu utištěnau, sirotky opuštěné; — widjš-li giskru rozbroge mezi přátely zažehagj se: gdi, ugmise cti uraženého, zastup potlačeného, a smiř bratra s bratrem, Ta-

*) In institutione de Sacram. confirma.

kové skutky ljbj se Bohu, a wztahugj hognost milosti geho s hůry na lidi takto ho milugjcj.

O, wy, kteřj gste swátosti biřmowánj ge-
ště nepřigali, učte se swému sw. náboženstwj,
přeswědčte se o geho božstwj, a modlete se k
Bohu, aby wám skrze swaté biřmowánj swého
sw. Ducha dal, který u wjře podiwně sľj a za-
chowáwá. A wy, kteřj giž biřmowáni gste: pro
Bůh! neodporugte přigaté milosti; budte stálj
u wjře! Wjra gest waše ozdoba, wáš klénot.
Wyznáweyte gi, koneyte gi! Modlete se častě-
gi Duchu swatému, kteréhož gste přigali, aby
se od wás neodchýľil, alebrž zůstal we wás a s
wámi ustawičně.

Modlete se s nábožným Dawidem: „Srdce
čisté stwoř we mně, ó Bože, a ducha přjmého
obnow we wnitřnostech mých! Nezamjtey mne
od twáři twé, a Ducha swatého neodgjmeý o-
de mne.“ Žalm L, 12. 13. Amen.

O swátosti oltárnj.

Wzaw chleb djky činil alámal, a dáwal gim řka: To-
toť gest tělo mé, kteréž se za wás dáwá. To čiňte na
mau památku. Luk. XXII, 19.

W pokračowánj našich postnjch kázanj gsme
dnes na tom, w Pánu shromážděnj! abychom o
neywětšj, neydůstogněgšj a neyswětěgšj swátosti,—
swátosti oltárnj wespolek promluwili. W giných
swátostech přigjmáme milost božj; tato ale swá-
tost obsahuje půwoda wšj milosti, který ostatnj
swátosti ustanowil. Tato weliká swátost obsa-
huge samého Ježjše, wěčného Syna wěčného Ot-
ce s tělem a dušj, s geho božstwjm a člowěčen-
stwjm. Onatě obsah wšech zázraků, které týž
božský Spasitel, wtěliw se a obcowaw na zemi,
konal a působil pro nás. O bodeyžby genom gi-
skra oné lásky rozum můg oswjtila a srdce mé
zawlažila, giskra oné wěčně plápolagjcj lásky
neslýchané, která geg pohnula toto neypodiw-
něgšj tagemstwjm ustanowiti, abych ge wýkladem
swým nezneuctil, ale s to byl geho nedostiži-
tedlnau hognost a wznešenost, geho nesmjrnau
blahočinnost a geho newywážitelnau užitečnost
Láskám wašim ukázati, a plamenně wrýti w srd-
ce waše! Anebo mohu-li neroznjcen býti, mlu-
vě o tagemstwjm, kteréžto ustawičná památka a
skutečně božská zástawa oné neskonale lásky
gest, genž Syna božjho pohnula, dáti se za nás

w obět slitowánj? a w kterémžto se on nám wždy geště daruge, u nás zůstává, swým nás tělem a krvj swau krmj, a s námi neyaužegise spoguge?

„O tagemstwj bohabognosti! wolá sw. Augustin —: ó obraze gednoty a swazku lásky! Kdo žiw chce býti, tuť má, kde a od čehožby žiw byl; gen ať přistaupj — ať wěřj — ať se přiwtělj, aby obžiwěn byl, aby se těla Páně přidržel, aby Bohu a od Boha žiw byl!“ — Gmenugemeť pak tuto neyswětějšj swátost — swátost oltárnj, proto že se na oltáři wykonáwá. Sluge též tělo božj nebo tělo Páně, proto že w nj tělo Pána našeho Ježjše Krista skutečně, podstatně a dokonale přítomno gest. Wečeře Páně se gmenuge, že gi Ježjš při poslednj wečeři před swým utrpenjm a swau smrtj ustanowil; a stůl gehu, poněwadž nám s swým tělem opravdowý pokrm předkládá. Gmenuge se řecky: „Eucharistia“ t. g. djků činěnj, poněwadž Ježjš djky činil Otcí, když chléb a když kalich po poslednj wečeři do rukau swých wzal, ano prikázal při opakowánj tagemstwj toho též a spolu s njm, aneb raděgi skrze něho za všechna dobrodinj Bohu děkowati. Gmenuge se latině: „Communio“, to gest společenstwj, proto že nás negen s Kristem, uýbrž i nás samy mezi sebau pogj a sgednocuge, působjc z nás všech gedno tělo w témž Kristu Ježjši. 1 Kor. X. 16. 17. — — Bychom však auplně po-

znali, co nám o této předústogné swátosti věděti gest potřebj, uvažme:

1. Gegj ustanowenj,

2. gegj aučel a neyspasitedlněgšj aučinky, a

3. způsob, kterak gi hodně přigjmati máme.

Swaté ustrnutj a rozkošné podiwenj pogme dnes nás všecky nad božj nestihlau všemohaucj láskau a klaněnj neyhodněgšj snjženostj. Myť se w prachu klaněti budeme, uznagjce, že člowěk ten rozum swúg lidský neylépe ctj a neyhodněgi ho užjwá, kdož njm z okresu gehu obmezenosti ne-wybjhá, alebrž geg podrobuge neskonalému rozumu božjmu. — Pryč se všemi cizjmi myšlénkami; swatá rozmyslnost panug mezi námi!

I.

Giž dáwno dřjwe než Ježš neyswětěgšj swátost těla swého ustanowil, sám sebe chlebem a sice žiwým chlebem nazwal, a přisljbil, že chléb tento dá wějicjm swým za pokrm. Stalo se to po onom welikém zázraku, který hned na začátku swého kazatelského auřadu wykonan, nasytiw pěti chlěby a dvěma rybama mu-žů w počtu okolo pěti tisíců kromě žen a dětj, tak sice, že po nasycenj wjce geště pozůstalo, než prwé celé zásoby bylo; dwanácte košů drobtů! Nad tjm patrným zázrakem u-žasl se lid, důwodně se domeysleže, že Ježš onen weliký prorok gest, který na swět měl při-

gjtí, totiž Messiáš, gehož tehdáž wůbec očekáwali. Druhý den na to sběhl se týž lid k Ježíši, geho zázračnou moc w živé paměti mage; — tu ale wzal Spasitel příležitost, lid tento tělesný na jiný pokrm pozorna učiniti, kterýžto ne tělu, ale duši nesmrtelné gde k duhu, a prawé a věčné blahoslawenstwj působj, řka: „Snažte se o pokrm, ne který hyne, ale který zůstává až k životu věčnému, kterýž Syn člověka dá wám. Gát gsem ten chléb života. Ačkoli otcowé wasi gedli manu na pauši, předce zemřeli; totot ale gest chléb s nebe sstupujcý, aby bude-li kdo z něho gjsti, neumřel. Gát gsem ten chléb živý, genž gsem s nebe sstaupil; bude-li kdo gjsti z chleba tohoto, žiw bude na wěky. A sice chléb, kterýž gá dám, tělo mé gest, to samé tělo, které dám na smrt za hřichy swěta. — Ano tělo mé prawě gest pokrm, a krew má prawě gest nápoj. Kdo gj tělo mé a pige mau krew, we mně přebýwá a gá w něm.“ Jan VI. I nemohl-li Syn boží lidem, kteříž gemu věřiti chtěj, swětlegi mluwiti, w gakém smyslu chce, by slowům, kterýmiž chleba při poslednj wečeři posvětil, se rozumělo? — Nebo když dle obyčeje židowského — naposledy před swau smrtj beránka welikonočnjho s učedlnjky swými gedl; když geště všickni pospolu seděli; když mnohokrát giž o swém od nich odchodu, což oni tak nelibě nesli, byl promluwil: — nuj po skončené wečeři wzaw geště gednau chléb a

wraucné djky zaň čině — an oči wšech uředlnjků naň byly obráceny, — lámal geg a podal ho gim řka: „Wezmětež a geztež: Totož gest tělo mé, které se za wás dá. To činěte na mau památku.“ Týmž způsobem wzaw kalich, djky činil a dážage ho uředlnjkům, řekl: „Wezměte a pjte z něho wšickni: Totož gest zagisté krew má nowého zákona, která za wás wylita bude na odpuštění hrjchů.“ Těmi slowy: „Totož gest tělo mé,“ a: „Tatož gest krew má,“ Ježš Kristus proměnil chléb w tělo swé a wjno w krew swau, tak gako někdy w Káni Galileyské wođu u wjno proměnil, s tjm gediným rozdjlem, že tam i chuť a způsob zewnitřnj wjna se okázala; tuto pak aby tělo Kristowo k gjdlu, a krew gehu k pitj odporná nebyla, způsob sic zewnitřnj a chuť wjna a chleba, ne wšak podstata gegich zůstala. Neboť neřekl Pán: Totož znamená tělo mé — krew mau; nýbž řekl bez obalu a zřetelně: „Totož gest tělo mé,“ t. g. to co w rukau mám a wám podávám, gest tělo mé; a to což w kalichu tomto gest, gest krew má. Prw ale byltě to chléb, a bylo to wjno; a gest tedy nynj, gakž Kristus dj, gehu tělo a gehu krew. Tak wyprawugj sw. Ewangelistowé Matauš XXVI, 26 — 28. Marek XIV. 22 — 24. a Lukáš XXII, 19. 20. A apoštol Pawel pjše: „Kalich požehnánj, kterémuž dobrořečjme,“ — kalich, w němž wjno w krew Kristowu modlitbami a wzjwánjm božjho gměna obrácjme, a ge-

hož s djků činěním užjwáme, — zdaliž nenj společnost krwe Kristowy? A chléb, kterýž lámeme, zdaliž nenj účastnost těla Páně?“ 1 Kor. X. 16. a pokračujeť:

„Gá zagisté přigal gsem od Pána (skrže zvláštnj zgewenj), což i vydal gsem wám (uče wás), že Pán Ježíš, w kterau noc zrazen byl, wzal chléb a djky čině lámal a řekl: Wezměte a gezte: Totoť gest tělo mé, které za wás wydáno bude. To čňte na mau památku. Takž i kalich když powečeřel řka: Tento kalich nowá únluwa gest w mé krwi. To čňte, kolikrátkoli pji budete na mau památku. Nebo kolikrátkoli gjsti budete chléb tento a kalich pji, smrt Páně zwěstowati budete, dokawádž (k saudu) nepřigde. Protož kdokoli bude gjsti, chléb tento neb kalich pji nehodně, wineu bude tělem a krwj Páně. Zkusiž tedy sám sebe člověk, a tak z toho chleba gez a z kalicha pj. Nebo kdož gj a pige nehodně, odsauzenj sobě gj a pige; protože nerozsuzuge tělo Páně, protože mezi tělem Páně a giným pokrmem obyčegným rozdjlů nečinj.“ 1 Kor. XI, 23 — 29. — Z těchto slow zdaliž patrno nenj, že sw. Pawel slowa Kristowa w smyslu vlastnjm bral?

O, ano: Ježíš Kristus gest w swátosti oltářnj skutečně a podstatně přítomen; a sice gak mile kněz dle rozkazu geho: „To čňte na mau památku,“ poswěcugjcj slowa nad chlebem a wjnem wyřkne, chléb a wjno w tělo a krew Kri-

stowu se proměňuje, tak že gen způsobá chleba a wjna pozůstává. Arciť toho pochopiti nemůžeme: a však mohli-libychom o tom pochybowati? Přjtomnost Ježšowa w swátosti oltárnj nenj žádná widitelná, do smyslů padagjcy, alebrž swátostná, nadsmyslná; což pak nadsmyslné gest, sahá nad meze našj pochopitelnosti a nenj zákonům smyslnosti podrobeno. Ale medle mohli-libychom o tom pochybowati, kdežto Ježš — Syn božj nemocné paulým swým slowem uzdrawowal, wodu u wjno proměnil, přirozenosti rozkazowal, že ho okamžitě poslušna byla, mrtwé křjsil, a giné mnohé zázraky činil, kterýchž rovněž tak pochopiti nemůžeme? Mohli-libychom o tom pochybowati a toliko obraznaugeho přjtomnost přigjmati, kdežto zde Ježš gako stanowitel nowého zákona mluwj, a zákondárce žádných obrazů neužjwá, lečby zaumyslně swět w blud uwésti chtěl? Mohli-libychom o tom pochybowati, anoť to ustawičná a neměniwá wjra cjrkwě byla? Sw. Ignác mučedlnjk a biskup Antiochenský, který s apoštoly obcowal a žil důwěrně, a swědkem byl gegich učenj a činů, wyznáwá slawně, že „Eucharistia tělo Spasitele našeho Krista Ježše gest; — to samé tělo, kteréž za hřjchy naše utrpělo; a kteréž Otec wzkrjsil.“ Ep. ad Smyr. c. 7. Sw. Justin, též mučedlnjk, pjše hned po časech apoštolských o wečeři Páně: „Nepožjwáme gj gako obyčegného pokrmu, ani gako obyčegného nápoje; nýbrž

gakž wyučeni gsme, — že onen pokrm — wtěle-
ného Ježjše tělo a krew gest.“ Apol. I, c. 60. —
Sw. Irenäus biskup Lionský domlauwá bludně
smeyšlegjcjm o prawém půwodci swěta : „Odkud
wědj, že chléb tělo gest Páně a krew kalich ge-
ho , newěřjce, že on Syn gest vlastnj Stwořitele
swěta, — Slowo, skrze které wšecko učiněno?“
LIV. adv. Gnostic. c. 18. *) — Kljment kněz
Alexandrinský uwádě slowa Páně: „Gezte — tě-
lo mé; pjte — krew mau,“ dokládá: „Tento
zwláštnj pokrm podává nám Pán; On dává tělo
a wyléwá krew: gaké přediwne tagemstwj!“ Pæ-
dag. L. I. c. 6.

Zkrátka: wšickni swatj otcowé a spisowa-
telowé cjrkwnej učili a wěřili gednomyslně w
skutečnau přjtomnost Kristowu w swátosti ol-
tárnj, začjuagjce od časů apoštolských we wšech
nasledugjcjch stoletjch. Sw. Řehoř Nyský, Efrem
Syrský, Epifan, Jan Zlatoustý, Tertulian, Ori-
genes, sw. Ciprian, Hilarius, Ambrož, Augustin. **)
Taktěž se táže sw. Crha Jerusalémský: „Bůh
člowěk prawj o chlebu: Totož gest tělo mé; i
můžemeli o tom pochybowati? Ugištuje též
řka: Totož gest krew má, i smjmeli se zpěčo-

*) Cfr. I. IV. adv. hæ. c. 34. L. V. c. 11.

**) Die Lehre von der Eucharistie in den drei ersten Jahr-
hundertten. Historisch - theologische Abhandlung v. J. Döl-
linger. Mainz 1826. Die alte Abendmahlslehre durch ka-
tholische und nichtkatholische Zeugnisse alter und neuer
Zeit beleuchtet 1827.

wati tomu wěřiti a řjci: Nikoli, to nenj krew gehó?“ Cat. myst. c. 66.

Podobně učj sw. Ambrož: „Gestiť to prawé tělo, — které ukřižowáno a pochowáno bylo. Gestiť to w prawdě swátost těla gehó. . . I proč- by všemohaucj slowo Kristowo, genž při stwo- řenj swěta z ničeho wywedlo, což tu nebylo, nemohlo w něco giného obrátiti, což giž tady gest?“ L. de mysteriis c. 9. — Imohli-libychom při tolikerych swědectwjch a důkazjch gestě po- chybowati a newěřjci zůstati? O, nikoli, myť tobě wěřjme Synu Božj! Poněwadž prawjš: „To- toť gest tělo mé,“ podrobugeme a klanjme se a widjme očima ducha, čehož newidjme očima tě- la. — „Gak mnozj řjkagj,“ prawj sw. Jan Zla- toustý: „Kýžbych gehó oděw, gehó obličeg, ge- ho postawu widěl. Přjteli, tady ho widjš sa- mého, gehó se dotýkáš, gehó požjwáš. Přgeš si gen gehó oděw widěti: On ale dává se tobě sám negen widěti, nýbrž dotýkati, požjwati, w žiwot twůg přigjmati.“ Hom. LI. in Math.

A však powstává otázka: nač Syn Božj tuto přediw nau swátost ustanowil, a kterj gegj aučinkowé gsau?

II.

Jezjš ustanowil neyswětěgšj swátost oltárnj na věčnau památku lásky, — utrpenj a smrti swé. „Totoť gest tělo mé, kteréž se za wás dá-

wá to čiňte na mau památku.“ Luk. XXII, 19. „Kolikrátkoli budete gjsti chléb tento a z kalicha píti: smrt Páně zvěstugte.“ 1 Kor. XI, 26. Když za stolem sedjme, můžemeli zapomenauti na toho, který nás pozwal? Zdalíž nehledj každé oko na hostitele, protože gest pánem stolu? Kdož ale medle gest hostitelem w chrámu u oltáře? — [Ježš; — protož pak také u stolu gehu gen na něho mysliti, gehu lásku, gehu smrt rozgjmati a gi zvěstowati máme, proto že smrt gehu gest obět za hřjchy naše a w prawdě žiwot náš. Křesťané! widěli gste často giž na hřbitowě hrobnj nápisy a kameny dané na památku zemřelým; a eyhle! takowý hrobnj kámen sám Ježš sobě postawil, ne pro marnau chwálu, ale z pauhé lásky knám. Nebo na tom, bychom Pána swého milowali, wisj celé naše spasenj. Gako wděčné djtky k hrobům rodičů swých se scházegj, wzpomjnjce sobě s wděčnostj lásku gegich, tak i wděcnj křesťané k wečeři božského Wykupitele swého se shromážďugj, by na něho, na gehu učenj, na gehu slowo při laučenj, na gehu smrt, na gehu lásku pamatowali.

Ale u stolu chceme také gjsti; a Ježš nás také pozwal k stolu swému, by nám něco k požíwánj předložil a sice tělo swé a krew swau. „Tělo mé práwě gest pokrm, a krew má práwě gest nápoj.“ Jan VI. Co pokrm a nápoj, co chléb a wjno w těle požíwagjcgjo působj: to působj též hodné přigjmá-

uj těla Páně w dušjch našich Tělesný pokrm zachowává člowěku žiwot a zdrawj; umřeliby, kdyby pokrmem wždy nowé sjly se mu nedodávalo. Rowněž tak duše; gegj žiwot a zdrawj bez milowánj Boha, bližnjho a všeho dobrého nemůže ostati. Wšak gako tělesný pokrm mrtvému tělu nic neprospjwá; taktěž duše mrtwá, t. g. hříšná a lásky prázdná žádného užitku z swatého přigjmánj mji nemůže. Když ale se srdcem lásku k Bohu a bližnjmu cjtjcjm k stolu Páně přistupugeme, býwát ona tjm nebeským pokrmem rozmnožena a posilněna. „Kdo mne gj,“ dj Pán — „žiw bude skrze mne,“ t. g. toho gá w lásce ke mně a k bližnjmu zachowám a upewnjm. Jan VI, 58. Gest tedy nebeský pokrm ten „posila našj mdloby, lék proti každodennjm prowiněnjm, a neylepšj pomoc proti zlým žádostem *).“ Z té přjčiny gistil Spasitel: „Nebudeteli gjsti těla Syna člowěka a krwe geho pjti, nebudete w sobě žiwota mji.“ Jan w. 56. — Dále: — wjmeť, že chléb a wjno, kteréhož pojzwáme, s námi se spogj a w naši podstatu se obrácj; podobným způsobem skrze swátost těla Páně s Pánem býwáme spogeni, wšak s tjm welmi znamenitým rozdjlém, že tělo Páně tak gako tělesný pokrm nebýwá w naši podstatu promě-

*) Sw. Ciprian ep. LVII. Crha Alex. IV. in Joan. c. 17. Aug. ep. CXVIII, c. 3.

něno, ale Pán pogj nás s sebau a měnj w sebe. Protož dj: „Kdož gj mé tělo a pige mau krew, we mně zůstává a gá w něm.“ w. 57. Tjm tedy nebeským pokrmem přirozenosti Kristowy býwáme aučastni, — gednoho snjm smyslu, — gednoho srdce tak, že, kdo nás widj a pozoruge w obcowánj s bližnjm, gehu laskawost a wljdnost, když žiw byl na zemi, na nás wypodobněnau spatřuge; a gehu tichost a trpěliwost, když těžká na nás padagj utrpenj, když skrze zlost nešlechetných lidj žiwot nám obtžžen, čest raněna, radost kalena, a naděge býwá poražena. Eyhle křesťané, co z nás a čjmže nás swátost neyswětějšj činj! Křesťan, který gj s náležitau přjprawau požjwá, s Pawlem se honositi může: „Žiwť gsem giž ne. gá; ale žiw gest we mně Kristus.“ Gal. II, 20.

Swátost těla Páně ugištuje nás pak také o našem budaucjm blahoslawenstwj: „Kdož gj mé tělo a pige mau krew, máť žiwot wěčný, a gáť geg wzkrjjsjm w den neyposlednějšj.“ Jan VI, 55. Siceť prawj také Ježš, že každý, kdož wěřj w něho, mjtí bude žiwot wěčný, a že geg ktémuž žiwotu wzkrjjsj w den neyposlednějšj (w. 40.): a wšak požjwánj gehu těla a krwe gest gako zástawa a pečet, kterau nám k neydokonaleggšjmu ubezpečenj o budaucjm blahoslawenstwj zůstawil. O, gakau rozkošj nemusj oplýwati srdce křesťana při stolu Páně rozgjmagjcjho vlast nebeskau, swět onen nowý, w kterémž swětlo přebýwá a

nesmrtelnost, kde oslawený Syn člověka kralu-
ge, — když sobě představuge, že i on tam mi-
sto má od Pána připravené, že tam dědictwj,
slawné dědictwj djtek božjch zachowané má!
Nad tau vlastj swau plésati gistě musj duše kře-
stánská; však sjliti se také má hodným swátosti
těla Páně přigjmánjm w naděgi té blažené.

Swátost oltárnj gest konečně prostředek k
bratrské lásce a bratrské společnosti wěřjcejch me-
zi sebau; odkudž také gegj latinské gméno:
„Communio,“ t. g. společenstwj. Na to narážj
Pawel, když pjše: „Gako gedén chléb gest, ge-
dno tělo, ač mnozj gsme všickni, nebo gedno-
ho chleba účastni gsme.“ 1 Kor. X, 17. Že kře-
stáné gen gedna welká rodina, gedna čeleď bo-
žj gsau, a ač mnozj audowé, předc gen gedno tě-
lo wespolek činj, wznešená ta prawda nemůže
ničjmž patrnějšj učiněna býti, gako společným
stolem, společným požjwánjm gednoho chleba
žiwota: neb tu poznáwáme, cjtjme, widjme, že
před Bohem nic neplatj zewnitřnj rozdjl li-
dj; že všickni gednomu a témuž Pánu podrobe-
ni gsme, že z ohledu swých věčných záležito-
stj všickni stegué potřeby máme; že všickni od
Boha stegných darů za hodné uznáni býwáme. —
I kdož tu neuwidj opravdowé králowstwj božj, kde
skrže prostřednjka Ježjše Krista gen gedén Otec
a my všickni djtky gsme, genž stegných práv
požjwáme, a mezi sebau a s Otce n skrže swa-
zek lásky spogeni gsme? Zde cjtj wznešený swau

ponjženost, a chudý swau důstognost. Sem přicházege král, zanechává korunu doma; hrdina odkládá vražedlnau zbraň; učený zapomíná na swau učenost; bohatý zpomíná na své bohatstwí, gen aby z důstatku svého občerstwíl chudobné etc. „O res mirabilis! manducat Dominum pauper, servus et humilis“! Prwotnj křesťané když k stolu Páně se sešli, obgjmali geden druhého, pamětliwi rozkazu Páně: „Milugte se we spolek, gakož i gá milował gsem wás.“ Jan XV, 12.

O gacj to aučinkowé, — neyblahoslawenějšj aučinkowé swátosti oltárnj! I kdožby nechtěl k stolu Páně hodně často přistupowati? „Kristus gest nám všeco,“ prawj welmi krásně swatý Ambrož: — „Žádášli zahogiti ránu, lékařem gest; páljšli se zimnicj, studnicj gest; gsilil neprawostj obtjžen, sprawedlnost gest; potřebušli pomoci, sja gest; bogjšli se smrti, žiwot gest; taužjšli po nebi, cesta gest; šjtjšli se tmy, swětlo gest; hledášli pokrmu, potrawa gest.“ Kristus gest všeco we všem etc. Kolos III, 11. Kristus gest nám lékař — sprawedlnost — sja — žiwot, — cesta — swětlo — potrawa. „Okuste tedy a wězte, gak sladký Pán gest.“ LII. de Virg. — O, kdožby neměl hodně často, ale i co neyhodněgi připrawen k stolu Páně přistupowati? Nebo toliko hodné přigjmánj wywádj w nás neyspasitedlnějšj účinky; kdož ale nehodně, w stawu hřjchu tuto swátost přigjmá: to-

mu nenj žiwotem, nýbrž smrtj; poněwadž swětlo se tmau, Krista s Balámem spogiti se opowážuge. „Mors est malis, vita bonis!“

III.

„Zkusíš sám sebe člověk,“ píše apoštol — „a pak z toho chleba gez a z kalicha pj.“ 1 Kor. XI, 28. Giž božský aučel této klaněnj neyhodnějšj swátosti, a powinná gj uctiwost žádá náležitěho skaumánj, totiž náležité přjprawy, náležitěho spořádánj srdce. Anebo nenj-li to neywětšj přewrhlost, w stawu těžkéhc hřjchu neyswětějšjho Boha přigjmati? Sw. Pawel popisuge welikost takowého hřjchu a hrozný účinek swatokrádežnjho přigjmánj strašliwými slowy: „Kdožkoli gj chléb tento a z kalicha Páně pige nehodně, winen gest tělem a krwj Páně.“ (w. 27.) I což nás může oswoboditi, gestliže dokonce cena našeho wykaupenj nás obwiňuje, a my z geho zneuctěnj se musjme zodpowjdati? Ale nastogte! na tom nenj geště dosti: „Kdož gj a pige nehodně (mjsto spasitedlného užitku) odsauzenj sobě gj a pige, protože nerozsuzuge těla Páně (od obecného pokrmu),“ — odsauzenj geg proniká, a s celau gehu bytnostj se spoguge (w. 29). A skutečně: neb apoštol dokládá: „Protože mezi námi gsau mnozj nemocnj a mdlj, a mrau mnozj,“ smrtj potrestáni gsau. (w. 30.) Nestáwá-li se toho wjce za nynějšjch časů tě-

lesným způsobem: učí předce truchlivá zkušenost, že svévolné nehodné těla Páně přigímánj vždy geště neyblížšj gest cesta k zaslepenj mysli a zatwrzenj srdce. — Musjť tedy před přigimánjm takové sebe samého skaumánj předcházeti, kterýmž duše naše odewšech hřjchů, gichž gsme se dopustili, neylépe býwá očištěna. „Zkusíš sám sebe gedenkaždý, a pak z toho chleba gez a z kalicha pj.“ Musjmeť bedliwě skaumati swého žiwota; musjmeť s přjsností ohledáwati: zdaliž gsme weliké přikázanj lásky k Bohu a bližnjmu podlé neylepšj možnosti wěrně ostřihali? zdaliž gsme uctiwi k Bohu byli, wděčni Ježjši Kristu, wěrní we swém powolánj, swědomitj w plněnj swých powinností — k předstaweným a podzřizeným — k manželům a rodičům i djkám — k sausedům, přátelům i nepřátelům? Při tomto pak sebe samého skaumánj nesmjme sami na sebe spoléhati; nýbrž — gakž cjrkew nařizuge — odsudku duchownjho lékaře a saudce se podrobiti, protože samoláska zaslepiti nás může, že čistými býti se domejšljme, hřjchem obtženi gsauce. — Musjmeť hřjchy swé poznati, gich srdečně želeti, z nich se w swátosti pokánj před mjstodržjcjm božjm wyznati, a opravdowé polepšenj sljbiti; — musjme všemožně uraženau čest, učiněnou škodu nahraditi; čizj statek nawrátiti a zadost učiniti, komu gsme ukřiwdili; — musjmeť, wedli-li gsme žiwot chlipný, osoby, s kterými gsme hřešili, od sebe vzdáliti; nebezpečenstwj, w kterýchžbychom opět padnauti mohli, co neypilněgi se wystřihati; tělo swé w přjsné kázni držeti: sic nehodně gjme chléb a z kalicha pigeme, — a odsauzenj sobě gjme a pigeme!!

Sw. apoštol pokračuge: „Kolikrátkoli budete gisti chléb tento, a z kalicha tohoto pji, smrt Páně zwěstugte, dokudž nepřigde.“ (w 26.)

Tato geho slowa ukazugj, čehož dále k hodnému přigjmánj potřebj gest. Mámeť smrt Páně zwěstowati; bychom gi ale zwěstowati mohli, prwé celý obsah geho žiwota a utrpenj rozgjmati musjme. Obzwláště dlužno hrozné přjpadnosti poslednjch hodin geho swatého žiwota uvažowati: kterak on w stjnu hory Oliwetské se smrtj zápasil; kterak polibenjm zrazen byl; kterak geg práwě gako nebezpečného zločince nočnj dobau přepadli a swázali, — z saudnice do saudnice wlekli, — stanně wyslýchali proti němu lhauce, — wšj se k němu čitedlnosti a utrpnosti odřekli, všeho sobě powolugje, čemuž chtěla wzteklost a zlost, — k smrti geg odsaudili a ukřižowali: a kterak on wše to trpěti chtěl, gediné proto, aby swět hřjšný wykaupil, aby wznešené swé powolánj vyplnil, aby rančná swědomj utěšil, aby nám pokoge s Bohem, radosti w žiwotě, utěchy w strasti a smrti wydobyl. Takowým srdce gjmagjcjm rozgjmánjm máme k oltáři se přibližowati, wečeře Páně požíwagje.

Ale tato žiwá na Ježjše památka nesmj w nás zemdljti, an od stolu Páně odcházjme. Naše pěkná a nábožná předsewzetj nesměgj w hluku žiwota a w tjsni wezdegšjch pracj a zaměstknánj zmizeti; nýbrž zwěstowati musjme smrt Páně, dokawadž nepřigde, a sice netoliko usty, alebrž swým žiwobytjm a swým obcowánjm. Swět musj poznati, že gsme požíwánjm welebné swátosti skutečně lepšj, skutečně tiššj, dobromyslněgšj, pokorněgšj, Bohu oddaněgšj se stali. A cjtjmeli, že naši dobřj aumyslowé zase umdljwagj, že naše žádosti a náražiwosti zase se zmáhagj: tuť znowu sebe skaumati, a u stolu Páně nowého léku a nowé posily hledati

máme. Kolikrát sice k stolu Páně gji máme, určitě nelze. Sw. František Salezský radj lidem, kteřj pobožně w Kristu Ježši žiwi býti chtěgi, měsčné přigjmánj; což pak nad to, prawj, aby gedenaždý uznánj nábožného, zkušeného a rozšafného zpovědnjka zanechal, a radau geho se řjdl *). I gest zagisté slušno, prospěšno a potřebno, aby křesťan častěgi památku božského swého Wykupitele obnowowal, častěgi chleba žiwota požjwal. Přigdeť pak mnoho na to, gakým kdo úmyslem a z gakého ohledu k stolu Páně přistupuge: — zdaliž bez licoměrnosti, ne proto, aby za nábožného a swatého od giných gmjn a držán byl? Kdo opravdowě žiwot swé duše miluge; kdo wěřj, že stůl Páně pramen gest wšj blaženosti; kdo hodownj raucho, totiž newinnost, tichost, lásku a pokoru s sebau přinášj; kdo nikdý k stolu Páně negde, aby co čłowěk lepšj se nenawrátil, nábožněgšjm se býti necjtil: ten může častěgi přigjmati. Zbožnj křesťané také dobře činj, když někdy za delšj čas od swatého přigjmánj se zdržugj, by po tomto chlebu žiwota tjm wjce lačněli; by zatjm we všech ctnostech, genž gsau hodownj raucho, tjm wjce se pocwičili; obzwlástě by ducha lásky a pokory sobě přiwlastnili.

Nuže, wezměmež si, Neymilegšj! pewně před sebe, že častěgi wroce k swatému přigjmánj půgdeme: nikdý wšak gináč, leč náležitě připraweni — s duchem náležitě spořádaným. Gen kdo hodně chléb ten gj, žiw bude na wěky! Amen.

*) Philothea, oder Anleitung zum andächtigen Leben L. II. c. 20. Wien 1821.

II. OZNAMOWATEL.

a) Literatura.

1. Die Matriken der Akatholiken. Von Maximilian Millauer, Doktor und k. k. öffentl. ordentl. Professor der Gottesgelehrtheit. Prag 1830. 8. str. 38. Cena 40 kr. na stř.

Spis tento skrowný siceť, a však obsahem swým welewzácný, gegž na slowo wzatý pan professor pastýrského uměnj na universitě našj gakožto přjdawek k swému přednášenj býwalým poslauchačům swým wě-nuge, — weškerému katolickému duchowenstwu gakož-to bezpečné nawedenj k opatrnému se zachowánj u wy-skytagjcjch se přjpadnostech, zwláště pak těm, genž na osadách swých magj nekatoliky a židy, oznamugeme a slušně schwalugeme.

Známo totěž dekretem dwornjho kanceláře od 26. listop. a cirkulářem c. k. českého guber. od 11. pros. m. r., kterak neyvyššjm rozhodnutjm Geho c. k. Gas-nosti od 20. listop. r. m. nekatolickým pastorům po-slaupeno gest práwo potud gediné katolickým farářům pozůslawené, — vlastnj giž knihy (matriky) křtjcj, od-

dáwagj a aumrtnj auředaě wěsti. Práwo to owšem nowe; předce wšak z mnohých důležitých přjčin wšeligak obmezené, z čehož pak také zwláštňj powinnosti gakož pro nekatolické pastýře, tak i pro katolické faráře vyplýwagj. Sličně a auplně ge rozwádj a wyswětługe důstogný a učený pan professor náš; a powděčni gemu gsme, že nám tudy neynowěgšj toto nařizenj důznámo činj, gakž se to owšem pauhým geho oblášenjm státi nemohlo. (Str. 14 — 21.) Nechtěl wšak toliko obyčegně týmž zákonem wyčtené přjpadnosti pogednati; nýbrž i také obzwláštňjch a kromobyčegných pádů, gichž dotčené c. k. nařizenj nezmiňuje a neobsahuge, dotýká, a radj i wyučuge učeně a důmyslně, kterakby se w nich katolickému farāři mjtj a zachowati bylo. (Str. 26 — 31.) — A poněwadž nowota obyčegně se přjčj; wywádjt tolikěž mjstně a přjhodně z rozpaků a pochybnostj: gakoby snad neywyššjm rozhodnutjm tjmto přednosti panugcjh náboženstwj byly zkráceny, působenj katolického duchowenstwa bylo sauženo, a wážnost geho tudy zlehčena? etc. etc., a to opět tak doličuge, že za toto geho ponaučenj weřegně djky wynášjme. (Str. 31 — 34.)

Přjwěsek (str 35 — 38.) gedná o matrikách židowských dle předpisů 9. a 10. §. židowského patentu od 3. srp. 1797.

2. Geden Owčinec a geden Pastýř, aneb Řjmská, neomylná, stále trwagj, widitedlná, gedna, katolická apoštolská Cjrkew Kristowa. Od Jos. M. Krále, kněze cjrkewnjh w Branné. Il. djly, w Praze 1830. u Jos. Pospjsila.

Oznámená kniha mnoho důležitých prawd w sobě zawjrá, a kdo gi prawým úmyslem a přjslušnau pozornostj čjsti bude, buď leč katoljkem, leč protestantem,

bez pochybenj mnohoť se z nj naučj. A však málo která kniha takť gest přistrogena, by drahně mnohowážných pomyslů a prospěšných výpowědj w nj složeno nebylo. Pročež dokonalost spisowatelowa čelně ležj na tom, by wšecky zwláštňj od něho wyčtené prawdy k obraněmu aučeli a zaměření spisu geho upřjmně se chýlily, w náležitý pořádek byly srownány a sestaweny, a posléz prawými a podstatnými důwody byly ztwrzeny. Ždaliž a pokudž i kniha bedliwého P. Josefa Krále: „Geden owčinec a geden pastýř,“ tyto ctnosti do sebe má, nelze zde rozkládati, widjme však ale ze wšech kusů djla geho, kterak hlawně k tomu směřuge, by ukázal, že náboženstwj katolické gest prawé božské zgewenj, Ježjšem Kristem předložené; a cjrkew katolická že gest cjrkew ta prawá, od Ježjše Krista štjpena.

Nicméněby byl weleb. p. skladatel přjležitěgi gednal, a čtenářům lépe poslaužil, kdyby byl spis swůg logickým obyčegem rozdělil, a na čele wšech nižšjch a wyššjch rozdjů krátké nápisy byl položil. — Máť tento spis geho, ačť se nemýljme, tré hlawnjch djlů. W prwnjm od str. 11 — 15. wykládá, gakýby rozum slowo cjrkew s sebau neslo; že od wěku Lutherowa dwogj gest cjrkew katolická a protestantská; že ale gedna toliko gest prawá a spasitedlná, a siceť řjmská katolická. Tudž w tom prwnjm djlu gedná p. autor o tom, žeť katolická cjrkew má wšecka znamenj prawé cjrkw Kristowy. Tato prwnj kapitola naplňuje celý prwnj swazek, a táhne se až do druhého swazku, a sice až k str. 195. — W druhém hlawnjm oddělenj doljčiti pjlj, že protestantská cjrkew, gak augsburgského, taktéž i helwetského wyznánj nemá znamenj prawé cjrkw Kristowy. — W třetjm a poslednjm oddjlu, kterýž se za doplnění a dokonání předešlých dwau mjtj může, rozprávj od str. 295 — 331. o tradicj čili o austně po-

daném učenj apoštolském, a od str. 331. až na konec mluwj o uctě Swatých, gich ostatků a obrazů.

Rozumugeť z Pjsma swatého, z cjrkewnjch sněmů, ze swatých Otců, z historie cjrkewnj a ze spisů protestantských, a řjci můžeme, — zde onde i učeně, i wtipně a důmyslně. Ukazuje všudy pěkně na starožitnost křesťanskau, poněwadž se z toho spatřuje, že nynějšj cjrkew katolická držj to samé, *což wždy, což wšude, což odevšech* bylo držáno; že se podstatné učenj a zřizenj gegj neměnj; — a žeby giž pro weliké množstwj swědků k straně gegj stogjejch, každý se ostýchati měl, proti wáletí. A však litugeme, že p. autorowi nebylo wždy čerpati z pramenů čistých. To platj u př. o str. 25. I. djlu, kde k doličenj přednosti papežské Canon 39tý sněmu prwnjho Nicenského uwodj, kdežto sněmem tjm swatým vlastně gen XX Canonů wydáno bylo (Theodor. L. I. li. e. c. g.), a nižádným z nich což takowého wypowiedjno, gakž zde čteme. Nýbrž samiodpornjci božského ustanowenj papežstwj na synod ten se odwoláwagj, gmenowitě na Canon VI.; ač bezpráwně, gešto zde toliko o práwjejch metropolitských řeč a gednánj gest, kterážto tehďáž biskup řjmský provozowal w kraginách okolo Řjma i giných, a sicet salvo jure divino, quo Ecclesiae universalis caput est. Cfr. Časop. II. roč. běh, swaz. 3. str. 381 — 383.

Proto gest však předce spis tento, — a i hned řeč a způsob psánj chwály dostogen. Zde onde mluwj p. spisowatel obyčegem starých klasiků českých, a zgewnoť gest, že česky psal, i také česky myslil. Gramatičťj omylowé, gichž owšem také negeden nacházjme, pauhému nedopatřenj přičtení bud'te.

3. Přewrácenost křesťanů mnohých. W sedmeru kázanj postnjch připomjná František Xav. Jedina, wikář a dozorce národnjch škol w okresu Přjbramském, W. D. arcibišpenské Konsistoře (tit.) rada, starobylého kollegialnjho chrámu Páně swatých Kozmy a Damiána w Staré-Boleslawi čestný kanowujk, děkan w Swatěmpoli blíž Dobříše. W Praze a w Hradci Králowé. 1830. 8. str. 180.

Ohlašujce kázanj tato horliwého našeho vlastence, — gmenowaného důstogného p. spisowatele, genž léta 1822. „Kázanj postnj o wlažnosti u wjře,“ a léta 1824. „Školu Kristowu, čili kázanj o pokánj“ byl wydal ; — na gewo dáwáme : kterak dle předmluwy geště w tomto běžjcjm roce swazek kázanj swátečnjch a přjležitostnjch, též 28 kázanj o cirkwi Ježjše Krista, pod názwem : „Bezpečný wůdce k nebesům,“ wydati hodlá.

4. Křesťanská katolická modlitebnj kniha ad Mjchala Haubra, kral. Baworského dworského kazatele a kaplana, z češtěná od Jana Hybla. W Praze u Martina Neureutra. 1830. 8. str. 400. za 40 kr. stjbj.

Giž w časopisu tomto (wiz swazek prwnj třetjho ročnjho běhu) wůbec pronešeno gest, kterak náš gazyk dědičnj hognostj modlicjch kněh, djlem půwodnjch, djlem přeložených se wykázati může, a přitom také okázáno, že drahá modliteb cena nikoli na zápalu lyrických citů, ani na rozmanité přirozenj okrase, a básnjrském slohu se nezakládá, než w pauhém duchu katolickém wězj, kterýmž duše modljcj nad widitedlný a pomínugjcj swět k newiditedlnému a wěčnému se wznášj, s Bohem se spogiti usiluge, a od něho swětla, rady, potěšenj a všech dobrých darů očekáwá, genž pauze od Otce swětel pocházegj ; se Stwořitelem a Spasitelem swým

rozmlauwá, wzdychá k němu, klanje se, nebo děkuje, nebo wzywáje geg, a Stwořitel a Spasitel gegj mluvě opět k duši, swádj praud milostj swých — dle potřeby a citliwosti gegj — do nj. Ona po něm taužj a okřjwá w něm; On opět wléwá ducha swého do nj, který pak sám zase wzdychage w nj se modlj.

Protož nemálo powděčui gsme našemu vlastenci Janowi Hýblowi, an tohoto podetknutj se uchytiw, nadepsanau modlitebnj knihy slawného pana Haubra, djlem z pjisma swatého, djlem ze spisů Otců swatých, totiž: Augustina, Ambrože, Anselma, Bonawentury, Bernarda, Fulgentia, též ze spisů ctihodných mužů: opata Blosia, Petra Kanisia, Jana Kraseta, Fenelona, Ludwjka Granadskeho, Tomáše Kempenskeho a Tomáše de villa nova wybranau a výborně snešenau, — přeložil a wůbec vydal. Neb, co drahý klenot, mezi neyznamení-těgšj spisy toho druhu náležj, a protož gi také všem wůbec a gednomu každému poručenau činjme, tau naděgj se kogjce, že komu se do rukau dostane, přinese užitků mnohých. Na 12 částek rozdělená obsahuje: 1. Každodennj pobožnost. — 2. Pobožnosti nedělnj. — 3. Pobožnosti při zpovědi a přigínánj 4. Pobožnosti na neděle a swátky katolického roku cirkewnjho. — 5. Pobožnost postnj. — 6. Pobožnost pro swatý čas welikonočnj a swatodušnj. — 7. Pobožnosti na slawnost neyswětěgšj Trogice a božjho Těla. — 8. Pobožnosti na swátky neyswětěgšj Panny a Rodičky Božj Marie, a milých Swatých. — 9. Pobožnost pro rozličné stawy a případy žiwota. — 10. Pobožnosti w sauženjch a pokušenjch. — 11. Pobožnosti pro nemocné, unjragij, gegich přátely a těšitely. — 12. Pobožnosti za zemřelé. Přiozdobena gest krásným obrázkem ukřjžowaného Spasitele, ne, gak obyčegně na mědi, ale na oceli rytým, což panu Martinowi Neurentrowi wděčně se připisuge.

5. Žiwot sw. Panny Terezie s připogenau krátkau historij řádu bosých Karmelitánek w Čechách, od Jozefa Černého. W Praze 1830. U Jozefy Fetterlowé w kněžecj arcibiskupské tiskárně w Seminarium. 8. str. 163.

wáz. za 15 kr. stř.

Čjm wjce za časůw našich bohomyslná horliwost mezi lidem chladne, a baženj po rozkošech se rozmáhá; čjm wjce na oko chutně uprawných, wniř ale nakažených a gedowatých pokrmůw z tak nešťjslných, smyslům a fantazii toliko lahodjcich spisůw tělesenstwj nabjrá: tjm wětšj potřeba, aby se proti nákaze té prostředky přiměřené, a takořka léky domáej u weřegnost uwáděly. Takowé gsau mimo pochyby knihy nábožným sepsané duchem, zwlášť pak popisy žiwota bohomyslných a swatých lidj. Mezi tyto patřj též sw. Terezie, která ne genom wyhlášenjm sw. katolické cirkwe, ale i wůbec swědectwjm neyučenějšich a neynábožnějšich mužůw „ženau hrdinské a wznešené mysli, a nábožnosti neobyčegné,“ a učenj gegj „božským“ gmenowáno býti zaslawilo. Pan wydawatel žiwotopisu ohlášeného za základ položil spis p. p. Rassa a Weissa, použjwage zde onde žiwotopisu obšjrnějšjho, pod názwem „Spanische Heldin“ wydaného. Neytkliwějšj mjsta w něm gsau, kdež vlastnj slowa swaté panny se uwozugj. Tam se wznášj gegj milostj božj nadchnutý duch nad obyčeg smeyšlenj paubých pozemčanů; i nenj možná, aby alespoň některá myšlénka a průpowěd čtenáře, byt i sebe wjce swěta a zbožj gehu milowného, gednák ku poznánj lichých cest panti wezdegšj neoswjtila, gednák k wraucj kagicnosti, pokoře a k zamilowanj wšech bohomyslných ctnostj nepozbudila, aneb dokonce mu perutj nepropůgčila, na nichž by se wyněsti mohl nad prach powaby zemské, k nahlednutj swrchowaného cje, genž položen člowěku na nebesjch. Po wyprawenj bě-

hu žiwota té swětice božj uwádj p. spisowatel několika prûpowědj a myslének se spisů gegich, a sice tak důmyslných a tkliwých, že litugeme, že gich wjce nepodáno: co by wšak k obecnému prospěchu neylépe se nahraditi dalo, neoslyšj-li ctihodný p. wydawatel prosbu našj o zwláštnj wydánj Wýboru ze spisůw té bohomyslné panny. — Na konci knížky připogené přiběhy dcer sw. Terezie, genž w býwalém barnabitském klášteře w Praze na Hradčanech swé sjdlo magj, wytažené z kroniky téhož kláštera D. P. Frant. Přihonss k ý m, gsau znamenitý přjsspěwek k historii klášterů w Čechách.

6. Swatý Týden před welikonocj, obsahujcej wšecky modlitby a obřadů wygasněnj dle předpisu cirkwe swaté Řjmské katolické. Do češtiny uведенý od Stanislawa Wobornjka, Podpřewora řádu kazatelského u sw. Gjlj w starém městě Pražském. K prospěchu nowě zřjzeného ustawu chudých. W Praze w arcibiskupské tiskárně u Jozefy Fetterlowé. 1830. 8. str. 280.

Každý nábožný Čech dáwno se giž sháněl po knize, kterážby modlenj obsahowala, a poswatné obřady w tagemstwj plném téhodni, w němž se památka našeho wykaupenj obnowuge, dle potreby wyswětlowala. Gmenowaný p. Podpřewor wyhowěl této wraucj žádosti našich pobožných kraganůw, a wložil do spisu swého ne genom wšECKO modlenj, které duchowenstwo koná, nýlřž i dosti obšjrně wyswětlil wšelike gednánj poswatné, gežto posud weliké částce lidu tagné a nesrozumitedlně zůstává; za čež wšech kraganů, zwlášťě pak chudých, k gegichžto prospěchu tato kuiha wydána, díky sobě zjskal.

b) Smjšeniny.

a) Zákony.

Dle neyvyššjho kabinetnjho listu od 7. Prosince m. r. Dopisem ministerialnjm od 18. Prosince 1829 počtem 29,137. seslaného, shledáno, že místnj auřadowé w Čechách proti sauložnictwjm w okrsech gegich welmi lhostegně se magj, a na neslušné a pohoršlivé chowánj podrobených pjsařů powinně bedliwosti zanedbáwagj; protož se c. kr. kragškým auřadům neyvyššjm nařizenjm poukazuge, by místnj wrechnosti a hospodárské auřady w této příjpadnosti k powinnosti gegich přidržowali, přjsně gim připomjnjagee, že za wšeliké od pjsařů swých dané pohoršenj zawazáni gsau odpowjdati. Duchowenstwo o tomto nařizenj k tomu cjlj se zprawuge, aby pozorugje, žeby se kde proti tomuto neyvyššjmu rozkazu gednalo, i lned důwodnau o tom zpráwu zadati nemeškalo.

Dwornj Dekret ode dne 14. Prosince m. r. Geho cjsařo-králowská Gasnost ráčila neyvyššjm uzawřenjm ustanowiti, že se konkursnj zkaušky pro weřegně theologické ústawy budaucně gako posud držeti magj; dřjwe však, než se od patřjcej zemské wlády na dwornj komissj nad študiemj předloženj k osazenj weřegně učitelské stolice zašle, magj se gména žádagjcejch a gich wypracowánj (konkursnj aukol) místnjmu ordinariatu podati, aby tento, gestližeby buď proti osobě žádagjcejho a nebo proti prawowěrnosti gehu wypracowánj něco k připomenutj měl, swé mjnénj zemské wládě k náležitému uwáženj w předkládánj kandidatu předložiti mohl.

D w o r n ě j D e k r e t 24. L e d n a 1830. N e y w y š š ě m r o z h o d n u t ě m G e h o c ě s. k r á l. G a s n o s t ě u s t a n o w e n o, ť e o n y d ě ě c e s n ě t h e o l o g i c k ě ú s t a w y, k t e r ě b e z p o s t ř e d n ě j z p r á w ě a d o h l ě ť e n ě j g e g i c h o r d i n a r i a t ů p o d ř ě z e n y g s a u, o d n y n ě k a o d t h e o l o g i c k ý c h d ě i r e k t o r ů w y š ě t ř o w á n y b ý t i n e m a g ě j, n ý b ř ť w š e c k a p e r i o d i c k á z a d á n ě j m a g ě j s e g a k o u g i n ý c h u č ě i t e l s k ý c h w e ř e g n ý c h ú s t a w ů k a ť d o r o č n ě p a t ř ě j c ě m a u ř a d ů m a d w o r n ě j k o m i s s ě j n a d š t u d i e m ě i z a s ě l a t ě i. U o s t a t n ě c h d o m á c ě c h t h e o l o g i c k ý c h ú s t a w ů m á o n o p o s a w á d n ě j w y š ě t ř o w á n ě j (o h l e d á n ě j) a s p o ň k a ť d ý t ř e t ě j r o k s e s t á w a t ě i.

D w o r n ě j D e k r e t o d 4. U n o r a b. r. č ě j s ě m 776. P o n ě w a d ť s e z á k o n e m p r o ť ě d y o d 3. S r p n a 1797. p r o w o z o w á n ě j w š e l i k ě 'p o c t i w ě ť i w n o s t ě i I s r a e l i t ů m p o w o l u g e, t e d y i z k a u š e n ý m b a b á m ť ě d o w s k ý m w y k o n á w á n ě j b a b i c t w ě j u m a t e k k ř e š ť a n s k ý c h z a p o w ě j d a t ě i s e n e m á. C o s e w š a k t ě p o w ě n o s t ě i d o t ý č e d ě j t k y w č a s p o t ř e b y k ř ě t ě j t ě i, n e m á g ě m t a t o w p r o w o z o w á n ě j u m ě n ě j g e g i c h u k ř e š ť a n s k ý c h m a t e k n i k o l i w p ř e k á ť e t ě i; n e b o ť w t a k o w ě p ř ě j p a d n o s t ě i, k d e b y r o d i č o w ě ť ě d o w s k a u b á b u p o w o l a l ě i, p o w ě n ě n ě j g s a u t á k ě o t o p e č o w a t ě i, b y s p o l u n ě g a k a u w y c w i ř e n a u k ř e š ť a n k u, k t e r á b y w č a s p o t ř e b y k ř ě t e m s w a t ý m p o s l a u ť ě i t ě i m o h l a, p o w o l a l ě i.

G u b. Č ě j s ě l o 12081. — 6 D u b n a 1830. G e h o c ě s. k r á l. G a s n o s t r á č ě l a n e y w y š š ě m r o z h o d n u t ě m d n e 31. L e d n a b. r. n a ř ě d ě i t ě i, b y w y c h o w a n c ě i p r o g a k e k o l ě i p r o w ě n ě n ě j z d u c h o w n ě j h o s e m i n á ř e p r o p u š ř e n ě i, b u d a u c n ě t á k ě o d t h e o l o g i c k ý c h š t u d ě j w y l a u č e n ě i b y l ě i.

G u b. D e k r e t o d 4. B ř e z n a b. r. p o č ě t e m 9110. D l e z p r á w y o d ř ě d ě i t e l s t w ě j n e m o c n ě c e a ú s t a w u p r o n a l e z e n c e s h l e d á n o, ť e z a n ě g a k ý č a s p o č e t m a n ť e l ů, k t e ř ě j b y n a l e z e n c e n a w y c h o w á n ě j p ř ě g n a u t ě i s e u w o l ě l ě i, z n a m e n ě t ě u b ý w á, č ě m ť n ě m o ť n o s t n a s t á w á, t a k o w ě d ě j t k y z p o r o d n ě c e n a w y c h o w á n ě j o d e w z d a t ě i. Z t o h o t o o h l e d u s e d n e 4. B ř e z n a b. r. p o č ě t e m 9110. o d

slawné vlády konsistoři uložilo, powzbuditi podřízené kurátnej duchowenstwo, aby etnostné a dobře zachované manžele příslušným způsobem k přigmutj takových dítek na wychowánj pobízeli; při čemž také se oznamuge, že mimo onno cirkulárnjm nařízenjm od 9. Prosince 1829 počtem 53,412. pogištěné přilepšenj přestaunům dítky pod geden rok stářj w opatrowánj přigjmagjcjm, gako prwé powjgeej lůžko (Fatschbett) s potřebným prádlem a oděwem wydáwati se bude.

Gub. Dekret od 22. Unora b. r. počtem 7310. Na učiněný dotaz sesláno gest Dekretem w. dwornjho kanceláře následugcj rozhodnutj, že se odewšech pautnických kostelů zwláštnj aučet má skládati, w němž penjeze na mše sw. došlé i wynaloženj gich náležitě wykázati se magj. Kde ale takowé pautnické kostely spolu chrámowé farnj gsau, magj se články na pauti se wzťahugcj s farnjmi přjgmy a wydánjmi w geden a tentýž aučet pogmauti, kterýž se pak dle Dekretu dwornjho kanceláře od 11. Pros. 1806. poč. 22,586. wyššjm mjstům k nahlednutj předložiti má.

Gub. dekret od 16. dubna 1830. číslem 7117. Od cjs. král. slawného Gubernium předpisugj se w pronagjmánj obecných, špitalských, fundačnjch a zádušnjch ěruntů nasledugcj wýmjnky:

1. Magj se luka, pole, a pastwiny gednotliwě (po kusu) podle topografických ějsel, gakž to w licitačnjm protokollu wyznamenáno dle wýměru swětlosti gegich (Flächeninhalt) na šest pořád po sobě gdaucjch let, to gest od roku N. až do roku NN. neywjce podáwagicjmu pronagmauti.

2. Každý nágemnjk může dohádáný (erstiegen) statek na čas trwagicjho nágmu bez překážky podle zemského obyčege užjwati.

3. Gsau nágemnjci powinni nágem swůg w čtwt-letnjch lhútách napřed odwáděti, a pakliby kdo w šesti neděljch po prošlé lhútě powinnosti swé nezaprawil, má obec, zádušj neb špitál práwo, onen ģrunt beze wšeho práwnjho pagednáwanj toliko s gubernialnjm powolenjm s gednjm toliko stánjm (Tagfabrt) na autraty nágemnjka znowa licitowati a za utrpenau škodu a wýlohy negen na gistoľ neb kaucej, nýbrž i na ostatnjm gměnj nágemnjkowě se hogiti. Od takowé relicitaoj, kteráž i tehďáž mjsta má mĵti, kdyby gediná toliko wýmjnka se nesplnila, zůstane tento nágemnjak rovně gako odewšech odtud wplywagjcejch prospěchů zola wylaučen.

4. Magj nágemnjci wšeecka na nagatém ģruntě wězjci břemena z vlastnjho wybýwati, a za odwody naturálj, transporty a giné zemské služebnosti nemagj žádně giné náhrady pohledáwati, než která se od zemské obce wykáže.

5. Powinen gest nágemnjak půdu nagatau w prawý čas wzďěláwati, gi náležitě auhořiti, kažďau měřici toho ģruntu, dokud nágem trwá mrwiti, a mimo to se zawazuge, nagatau půdu proti wynnjlánj wody, zaplawenj chrániti, a mĵloliby se to přihoditi, má půdu w předešlý staw uwěsti, pakliby ale winau swau něco zanedbal, má powstalau z toho škodu wynahraditi.

6. Za nenadálé nešťěstj nepowoluge se žádná náhrada, k. př. krupobitjm neb powodnj — leč kdyby pronagatý ģrunt tak welice popleněn byl, žeby se i gruntownj daň odepsala, tenkrátě by se mohlo podlé rozměru téhož odpisu také o prominutj nágmů zakročiti.

7. Zapowĵďá se od pronagatého ģruntu něco buď odciziti, zabawiti, anebo něco na něm stawěti.

8. Nezbraňuge se sice s wýhradau wrchnostenského powolenj, pole w luka, a pastwiště wrole obráce-

ti, naproti tomu nemá nágemnjik za takowé zlepšení žádné náhrady očekáwati.

9. Pakliby toho potřeba kázala k prospěchu obce, kostela neb Fundacij ten neb onen grunt w čase nágmu nazpět požádati, má geg nágemnjik za prominutj výmj-něk nágemnjich a nabráženj na poli stogjcy aurody, neb sena a otawy, odstaupiti, aniž pak smj giné něgaké náhrady pohledáwati.

10. K pogištěnj obce (kostela, fundacij neb špitalů) má se gistota tak ubezpečiti, by každý nágemnjik i hned při podpisowánj licitačnjho protokolu, celoročnjmu nágmu rownau summu na hotowosti složil, při čemž se ale nágemnjiku na wůli zůstawuge, kaucj peněžnau w takowau gistotu realnj proměnitj, kteráž by od slawněho gubernium za dostatečnau uznána byla; k tomuto aučelu magj se wýtahy hypothečnj neydéle w 14. dnech po licitacj předložiti, při čemž se samo sebau rozumj, že, když wjoe nagjmatelů téhož statku w gedno sestau-pj, všickni w celek (in solidum) ručiti musej.

11. Potwrzenj slaw. Gubernium takto se wyhražuge, že nágemnjik hned po podepsánj licitačnjho protokolu, obec však neb zádušj teprw po dosaženém gubernialnjm potwrzenj w práwnjzawazky wstupuge.

12. Má nagjmatel wšeecky stemple a giné taxy z vlastnjho zaprawiti.

13. Přecházj nágem také na dědice.

14. Každý lichý nágem (Afterpacht) dřjwe dosaženého powolenj se zapowjďá.

15. Za wywoláwacj cenu přigjmagj se dvě třetiny prwegšjho pronágmu. —

Dekret dwornj kommissj nad študiemi od 11 — 19. Března č. 1193. Dle seslaného dekretu wyso-ké dwornj komissj ráčila Geho cjs. král. Gasnost ney-wyššjm rozhodnutjm od 26. Unora b. r. neymilostiwě-

gi powoliti, aby okresnjm školnjm dohljžitelům w německých obcích plat za visitacj 3 zl. od gednekažde školy ze zádušnj kassy opět byl wydáván; kdeby ale zádušj takowého platu zniknauti nemohlo, má se ze školnjho fondu zaprawiti.

β) Cjrkewnj zpráwy.

Následuge II. list pastýrský Český o slawnosti milostiwého léta r. 1830.

MY WÁCLAW LEOPOLD, Z BOŽJ MILOSTI
Kujže - Arcibiskup Pražský, Apoštolské Stolic
w Slawném Králowstwj Českém, gakož i po
biskupstwch Bamberském, Mišenském a Řezenském Ro-
zený Legát, Králowstwj Českého Primas etc. etc.

Wzkazugeme Wšem w Kristu Nám pod zprávu swěřeným Wěr-
ným, kterj list tento widěti, čjsti, neb čtený slyšeti budau,
apoštolské pozdrawenj a požehnánj!

*Slowo, které bylo na počátku, které bylo u Boha, a bylo Bůh, a tělem učiněno gest, *)* Pán totiž a Spasitel náš Ježíš Kristus pozůstawił své drahowykaupe-
né cjrkwí poklad milosti plný — swaté *swátosti*, usta-
nowené k posilněnj našj mdloby, k našemu utěšenj a
poswěcenj, gežto *gest powolánj naše a wůle Božj **).*
Z pokladu toho, ku kterémuž kljče odewzdał Pán ob-
zwláště Petrowi gakožto widitedlné hlawě widitedlné
cjrkwě swé, a po něm. wšem geho prawým nástupnj-
kům, Papežům Římským, obecným Otcům weškerých
křesťanů prawowěřjch; z pokladu toho vyplýwagi ta-
ké *swatj odpustkowé*, neholi *prominutj zawinilých u Bo-
ha trestů časných*, které často i skrausenému činiteli

*) Jan I. **) 1 Thessal. IV, 3.

pokánj po dosaženém poswátném rozhřešenj buď w tomto neb w onomno budaucjm životě k odbywánj zůstawagj.

Takowý trest wystáti musel lid Israelský pro rep-tánj swé, ačkoli prohřešenj toto se prominulo gemu na prosbu Mogžjšowu; neboť *nespatřil země zaslíbené* *). Takowé tresty časné snášeti musel i Dawid, ačkoli že gemu, wraucj pokánj činjcjm, prorokem Nathanem zwěstowáno bylo prominutj nepravosti geho. We hřjchu zplozené dítě umřelo, a nezdárný Absoloh powstal proti otcí pomazanému **). A však odpustil giž sw. Pawel smilnjku Korintskému ostatek pokánj, a tudy spolu u Boha zaslaužený ale newybylý geště trest; neb odpustil mu *gménem čili w osobě Kristowě*, o čemž giž swatý Jan Zlatoustý ***)) píše, a sw. Tomáš Akwin-ský důwodně rozkládá a wyučuje ****)).

Akdož medle gest ubezpečen, že dosti giž učinil Bohu za tolikeré hřjchy swé? Nemusjli wyznati každý z nás, že nepostačj nigaké wynasnaženj lidské k dokonánj toho, co žádá od hřjšnjka uražená sprawedlnost Hospodinowa? — Mdloba tělesná, krátkost žiwobyti wezdegšjho, a kwapná smrt gak welice překážegj wůli neyhotowěgšj! Gak nedokonalé a nedostatečné často býwá pokánj naše! A přjsnost neytužšj, které se podwoluge opravdowě kagjej, což gest, když gi přrownáme k býwalému pokánj na počátku cjrkwě? O gak bychom se strachowati museli, kdyby prostředkem odpustkůw ukogitedlného pogištěnj nepodal nám Bůh, že sám z nesmjrného pokladu zásluh prostřednjka božského doplňuje, čeho se nám nedostává, nýbrž i upřjm-

*) 4 Mogž. XIV. **) 2 Král. XII. ***) 2 Korint. II, 10; — sw. Jan Zlatoustý. Homil. IV. in epist. II. ad Cor. ****) in supplementum CXXV. A. 1.

né wynasnaženj naše, a chtěnj opravdowé za skutek přigjmá!

A hle, k dosaženj takowých taužebně žádaných odpustkůw, a sice *plnomocných*, ohlašugem Swým w Pánu milým a wěrným opět *slawnost jubilárnj*, opět milostiwau lhůtu, a to sice třetj po Swém nastaupenj arcibiskupstwj pražského, zač zwelebeno buď nestjhlé milosrdenstwj Božj!

Příkladem welikého Apoštola národů sw. Pawla *) nařizowali totižto *náměstkové Ježjše Krista*, na stolici swatopetrskau dosedagjce, *obecné modlitby* po weškerém křesťanstwu, k wyžádánj gin swětla a sjly Ducha swateho, aby šťastně řjdití mohli cirkow swatau obecnu, po wšech zemjch a swěta kragjch rozšjřenau; a udělowali spolu weškerým wěřjcjm odpustky úplné na způsob milostiwého léta.

Tohoto pak příkladu nábožných předkůw následowal také swatý Otec PIUS papež téhož gména osmý, genž nestjhlau milostj božj na — aumrtjm blahoslawené paměti weleslawného Papeže Lwa XII. osiřelau — stolici Petrowu dne 31. března roku minulého powýšen byw, apoštolským listem z Řjma dne 18. čerwna r. m. wyhlásiti ráčil *slawnost jubilárnj s odpustky wšeobecnými*, wyžádage sobě u weškerého stáda Páně wraucj u Boha přimlawánj, pamětiw na pomoc diwotwornau, gakáž stala se zakladateli stolice Řjmské, sw. Petrowi, wsazenému do žaláře, anoť se za něj bez přestánj od cirkwe modlitba dala Bohu. **)

Nepropāgčjli Nám ruka Páně, která powýšila Nás, dále milosti swé, a nerozmnožjli moc a sjlu Naši, marno bude wšelike namáhánj, a ničemnā péče Naše, kterau

*) 1 Tes. V, 25; 2 Tes. III, 12. Žid. VIII, 18. **) Skutk. apošt. XII, 4 — 22.

*wedeme o wšecky cjrkwě, prawj bohabogný swatý Otec w listu swém apoštolském. Modlete se tedy Bohu wšemohaucjmu, původu všeho dobrého, aby opatrowal a požehnal nowe widitedlné hlawě cjrkwě swé, papeži Piowi osmému. Onť zapotřebj má posily s hůry, zapotřebj má swětla nebeského. Modlete se tedy wy drahé, Nám odewzdané duše! modlete se s Nými, s Našjm nábožným duchowenstwem, aby Duch Swatý udělil darů swých bohabognému Otcí našemu Piowi! Modlete se s pewnau důwěrau, s opřenýma k nebi očima, a rukama sepatýma, gak to chwálj starý Tertulian na křesťanech prwnjch *): Hle on w tebe daufage, Pane, prawj: Bůh můg gsi ty! Podjl můg w rukau twý'ch! Wyswobod' mne z rukau nepřítel sw. cjrkwě swé, w čase tom strastiplném! Zasuwet twářj swau nad služebnjkem swým! Spasena geg učiiň mīlosrdenstwjm swým! **) Wždyť on to gest, genž milostj twau zprawuge cjrkwě, wykaupenau vlastnj krwj twau. ***)*

Aby však modlitba ta i před trůnem Neywyššjho Boha a Beránka, *genž vlastně snjmd hřjchynaše ****)* milosti došla a wyslyšenj: počneme swatý skutek ten se skraušenau kagjencstj a prawým sebe polepšowánjm. *Mnoho může modlitba spravedliwého ustawičná. †) K nebi kljč, pjše sw. Augustin ††), gest modlitba pobožného. Modlitba geho wstupuge wz hůru, a slitowánj Božj spauštj se dolů. Ač země gest wysoká, a nebe gestě wyššj, předce slyšj Bůh hlas člowěka čistého swědomj.*

Aneb chtěli byste odkládati s polepšenjm swým? *Hle! nynj gest čas přjgemný, hle nynj den spase-*

*) W 1 obranném listu. (Apologii) **) Žalm. XXX, 15 — 17. ***) Skutk. Ap. XX, 28. ****) Jan I, 29. 30. Zgew. V, 13. †) Jak. V, 16. ††) Epist. CCVI.

*nj *)*; *pročež nemeškeyte obrátiti se ku Pánu Bohu, ani odkládeyte den ode dne. **)* *I dobrotiwost a showjwánj Božj pobjzj wds ku pokánj. ***)* *A wšak Báh nebywá posmjwán. ****)* *Neb který sljbil kagjcjmu slitowánj, nesljbil hřjšnjku dne zegtrěgšjho †).*

Gednohoť gen gesti nám všem potřebj, a to gest: *pokánj*, a opět *pokánj*; změna w smeyšlenj, w obcowánj, zrušenj řjše bludu a neprawosti, a rozšjřenj prawdy a ctnosti!

Užjweytež tedy w přjštjím jubileum té, skrze nesmjrné zásluby Pána našeho Ježjše Krista swatým Otcem našjím *Piem VIII.* propůgčené lhůty milostiwé, k prawému a nezrušitedlnému smjřenj se s Bohem, k trwalému polepšenj žiwobyť swého, k radostnému wykonáwánj skutků dobrých, po kterých gako po owocjch zgewuge se prawé pokánj; užjweytež gj ku skraušeným modlitbám za *zwelebenj swaté, obecné a apoštolské Matky cjrkwé, k wyžádánj pomoci našemu swatému Otcí Piowi VIII,* za *pominutj bludů a kacjrstiwj, za gednotu knjzat křesťanských, a za upokogenj a blahost weškerého křesťanstwa,* a tak čiňtež se milosti sw. odpustkůw aučastnými!

Pečugjee wšak bez ustánj o spasenj swěřených Nám dušj, aby pak ony wěděly, *gaky'm způsobem, a gaky'mi wýminkami by se dobrodinj plnomocných odpustkůw aučastnými učiniti měly,* podlé smyslu apoštolského psanij sw. Otce *Pia osmého* k weřegně známosti ohlašugem:

1) Jubileum toto se počne gak po městech Pražských, tak i po celé Pražské Diöcezj šestau nedělj po Welikonoci, t. g. dne 23. máge, askončj se hodem ney-

*) II. Kor. VI, 2. **) Syr. V, 8. ***) Řjm. II, 4. ****) Galat. VI, 7. †) Sw. Rehoť Hom. XII o Ew.

swětěgšj Trogice božj, t. g. dnem 6tým měsjece čerw-
na r. b.

2) W den na nebe wstaupenj Páně, t. g. 20. má-
ge, we čtwrtau hodinu po polednách držena budau
we farnjch kosteljch: na Strahowě, u Panny Marie
Wjlězně, u sw. Gilgj, w Teyně a w Emauzjch *kázanj
česká*; a w tu samu hodinu u sw. Mikuláše, sw. Salva-
tora, a u sw. Gindřicha *kázanj německá*; aby se wě-
řej o *swatém aumyslu*, za kterým se odpustkové udě-
lugj, gakož i o *způsobu*, kterým by se důstogně slaw-
nost jubilárnj wykonáwati měla, powyučiti, a k wrau-
cjmú pokánj a horliwé pobožnosti powzbuzeni býti mo-
hli. Po kázanj wykonagj se litanie s obyčegnými mod-
litbami, a posléz požehnánj welebnau swátostj.

3) W sobotu o swatwečer přjštjho jubileum, t. g.
22. máge, oznamowati se bude slawnost tato všeobec-
nýia *slawným zwoněnjm* od 7mé až do 8mé hoďiny we-
černj k upamatowánj a duchownjnu potěšenj Wěrných
Našich.

4) Prwnjho a poslednjho dne jubilárnjho t. g. 23.
máge a 6ho čerwua wystawj se we hlawnjch kosteljch
farnjch, u bl. Panny Marie před Teynem, u sw. Gin-
dřicha, a u sw. Mikuláše *w pátau* hodinu rannj Ney-
swětěgšj swátost, o *šesté* pak po uděleném požehnánj
opět se zakryge. To samé stane se we všech farnjch
kosteljch wenkowských.

5) W městech Pražských ustanowugeme hlawnj
kostel u sw. Wjta na Hradě, a pak *Teynský, Swato-
Gindřišský a Swato-Mikulášský*, do kterých každý,
kdož swatých odpustkůw dosjei žádá, mezi wymezeným
čtrnáctidennjm časem neyméně *po dwakráte* s nábožným
aumyslem přigiti, a tam se *pětikráte* modlitbu Páně, a
pozdrawenj andělské a *gedenkráté apoštolské wyznánj*
wjry za dlauhé a šťastné panowánj Geho papežské swa-

tosti Pia VIII., a k oslawenj cirkwe sw. katolické po-
modliti, mimo to w kterýkoli den času toho *swátostj sw.*
pokánj s Bohem se smjřiti, a *neyswětějšj večeri Páně*
přijmati, a w některau středu a neboli sobotu w těch
dwau téhodnech přjsně se postiti, a dle možnosti *almu-*
žnu chudým poskytnauti md.

Kdožby pak takowé skutky nábožné s prawau skrau-
šenostj srdce, opravdowým úmyslem k polepšenj, a
wřelau pobožnostj vykonal: mocj papežského wyhláše-
nj aučastným se učinj auplného odpuštěnj všelikých
hřichůw a pokut časných skrze neskončenau milost bo-
žj, a nesmjrné zásluby Spasitele našeho, který *nepřišel*
zatracowati, ale spasiti dušj. *)

Mimo hlawnj město wšecky *farnj kostely* k wyko-
návánj této pobožnosti wykazugem, který tedy wesměs
po tu čtrnáctidennj slawnost jubilárnj od páté hodiny
rannj až do osmé večernj otewřeny zůstanau.

6) K powýšenj této cirkewnj slawnosti, gakož i
k wymoženj snadnějšho a obecnějšho aučastenstwj
Wěrných Našich powede se w hlawnjm městě Pražském
w *pondělj swatodušnj*, t. g. 31. máge w osmau hodinu
rannj po tiché oběti mše swaté *weřegný průwod* neboli
processj, a sice pro uwarowánj všelikých, z weliké tj-
sně lidu powstati mohaucjch wýtržků, *w trojm oddě-*
lenj: z kostela sw. *Mikuláše* z malé strany na hrad k
sw. *Wjtu*; — na starém městě z kostela sw. *Gilgj do*
Tejna; a nanowém z kostela sw. *Štěpána k sw. Gin-*
dřichu; při čemž wůbec se *litanie o všech swatých*
prozpěwowati magj. Po skončeném průvodu wykona-
gj se modlitby předepsané, pak kázanj, slawná mše
swatá a posléz požehnánj.

*) Luk. IX, 56.

Podobný průwod powede se we všech osadách wenkowských tijnž samým časem a způsobem z někte-
rého kostela filialnjho, aneb z giného slušného mjsta do
kostela farnjho, kdež se přikázaná pobožnost wykoná.

7) Na hod neyswětějšj *Trogice Božj*, t. g. 6. čer-
wna prozpěwowati se bude po skončených nešporách
we všech farnjch kosteljch Našj diöcezj *chwalozpěw*
sw. Ambrože na djků wzdanj za widitedlnau hlawu
cirkwe, a za všeliké od Boha udělené milosti, přičemž
udělj se požehánj. Od sedmé pak až do osmé hodiny
wečernj slawiti se bude všeobecným zwoněnjm skonče-
nj slawnosti jubilárnj.

8) Nábožným křesťanům, kteříby pro churawost a
nemoc swau onoho průvodu aučastni býti, a do wyká-
zaných kostelů choditi nemohli, zpowědnjck giné nábo-
žné skutky gménem Našjm ustanowj. Unjragicjm ná-
božné toliko tauženj po odpustejch těch, a skraušené
wzjwánj neyswětšesjch gmen: „Ježjš, Maria a Josef,“
k dosaženj těch milostj postaćiž.

9) Geptišky a panny klášternj, které podlé sw. ře-
hole z kláštera vycházeti nesmj, přikázanau pobožnost
we swých oratorijch wykonagj; což kdyby některé z
nich pro nemoc a churawost učiniti nemohly, zpowědli-
njej gegich mocj sobě propůgčenau w giné bohumilé
skutky, kteréžby ony zastati mohly, proměnj.

10) Wěznové wykonagj swatau zpowěd, přigimá-
nj a přikázané modlitby; na mjstě nawštěwowánj ko-
stelů zpowědnjejci jim uložj giné skutky nábožné, které
podstaupiti by w stawu byli.

11) Napomjname pak všeccky milé Naše Wěrné,
aby slowa prosebnj w litaniích o všech swatých: *A-*
bys nás k prawému pokánj přiwěsti ráčil, k bedliwé-
mu rozgjmánj sobě objrali, a k srdci pripanštěli. Slowa
tato, powzbuzugež každého ku zpytowánj sebe samé.

ho, ku poznánj swých hřjšných náklonnostj a nedbalosti o spasenj swé, aby tak cestau wjry a pokánj k Bohu přiweden, a milostj Neyvyššjho w přemáhánj swé zlé wůle posilněn s Apoštolem sw. Pawlem řci mohl: *Na ty věci, kteréž gsau wzadu, zapomjnage, k těm pak, kteréž gsau z předu, chwátage, k uloženému cjtí běžjm, k odplatě swrchowaného powolánj božjho w Kristu Ježji.*“ *)

Poslěz geště woláme: Počňte opravdowě a se wšj bedliwostj napravowati srdce swých, a množiti poznánj zákona božjho, a tak bezpráwj a wšelike pohoršenj pomine na zemi, a pokog, kteréhož swět se wšemi marnostni swými dáti nemůže, bude bydleti mezi wámi, a my u plesánj wolati budeme: *Který národ blaženějšj gest nad rodinu Kristowu, krwí a učenjm geho vykauptau?*

12. Poslěz nařjdlí gsme wšem duchownjm pastýřům, aby po wšecken čas ten jubilárnj slova w litaniích: *Abys apoštolského náměstka i weškeren duchownj staw w swatém náboženstwj zachowati ráčil*, třikráte opětowali; čjmžby Naši Wěrnj na cjl a konec jubilárnj slawnosti pozorni učiněni, k horliwému a stálému modlenj za swatého Otce a za weškerau cirkew pobjzeni byli.

Prosme tedy wespolek w času tom milostiwém skrze zásluhy Pána a Spasitele našeho o milost božj k našemu naprawenj; modleme se wespolek za widitedlnau hlauwu cirkwe swaté, za papeže Pia Osmého, který ačkoli podlé těla vzdálen od nás, nicméně wšak wraucj péčj swau o spasenj naše, a každodennj modlitbau za celau obec křesťanskau katolickau, podlé ducha nám na

*) K. Filip. III, 13. 14.

blizku gest; modleme se za zdrawj a zachowanj milo-
waného země Pána našeho, *Cjsaře Františka I.*, který
swjtj nám wznešeným příkladem pobožnosti, sprawe-
dlnosti a ctnosti; modleme se za *Geho* wznešenau *Cho-
ti* a za *Geho celý gasně oswjcený Rod*; modleme se po-
sléz za *wšecky wrchnosti*, kteréž ustanowil nám Hospo-
din! —

*Nemám wětšj radosti nad tu, než an slýchám, že
synové mogi chodj w prawdě. Tato slowa sw. Jana *)*
opětugje, u wnitřnosti srdce swého žádáme, aby nikdy
wěčná prawda božského ewangelium neopauštěla ow-
čiček, nestjhlým milosrdenstwjm božjm Nám swěřených;
žádáme, aby ony tichau pobožnostj a skraušeným po-
káuwm wedeny, opowrhnuły marnostni swětskými, a po
tom, což gest nebeského, se sháněly, a aučinliwau k
chudým a nuzným láskau wydobýwaly požehnánj bo-
žjho sobě i vlasti swé, kterauž My snad brzy giž s
nebeskau proměnjme, ačkoliw tam nepomine láska na-
še. Za hrobem rovněž gak na pauti wezdegšj Boha
neydobrotiwěgšjho prositi budeme: „aby milé owčičky
naše w prawé wjře a nábožnosti zachowati, a ge skr-
ze zásluhy Spasitele našeho wěčné blaženosti aučastný-
mi učiniti ráčil!“

*) III. Jan. 4.

W Praze w Našj arcibiskupské Residencj
dne 4 března 1830.

(L. S.)

Wáclaw Leopold,

Kuže - Arcibiskup.

Z Říma. Geho Swatost Papežská Pius VIII. ráčil dne 15. Března w tagné konsistoři wywoliti za Kardinály: Tomáše Welda, biskupa Amerikánského, Rafaela Mazia, přisedejho nevyšší Inkwisicj, a Dominika de Simone, komornjho mistra. Gmána ostatnjch osmi zwo-lených Kardinálů byla k pozdějšinu oznámenj zane-chána. Powýšenj biskupa anglického na důstognost kar-dinalskau s welikau powděčnosť od kraganů gehu při-gato bylo. Držená při této příležitosti od sw. Otee řeč wzhledem gehu zde wygadřeného šlechtného smýšlenj důležitá gest; protož gi u wýslovném přeloženj zde položjme :

„Důstognj Bratři! Nepochybugeme, že Wám ne-bude newděčno, když dnes na důstogenstwj Waše muže slowutné powýšjme, kterjž gak ctnostni tak i zásluha-mi, gichž o cjrkew a swatau stolicí sobě dobyli, hod-nosti kardinálské důstogni gsau. A sice neyprwé gme-nugeme ctihodného biskupa Tomáše Welda, biskupa A-miklaiského, Koadjutora biskupa Kingstonského w hoře-nj Kanadě.“

„Z rodu wzáctného pošlý a přjbuzný neypředněg-šjm rodinám anglickým měltě otce, genž mimo giné ob-zwlaštňj ctnosti nábožnau štědrotau znamenitým se uči-nil, gelikož duchownj otce (Jezuity) pohromau času ze sjdel vlastenských wypuzené (Religiosos viros calami-tate temporum a patriis sedibus expulsos) přigal, žiwil, a prostranným domem obdarowal, w němž nynj zname-nitý počet urozených paniců rodů katolických w nábo-ženstwj a mrawnosti, we wědomostech a w uměnj li-ternjm s welikým prospěchem se wyučuge. Než laska-wá štědrost ušlechtilého otce gehu nepřestala toliko na tom, on i také nowý klášter ustawěl, w němž z Fran-cauz do Angličan utjkagcej se mnjší de la Trappe přiga-ti byli, mimo to i dům pro Salesianky, kdež dvě dee-

ry geho co geptišky obýwagj; a přitom poskytoval gest co neyštědřegi potřebný náklad mnohým kostelům k wykonáwánj služeb božjch.“

„Takowéto nesmjrné štědroty otce swého, gegjž památka wěčně se stkwjti bude, horliwě následuge důstogný bratr Tomáš biskup Amiklaiský, nešetřil tež žádného nákladu, by zrůst, prospěch a sláwu wjry katolické, genž mu předewšjm na srdci ležela, zwelebil, a i nuzným ku pomoci přispěl.“

„Pro ty a těm podobné zásluhy ustanowili gsme tjm ochotněgi na stupeň hodnosti Wašj geg powýšili, aby chom tjm všem anglického mocnářstwj katoljkům, z nedáwného prohlášenj mjrnějšjch zákonů giu propůgčených se radugjcm, začez wraucné Kristu Pánu, všeho dobrého původu, djky wzdáwáme, nowau přjčinu k radosti poskytli.“

„Zároweň s biskupem Amiklaiským ustanowili gsme geště dwa Kardinály sw. řjmské cirkwe zwoliti. Geden z nich gest rozmilý syn náš Dominik de Sinone, rodu patrického, genž giž za mladého wěku přälaturau ozdoben, Referendárem Signatury a pozděgi Prälatem u sw. Konsulty byl. Na to zastáwal wjce auřadů, a byw k zprawowánj rozličných měst země papežské wyslán, wšudy důkazy maudrosti, prozřetelnosti, a obzwláštnj horliwosti pozůstawil. Powolán byl do Řjma k zprávě wogenské, potom Präfektem nad zásobami (annonæ) ustanowen, a posléze i za Maestro di Camera zwolen. I widj se nám po 38 letém slawném tolíkerych auřadů zprawowánj, důstognosti kardinálské, kterauž geg nynj ozdobiti mjnjme, owšem hoden býti.“

„Poněwadž náš milý syn, Rafael Mazio rowně ty neydůležitějšj auřady zastáwal, a o sw. stolici zaslaužil se učinit, slušno tedy i geg na hodnost kardinálskau powýšiti. Znamenitý wtipem i učenostj přidán byl

Kardinalowi Caprara legatu a latere, a všeecka mu uložená zaměstknánj wždy horliwě a zdařile gest wykonáwal. Tjmž způsobem zachowal se co průwodčj Kardinala Consalvi, když tento k wygednávánj důležitých přednětů do Paříže, Londýna a do Wjdně putowal. Poněwadž schopnost geho w důležitých gednánjch dle zásluhy uznána byla, přidělen gest i Kardinalowi Spino-wi, když z rozkazu Pia VII. do německé říše putowal, by sněmu Lublanskému byl přjtomen. Po swém nawrácenj stal se tagemnjkem sněmu konsistornjho, kterýž auřad i při Konklave, w němž předchůdce naš blahoslawené paměti Leo XII. wywolen byl, zastáwal. Konečně co přjsedjci neywyššj Inkwisicij zaslaužil sobě zagisté tuto odměnu za mnohonásobné služby, kteréž swaté stolici gest prokázal.“

„Mimo tyto gmenugeme geště osm giných podobný-mi zásluhami slowutných mužů za Kardinály sw. římské cirkwe, kteréž však za sebau zanecháme, až přj-hodno bude gména gegich ohlásiti. Což pak Wy o tom saudjte?“

„We gménu Boha všemohaucijho, swatých apošto-lů Petra a Pawla, a we gménu našem gmenugeme za Kardinála sw. římské cirkwe, totiž za Kardinála z trjdy kněžj: Tomáše Welda, biskupa Amiklařského, a Rafaele Mazio, přjsedjciho neywyššj Inkwisicij; za Kardinála diakona: Dominika de Simone, našeho Maestro di Camera, s potřebnými dispensacemi, wýhradami a wý-mjnkami. S těmito gmenowanými ustanowugeme geště osm giných, kteréž dle ljbosti našj oznámjme. We gménu Otce †, i Syna † i Ducha sw. † Amen.“

Z Řjma. W Propagandě počjtá se letos 63 alum-nů z 13 rozličných národů a ze čtyř djlů swěta, ple-ti bjlé, černé i žluté. Patrný i zde důkaz cirkewnj obecnosti. Kromě obřadu latinského wykonává se zde

i ritus koptický, chaldegský, syrský, řecký, maronitský a armenský. Že w Anglii od wyproštění neb emancipacj katoljků mnoho protestantů ke katolictwji přecházj, gest welmi pamětné. Zwlastě weliký hluk způsobilo obrácenj gistého anglického kazatele, syna bohatého Lorda Senzora. On gest nynj w Římě alumnem w anglickém kollegium, a geho Eminencj anglický Kard. Weld předstawil ho sw. Oci Piu VIII, genž ho negen welmi wljdně přigal, nýbrž i obgal a poljbil. Snadno pomysliti, gak toto milostiwé gednánj tohoto býwalého protestantského kazatele pohnauti muselo, kterýž w Anglii gedn z neyzůřiwegšjch protiwnjků katolictwa byl, a gestě roku 1829. na den sw. Petra a Pawla proti řimskému Papeži kázal.

Slowo o biblických společnostech.

Příklad cirkwe katolické, genž giž od počátku na oswjcenj národů pohanských blahoděgným slowem Božjm horliwě pracowala, pohnul za našjch dnů i protestanty, by i ze swé strany učenj ewangelické rozširowali. Geden z neypředněgšjch ustawů k dosaženj tohoto cíle gest založenj biblických společnosti, kteréž gediné k tomu směřugj, aby se pjsma swatá w neyrozličněgšjch gazycjch národům k čtenj podáwala. Prwnj přjčinu kzaraženj toho ustawu poskytl w Anglii gakýs kněz z knjžectwji Walesského, genž w roce 1804. swé sansedy, možné důstojnjky a biskupy Londýnské o pomoc k zaopatřenj biblj gest požádal, z počátku toliko pro swau osadu, pozděgi pak také pro cizé obce. — Hognau štedrotau horliwých dobrodinců podporován, byl w stawu 20,000 wýtisků biblj naložiti a rozdati. — Přispjwatelé titi sstaupili gsau w gednotu, a drželi giž nadgmenowaného roku weřegně shromážděnj, w němž náwrh neb plán, dle něhož w ančinko-

wánj swém pokračowati mjinj, ustanowen a potvrzen byl. Lord Teignmouth byl zvolen za Präsidenta, a Lordi pokládali to sobě za počest, hodnost Vice-Präsidentu přigmauti. Až do roku 1815. zarazilo se 484 podobných společností, které se k prwnj, jakož k mater-ské připogily. Se společností anglickau horlila w krátkém čase na to založená gednota ruská, francouzská, šwedská, danská a německá, do kterých se nápodobně ti neyvwážnějšj mužowé přiwětliti dali, a na gegichž čelo králowé i knjžata co ochráncowé se postavili. Sbjecky wypadly gsau asi za dvě desitiny let tak hogné, že se pjsmo we wjce než w 130 gazycjch přeložilo, a přes 4 milliony wýtisků do wšech djlů swěta rozdáno bylo. Genom ruská společnost dala w 31 gazycjch a nářečjch národů téhož mocnárstwj naložiti. Náklad na to nesmjrný gest, a wynášel giž roku 1820. 6 millionů tolarů.

Nelze pochybowati, že rozšiřowánj pjsma sw. me-zi křesťany, genž k srozuměnj gebo kljč w učenj swé cirkwe magj, maudrým'wůdcem opatření gsau, a s nábožným aumyslem k čtenj přistupugj, welmi hogných užitků přinesti může, i také giž přineslo; gelikož kniha ta sepsána gest k poučenj, k napomenutj a wzdlánj. Nie wšak méně u národů pohanských, byť oni třebas toto pjsmo skutečně čjsti uměli, a nebo i čtli, nedá se leč welmi nepatrný užitek očekáwati, genž s tjnto nákladem ani w žádném srownánj nestogj; neb zkušenost uť, že čtánj biblj bez předeslaného nčenj ne zřjdká weliké přinášj škody, ano giž mnohé od křesťanstwj odwedlo. Pročež giž toto uwáženj zastjrá poněkud onu sláwu, kteréž sobě společnosti biblické při neobmezeném rozdávánj sw. kuňh přiosabugj. Než pohaněnj widj se mi wšjm právem z toho ohledu zasluhowati, že nerozumyslně přelohy do rozličných gazyků za weliký

nóklad od lidj takowých obstaráwagj, kteří se smyslem pjsm sw. neznámi, w oněch gazycich ani docela zběhlj negsau, a tudy přeloženj ta negen welmi chybná a bludná, nýbrž na mnohých mjstech welmi směšná gsau, z čehož pocházj, že u newěřjcejch, když ge čtan, mjesto wážnosti, welmi nepřjzniwé mjněnj a pohrdánj křesťanstwjin plodj. Na důkaz toho stůgte následugicj listy :

List pana Dabojs, Missionáře w Missuri, panu Williamowi J.

„Musjmť Wám gedenkrátě swé mjněnj o přelohách pjsma sw. do cizjch gazyků wygewiti, na nichž biblická společnost tolik sobě zakládati zdá, neyžehnanějšj prospěchy od nich očekáwagje, neginák, než gakoby obrácenj pohanů, a wykořeněnj modloslužebnosti pauze gen na těchto přeloženjch záleželo. Co se mne dotýče, an tuto půdu znám, kterauž prwé wzdělati musjme, nežli gj sjmě sw. Ewangeliium swěřiti můžeme, gsem s gistotau přeswědčen, že tato přeloženj sw. kněh do rozličných cizjch gazyků, negen sljbených následků mjeti nemohau, nýbrž geště wjře křesťanské w Indii přewelikau škodu přinesau. Ona mohau tamnějšj obywatelý w předpogatém mjněnj a nenáwisti proti wjře křesťanské geště wjce posilniti; gelikož se w knihách těchto skoro na každem listu něgaké přjpadnosti a přjběhy nacházegj, genž práwě s neyswětějšjmi předsudky gegich bogugj.“

„Poněwadž Wám některé powěry a obyčege indické poněkud powědomy, chciť Wám k potwřenj mého mjněnj některé otázky předložiti, gichž zodpowjdánj Wášj ostrowtipnosti zanecháwám. Co si pomyslj Indian dobrého wychowánj, když ze čtenj sw. kněh wyrozmj, že Abraham nebeským hostům swým tele zabjti kázal, a geho masem ge poctil? *) Dle swých powěr

*) Známo, že Indowé woly a kráwy za bohý cij, a tudy zabjgenj těchto zwjřát za hrozně prowiněnj, za bohowraž-

počte Abrahama a geho hostě mezi opowržené Pariasy, a dále nebude giž čjsti, nýbrž powrhne knihau, genž tak rauhawé věci obsahuge. Dočteli se indický Brám w biblj obšjrných popsánj krwawých obětj w zákoně Mogžjšowě při službách božjch přikázaných, co o tom řekne? Nepochybně, že onoho Boha, kterýž (dle geho domněnj) we wylité krwi k geho uctěnj zabitych zwjrat sobě libuge, k též třjdě připočte, do kteréž nepřátelské Bohy indické, Kahly, Mahry, Darma, Rajah a ostatnj pekelné bohy pokládá, gichž hněw gen zabjgenjm obětných zwjrat a wyléwánjm krwe gegich ukročen býti může.“

„Předewšjm ale Brám a každý wzáctnějšjho rodu Indián, když w swatých knihách našich o obětowánj zwjrat, kteréž w očjch geho neyswětějšj gsau, čjsti bude, co sobě pomysl? Gaké city zbudj se w něm, když se dowj, že w zabjgenj býků neypřednějšj známky bohosluzebných zákonů lidu Israelského záležely, a že krew těch w očjch geho tak swatých zwjrat skoro každodenně na oltářjch onoho Boha se proléwala, genuž národ tento se klaněl? Co pectj přitom, když se dočte, že Šalomaun wystawěw nesmjrným nákladem ke eti Boha prawého stkwostný chrám, při geho poswěcenj 22,000 wolů zabjti kázal, a nowý chrám tento krwj zwjrat těchto gest zbrodil? Gistě že se nad tjm užasne, a hrůza obegme čtancjho věci, kteréž w geho očjch neyhroznějšj rauhánj gsau; i pohodj knihau, genž dle smýšlenj geho tak protiwné věci obsahuge; ano on dotknutjm se gj za poškwrněného se mage, pospíšj zrowna k řece, by od poškwrn hřjchů, gichž dle do-

du pokládaj: gen když přirozenau smrtj ze swěta scházegj, dopauštegj požjwánj masa gegich Pariasům. (Parias gsau u Indů ta neypowrženějšj chátra lidu.)

mněnj swého se dopustil, opět se obynl. — A prwé než se domů nawrátj, pošle si pro Pourohita - Bráma, aby obřady k očištění geg od hřjchů nad njm wykonal, gimíž se byl, ohledánjm tak nečisté věci, za gakauž knihu tuto pokládá, poškwřnil. Tjm způsobem se w něm geště wjce zakořenj liché domněnj, že wjra, gegjž učenj z tak kalného zřjdlu plyne, welni opowřená býti musí, a wyznawači gegj neyhoršj chátra lidu (Parias). Totož gsau ti aučinkowé, kteréž pjsmo sw. na mysl lidu neomylně působj. To gsau ale gen ti neyblížšj příklady, které mi práwě při psanji na mysl připadagj; mohlbych ale geště nesčjslné množstwj giných z ostatnjch kněh pjsma sw. vybrati, s kterýmiž bez předeslaného cwičenj Indy seznámiti, opatrnost zapowjda.“

„Gsemť tedy pewně přeswědčen, žeby tak zpozdlé bylo, ten tak drahý poklad našich pjsem sw. pohánũm bez příprawného naučenj otewřiti, gako kdybychom člowěka hnogiwých (krhawých) očí tjm chtěli léčiti, nutjee geg upřeným zrakem w blesk slunečnj hleděti, čjmž tento ubohý, gestliže docela neoslepne, aspoň na zraku swém zemdlj. Byloby to práwě tolik, gako kdybychom nemluwnátku na kolébce silných pokrmů podáwali, gešto mdlý geho žaludek ledwa lehaunké mléko snese. Neb ať s pjsemem djm, byloby to tolik, gako dáwati swátost psũm, a perle drahé metati wepřũm, a do nebezpečenstw se odwážiti, by nečistá tato zwjřata takowé klenoty, neznagjee ceny gegich, zašlapaly, a we wzteklosti swé obořiwsé se na ty, kteří gimge předhodili, na kusy ge roztrhaly. Byloby to práwě tolik, gako, kdybychom wjno nowé naléwali do starých nádob, kteréž se na brzce rozpuknau, a wjno wyteci nechagj.“

„Abych wám ale příklad dal o nedotkliwé chaulostiwosti těchto národů z strany biblických přjbehů, kteréž s

předsudky swými sgednotiti neuměgj, powjm, co se gednau mně samému přihodilo. Asi před osmmecjtina lety, když gsem se w Karrikalu zdržowal, kázal gsem shromážděné obci w gazyku tamutickém o božském půwodu křesťanského náboženstwj. Mezi ginými důwody, gimiž gsem předmětswůg ztwarzowal, okázal gsem zwláštně, gak mdlj a nedostatečnj prostředkowé byli při rozšiřowánj téhož náboženstwj, gešto wšudy nenáwiděno, pronásledowáno, lidské pomoci zcela zbaweno, a všemožnými odpory pobogowáno gest bylo. Rozbjrage tyto věci i na tu příjpadnost gsem ge pozorné učinil, že zakladatel křesťanského náboženstwj chudý muž z Galilee, syn sprostého tesaře byl, genž dwanácte neumělých, wšj učenosti prázdných rybářu za pomocnjky sobě wywolil. Ta slowa: *syn tesařů a 12 rybářů* uši posluchačů mých, genž wesiněs tamněgj rozenci byli, náramně gsau urazila. Ledwa gsem skončil řeč, giž mně tři neb čtyři wzáctněgj z nich hledali, chtjce mi powěditi, že se celá osada na tom pohoršila, an gsem Ježjše Kr. synem tesařowým, a apoštoly rybáři nazwal; gešto gsem wěděti měl, gak njzká a opowržená gest třjda tesařů a rybářů, že tudy neslušno božského půwoda náboženstwj našeho a apoštoly geho z tak potupného rodu wywáděti; kdyby pohané, prawili dále, kteří někdy z wšetečnosti do našeho shromážděnj přicházegj, přítomnj byli, tedy by ge ta slowa: *Tesař a Rybář* welice byla pohoršila, a w gich zhrdánj a nenáwisti proti našj wjře ge geště wjce potwrdila. Konečně dali mi radu, až w kázanj o rodu našeho Spasitele a geho Apostolů gednati bndu, abych neopomenul řjci, že z třjdy Kehatris neb králů pocházegj, o gegich pak sprostém řemeslu bych žádné zmjinky neučinil.“

„Cosi podobného přihodilo se mi předněkolika lety w též kragině. Když gsem gednau w neděli podobenstwj

o marnotratném synu vykládal, a přitom pravil, že otec geho na znamení své radosti, že geho ztracený syn se navrátil, gemu a přátelům svým tučné tele zabjti dal. Hned po kázání přišli ke mně křesťané, a činili mi výčitky, že gsem we vyučování proti všj opatrnosti o tučném teleti zmjnkou učinil, a doložili, kdyby pohané byli právě přítomní byli, a slyšeli, že otec ztraceného syna tele zabil, a hostě své njm obsluhowal, tedy by tím potvrzení byli w předsudku svém, že wjra tato naše naprosto zlá a opowržená gest, a toliko bjdným Pariasům příslušj.“

„W prawdě, i w obcowání s našjmi tam zrozenými křesťany musjme šetrně všemu se vyhnutí, coby chaulostiwość gegich uraziti, nebo o gegich předsudky zawaditi, a zášť tohoto pohanského národu proti wjře našj roznjtiti mohlo.“

„Genom geden příklad: Poněwádž požjvání všech opogugjjejch nápojů všem gakéhokoli stawu Indianům za zločin se pokládá, nesmjme při vykládání článku o neyswětějšj oltární swátosti zrowna řjci, že chléb a wjno materie této swátosti gsau. Toto poslednj slovo by se smyslu gegich náramně přjčilo; protož hledjme z počátku to gím pohoršliwé slovo opatrně opisowáním zmjrniti, řkauce, že chléb pšeničný a šťáwa z gistého výborného ovoce, hrozen nazwaného, materij této swátosti gest. Obrácené toto wygádření nemá gíž ničeho do sebe, coby křesťany neb pohany pohoršiti mohlo.“

Genž sem a t. d.

Missionář Dubois.

(Pokracowání.)

Z Olomauce. K prospěšnému zaměstnání kuratního duchowenstwa a k dokonalejšjmu wzdělánj we wědomostech bohoslowných, zwláště auřadu pastýrského se týkagjjejch, ustanowila wysoce důstogná knjžecj arcibiskupská konsistoř Olomucká, by mladšjmu du-

chowenstwu každoročně tři otázky z rozličných theologických předmětů, a sice pro každý okrslek giné, k pjsennjmu wypracowanj zaslány byly, kteréž se při kanonických visitacjch odewzdáwati magj. Ostatnjmu pak duchowenstwu, kteréž w třjdě této obsaženo nenj, zanechává se na wůli důležitějšj materie a těžšj připadnosti pastýrské k wypracowanj sobě obrati, a k oněm nařizeným připogjti, což welmi wděčně přigato bude. Wypracowanj tato budau od dohljzetele okrsku zkaušena, a s připogeným usudkem k wysoce důstogné konsistoři k dālšjmu posauzenj zaslána. Ti, kteréž se w tom důwodnostj a wzornostj wyznamenagi, budau Gehe cjsařské Wznešenosti a Eminencj s přjslušnau pochwalau poručeni, gestliže se mimo to také neaubonným obcowánjm a duchownj horliwostj na winnici Páně chwály té hodnýmj učinili.

Z W j d n ě. P. P. Mechitaristé založili, gak wědomo, před něgakým časem gednotu k rozšiřowanj wybornějšjch katolických kněh, ku kterémuž cili podpisy odbjratelů shromážděli. Těchto tak hogně se sešlo, že společnost ta letošnjm rokem k předsewzetj swému přikročiti mohla. Spisy, kteréž w tomto ročnjm běhu na swětlo wygjtj magj, gsau následugjcej:

1. Der Geist des heil. Franz. v. Sales, Fürstbischofs von Genf. 1. Band.

Spis ten gest na wjce oddělenj rozwržen, z nichž každé welmi utěšené přjběhy obsahuge, a něgakau spasedlnau prawdu patrnau činj. 1. djl wyšel w Unoru 1830.

2. Geschichte von Paraquai, von Charlevoix. 1. djl. wyšel w měsijci Dubnu.

3. Geist des h. Franz v. Sales. 2. Bd. w měsijci Čerwnu.

4. Fürchte des Geistes Jesu in zwei Jünglingen, von Seb. Job, wygde w Srpnu.

5. Geschichte von Paraquai, von Charlevoix. 2. Band
wygde w Rjgnu.

6. Sieben Fastenpredigten. Als Anleitung zum An-
fange und zur Vollendung des Heils. v. Jos. Handschuh.
w Prosinci.

Kdo se při začátku roku 3mi zlatými střjeb. před-
platj, obdržj všech 6 djlů, genž w tom roce wygdau.

Podobná společnost k rozšiřowánj dobrých kněh gest
nynj přičiněnjm horliwých biskupů i w Baworjch za-
ložena, a na žádost, kterauž zakladatelé dne 12. Pro-
since m. r. Geho Gasnosti, králi Baworskému podali,
dosáhla giž neyvyššjho potvrzenj, a zasljběnj králow-
ské ochrany. —

Z Šwedska. Když wloni šwedský národ ge-
wil swau žádost, by gebo králowna (Eugenia, Bern-
hardia, Desideria, rozena Clary) korunowána byla, roz-
hlašowali mnozi němečtj nowináři swětu, „že wzneše-
ná králowna šwedská od wjry katolické k protestantsko-
lutheranské geště před korunowánjm, (kterěž, gak se
prawilo, 16. Čerwna slawiti se mělo) weřegně přestaupiti
chce, a k tomu ejli že gi (lutheranský) arcibiskup
Dr. Rosenstein několikráte w témdni nawštěwuge, by
w luth. náboženstwj gi wycwičil.“ Zpráva ta se od
Würzburgského časopisu, Religions - und Kir-
chen - Freund nazwaného, Nr. 2. roku 1830. ná-
sledugjećjm způsobem opravuge: „Takowý krok krá-
lowny šwedské nebylby sice za našich dnů, kdež lho-
stegnost w náboženstwj panuge, welmi podiwný, neb
nenj tomu tak přjliš dáwno, co gsmé katolickau kněžnu
přestaupiti widělj. Než ginák se ta wěc s tau tak wel-
kosrdečnau a nábožnau králownau nacházj. — Možná
sice, že Dr. Rosenstein, arcibiskup Upsalský, — gak
nowináři wyprawowali, králownu nawštjwil, a snad
gj také přimlauwal, aby od katolické wjry odstaupila,

wsāk w dotčeném náboženstwji gi nikoliw necwičil. Geden wysoký důstojník, genž s králownou mnohem bljže zacházj, nežli němečtj nowináři, mage gedenkrátě přjležitost s králownou rozmlauwati, osmělil se Gegj Milost pozornu učiniti na tuto powěst, která se o nj roznášj, a tázal se, co by o tom držeti měl. Králowna zgewila tomuto důstojníku swé weliké obdiwenj, a prawila : Tato powěst gest přalžiwá smyšlénka. *Nikdý wjru otců swých nezmenjm, nikdý neučinjm králowwici, swé newěstě, ani mému rodu ani Europě takowého pohoršenj.*“ Tjm tedy bylaby lež oné powěsti authenticky (půwodně) dokázána.

P. Mosheim protestanský kazatel, wnuk onoho slowutného bohmuluwce protestanského, (genž mnohými spisy, w nichž ne zřjčka proti katoljkům wygyžděl. znamenitým se stal,) přestaupil ke katolictwji, a odebral se do Freyburgu k poslauchánj bohomluwectwji. Odtud mnj k wyswěcenj do Řezna giti, a slibuge o přjčinách swého obrácenj se na katolickau wjru zwláštnj spis wydati. —

Z W j d n ě ě n e 16. zářj. Neywyššjm Geho c.k. Gasnosti rozhodnutjm gmenowán gest dne 31. srpna b.r. dosawádnj biskup Kralowěhradecký, pán A l o y s J o s e f K r a k o w s k ý hrabě z K o l o w r a t Knjžetem-arcibiskupem Pražským.

O z n á m e n j.

Z tiskárny arcibiskupské u Josefy Fetterlowé brzy na swětlo wygde :

1. Keř R o z m a r i n o w ý, ze stjuu do weřegně zabrady přesažen od Marie Antonie. — (Přjběh k potěšenj všech trpjcech.) 12. 1830. asi 9 archů silný, wáz. w obálce za 24 kr. stř.
2. K r á t k ý k a t e c h i s m u s k útwrzenj katoljků we wjře, zwlástě pak pro ty, genž katolickau wjru přjgimaj neb opauštegj. 8. 1830. 13 archů silný, wáz. w obálce za 30 kr. střjbra.